

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kreditinstitutslagen och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i kreditinstitutslagen, lagen om Finansinspektionen, lagen om betalningsinstitut och betaltjänstlagen. Syftet med propositionen är att sätta i kraft Europaparlamentets och rådets direktiv om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner.

Det föreslås att kreditinstitutslagen ändras i syfte att främja öppenheten och jämförbarheten när det gäller grundläggande banktjänster och betalkonton. I lagen föreslås mera heltäckande bestämmelser om kundens rätt till grundläggande banktjänster, om egenskaperna hos och avgifterna för betalkonton med grundläggande funktioner samt om avtal gällande sådana betalkonton och om uppsägning av avtal. Kreditinstituten ska till Finansinspektionen rapportera information om betalkonton med grundläggande funktioner.

Finansinspektionen ska enligt förslaget vara den behöriga myndighet och kontaktpunkt som avses i direktivet. Det föreslås att de bestämmelser om ordningsavgift som finns i lagen om Finansinspektionen ska ändras i överensstämmelse med direktivets krav.

Det föreslås att betaltjänstlagen kompletteras med bestämmelser om kontobytestjänst. Betaltjänstlagens bestämmelser om tjänsteleverantörers informationsskyldighet utsträcks till att gälla dokument med avgiftsinformation, ordlista och specifikation av avgifter. Det föreslås att till kreditinstitutslagen fogas ett nytt kapitel om kontobytestjänst. Vidare föreslås att tillämpningsområdet för kreditinstitutslagen och lagen om Finansinspektionen utsträcks till att omfatta också jämförelsewebbplatser. Tillsynsmyndigheterna kan endast på de grunder som nämns i lagen vägra samarbeta med tillsynsmyndigheterna i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I vissa fall kan meningsskiljaktigheter mellan tillsynsmyndigheter hänskjutas till Europeiska bankmyndigheten.

Avsikten är att lagarna ska träda i kraft den 1 oktober 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1 Den nationella lagstiftningen.....	5
2.1.2 Asylsökandes bankärenden	11
2.2 EU:s lagstiftning	12
2.2.1 Betalkontodirektivet	12
2.2.2 Betaltjänstdirektivet	19
2.2.3 Tillgänglighetsdirektivet	20
2.3 Bedömning av nuläget	20
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	22
3.1 Målsättning	22
3.2 Alternativ	23
3.2.1 Utnyttjande av den nationella rörligheten	23
3.2.2 Direktivbestämmelser som enligt förslaget inte ska sättas i kraft	25
3.2.3 Övriga alternativ	26
3.3 De viktigaste förslagen.....	27
3.3.1 Kreditinstitutslagen	27
3.3.2 Lagen om betalningsinstitut	28
3.3.3 Lagen om Finansinspektionen.....	28
3.3.4 Betaltjänstlagen	28
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	29
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	29
4.1.1 Konsekvenser för branschen	29
4.1.2 Konsekvenser för kunderna.....	29
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	30
4.3 Samhälleliga konsekvenser	30
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	32
5.1 Beredningsskeden och material	32
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	32
DETALJMOTIVERING	33
1 Motivering till lagförslagen	33
1.1 Kreditinstitutslagen	33
15 kap. Förfaranden vid kundtransaktioner	33
AVDELNING IV KUNDSKYDD OCH FÖRFARANDEN VID KUNDTRANSAKTIONER.....	37
15 a kap. Kontobytestjänster	37
1.2 Lagen om Finansinspektionen	41
1.3 Lagen om betalningsinstitut	42
6 kap. Förfaranden	43
1.4 Betaltjänstlagen.....	43
2 Ikraftträdande.....	45
3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	46
3.1 Näringsfrihet	46
3.2 Administrativa konsekvenser	47
3.3 Tvistlösningsorgan.....	48

RP 123/2016 rd

3.4 Behörighet att meddela föreskrifter	48
Lagförslag.....	50
Lag om ändring av kreditinstitutslagen.....	50
Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	56
Lag om ändring av lagen om betalningsinstitut	58
Lag om ändring av betaltjänstlagen.....	60
Bilaga.....	63
Parallelltext.....	63
Lag om ändring av kreditinstitutslagen.....	63
Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	72
Lag om ändring av lagen om betalningsinstitut	75
Lag om ändring av betaltjänstlagen.....	77

ALLMÄN MOTIVERING

1 INLEDNING

En kontinuerlig utveckling av den inre marknaden för finansiella tjänster främjar tillväxten och konkurrenskraften i Europa. En splittrad inre marknad har en negativ inverkan på konkurrenskraften och tillväxten samt på förutsättningarna för att skapa arbetsplatser i Europeiska unionen, nedan *EU*. Europeiska kommissionen, nedan *kommissionen*, har pekat ut ett antal hinder för utvecklingen. Ett av dessa hinder är den begränsade tillgången på betalkonton. Världsbanken uppskattar att det inom EU, finns ca 58 miljoner konsumenter som inte har något betalkonto och att ca 25 miljoner av dem skulle vilja öppna ett sådant. Konsumenterna som inte har tillgång till banktjänster utgör ett hinder för en stabil utveckling på finansmarknaden. Enligt kommissionens bedömning har detta negativa konsekvenser både för betaltjänstleverantörerna och för konsumenterna.

Kommissionen antog den 18 juli 2011 en rekommendation om tillgång till grundläggande betalkonto. I rekommendationen uppmanades medlemsstaterna att vidta de åtgärder för att säkerställa att konsumenterna tillhandahålls grundläggande betalkonton senast sex månader efter offentliggörandet. Hittills har endast ett fåtal medlemsstater följt rekommendationen.

Det s.k. andra inre marknads paketet antogs den 3 oktober 2012. I det identifierades EU:s lagstiftningsinitiativ om bankkonton som en av 12 nyckelåtgärder genom vilka man vill åstadkomma konkreta resultat samt påverka medborgarnas och företagens attityder när det gäller utnyttjande av den inre marknaden.

Inom EU har under de senaste åren lagts fram ett antal förslag till utveckling av bankmarknaden för småföretag och privatkunder. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävandet av direktiv 97/5/EG, nedan *det första betaltjänstdirektivet*, föreskrivs om vissa insynsskyldigheter i fråga om avgifter som debiteras av betaltjänstleverantörer. Till följd av direktivet har den tid som åtgår till betalningstransaktioner blivit kortare och den information som konsumenterna får om betaltjänster har standardiserats.

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan *SEPA-förordningen*, skapades en ram för säkra och snabba betalningstransaktioner inom euroområdet samtidigt som tillhandahållande av betaltjänster inom EU förenklades och konsumenternas rörlighet underlättades.

Den bristfälliga öppenheten och jämförbarheten i betalningssystemet samt svårigheterna att överföra betalkonton utgör hinder för en fullständig integrering av marknaden och är en bidragande orsak till den svaga konkurrensen på bankmarknaden för småföretag och privatkunder. En orsak till konsumenternas ringa rörlighet när det gäller finansiella tjänster för privatpersoner och småföretag kan anses vara den bristande öppenheten och jämförbarheten i fråga om de avgifter som debiteras och de tjänster som erbjuds samt också svårigheterna i anslutning till byte av betalkonto. Som ett led i fullbordandet av inre marknads paketet antog kommissionen den 8 maj 2013 ett direktivförslag som gällde jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner. Europaparlamentet och rådet antog den 23 juli 2014 direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, nedan *betalkontodirektivet*. Genom direktivet fastställs bl.a. enhetliga regler för att hantera problemet med låg konsumentrörlighet, och i synnerhet att förbättra möjligheterna att jämföra betalkontotjänster och betalkontoavgifter och öka viljan att byta betalkonto, samt att

undvika diskriminering på grund av bosättningsort av konsumenter som vill öppna och använda ett betalkonto på gränsöverskridande basis.

2 NULÄGE

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Den nationella lagstiftningen

Kreditinstitutslagen

I 15 kap. 6 § i kreditinstitutslagen (610/2014) föreskrivs att en inlåningsbank endast av vägande skäl får vägra att öppna ett vanligt inlåningskonto och att bevilja instrument för användning av ett sådant konto eller vägra att sköta betaltjänstupdrag för en fysisk person som lagligen vistas i en EES-stat. Med grundläggande banktjänster avses i paragrafrubriken skötsel av uppdrag som gäller sedvanliga inlåningskonton, instrument för användning av sådana konton (bankkort och nätbankskoder) samt betaltjänster. Exempelvis kreditkort anses inte höra till kategorin grundläggande banktjänster.

En inlåningsbank har vägande skäl att vägra tillhandahålla grundläggande banktjänster t.ex. då en kund inte har kunnat identifieras på ett tillförlitligt sätt. Vägran kan också baseras på ett tidigare väsentligt avtalsbrott gällande ett konto eller ett instrument för användning av ett konto eller på att inlåningsbanken har skäl att misstänka missbruk. Vid bedömningen av frågan om vägande skäl föreligger kan beaktas också kundförhållandets varaktighet och egenskaperna hos instrumentet för användning av ett konto. Kunden ska underrättas om orsaken till vägran.

I regeringens proposition (RP 33/2002 rd) konstateras i fråga om denna reglering bl.a. att möjligheterna att betala kontant till betalningsmottagaren har minskat och, när det gäller skötseln av betalningstrafiken, att kunderna har blivit allt mera beroende av avtal mellan bankerna och de företag som tar emot betalningar. Faktorer som hade betydelse för tillgången på grundläggande banktjänster ansågs vara priserna för tjänsterna, antalet kontor, kvaliteten på tjänsterna och vissa kundkategoriers, t.ex. rörelsehindrades ställning.

I den nämnda propositionen granskas de grundläggande banktjänsterna som allmännyttiga tjänster och betraktade som offentlig service. Härmed avses en näringsidkares lagstadgade skyldighet att tillhandahålla tjänster till alla inom sitt verksamhetsområde samt skyldigheten att tillhandahålla tjänster med iakttagande av de krav som myndigheterna ställer när det gäller trygghet, leveranssäkerhet, prissättning och kvalitet. I propositionen konstateras vidare att den omständigheten att tjänster betraktas som allmännyttiga leder till att det allmänna på sätt eller annat bör försäkra sig om att åtminstone följande krav uppfylls (även med beaktande av de konsumenter som har det sämst ställt):

- alla medborgare ska ha tillgång till servicen,
- priset på servicen ska vara skäligt,
- servicen ska vara av skälig kvalitet.

Lagen om betalningsinstitut

Genom lagen om betalningsinstitut (297/2010) och betaltjänstlagen (290/2010) sattes det första betaltjänstdirektivet i kraft nationellt. Lagen om betalningsinstitut ska tillämpas på af-

RP 123/2016 rd

färsverksamhet som består i att tillhandahålla betaltjänster. Lagen ska inte tillämpas på tjänster som tillhandahålls av

- 1) kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen,
- 2) Statskontoret eller andra statliga myndigheter, landskapet Åland, kommunerna, samkommunerna eller andra regionala och lokala myndigheter,
- 3) Folkpensionsanstalten eller andra självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar,
- 4) Europeiska centralbanken, Finlands Bank eller någon annan nationell centralbank,
- 5) företag som har beviljats koncession enligt lagen om posttjänster (313/2001),
- 6) bolag enligt lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998) eller av bolag enligt lagen om aktiebolaget Fonden för industriellt samarbete Ab (291/1979).

En förutsättning för tillhandahållande av betaltjänster är att Finansinspektionen har beviljat ett betalningsinstitut auktorisation eller registrering att tillhandahålla betaltjänster utan auktorisation. I lagen föreskrivs bl.a. om förutsättningarna för beviljande och återkallande av auktorisation, om ekonomiska krav som ställs på betalningsinstitut samt om betalningsinstituts verksamhet och förfaranden. Med betalningsinstitut avses aktiebolag, andelslag, kommanditbolag, öppna bolag, europabolag enligt lagen om europabolag (742/2004) och europaandelslag enligt lagen om europaandelslag (906/2006), som enligt denna lag har auktorisation att tillhandahålla betaltjänster. För att identifiera aktörer som har rätt att tillhandahålla betaltjänster för Finansinspektionen ett offentligt register över betalningsinstitut samt över deras filialer och ombud och över personer som avses i 7 §.

Betaltjänstlagen

Betaltjänstlagen föreskriver om informationsskyldighet och avtalsvillkor som gäller betaltjänster och om tillhandahållande av betaltjänster. Lagen ska tillämpas på följande betaltjänster:

- 1) tjänster för kontantinsättning på eller kontantuttag från betalkonton och åtgärder för förvaltning och tillhandahållande av betalkonton,
- 2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, genom överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,
- 3) utfärdande av betalningsinstrument,
- 4) inlösen som gäller betalningstransaktioner med ett betalningsinstrument,
- 5) penningförmedling,
- 6) genomförande av betalningstransaktioner där betalarens samtycke till transaktionen ges med mobiltelefon, dator eller någon annan teleterminalutrustning eller utrustning för informationsteknik och där betalningen görs till operatören för systemet eller nätet för telekommunikation eller informationsteknik vilken endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varan, tjänsten eller någon annan nytighet.

RP 123/2016 rd

Följande tjänster faller utanför tillämpningsområde:

- 1) penningtransporter,
- 2) tjänster vid förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter där betalningsmottagaren ger betalaren kontanter som en del av betalningstransaktionen,
- 3) tjänster som baseras på instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttigheter endast i lokaler som instrumentens utfärdare använder eller med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer av nyttigheter eller för förvärv av bestämda nyttigheter.

Med betaltjänstanvändare avses den som på basis av avtal med en tjänsteleverantör kan använda en betaltjänst i egenskap av antingen betalare eller betalningsmottagare. Med tjänsteleverantör avses en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster. En betalningstransaktion definieras i lagen som en åtgärd där medel överförs, tas ut eller ställs till förfogande.

I lagens 2 kap. föreskrivs om informationsskyldighet, bl.a. tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal, om betalningstransaktioner enligt ramavtal, om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner, om enstaka betalningstransaktioner, om valutakonvertering och om användning av betalningsinstrument.

I betaltjänstlagens 9 kap. föreskrivs om tillsyn. Finansinspektionen övervakar att lagen efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iaktas när betaltjänstanvändaren är en konsument.

I lagens 76 § föreskrivs om skadebegränsning och jämkning av skadestånd. Med stöd av 86 a § kan meningsskiljaktigheter mellan betalningsmottagare och deras tjänsteleverantörer om tillämpning av förordningen och förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer.

Lagen om Finansinspektionen

I 3 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) föreskrivs om Finansinspektionens uppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. ska Finansinspektionen utöva tillsyn över finansmarknadsaktörernas verksamhet enligt vad som föreskrivs i denna lag och i någon annan lag. Dessutom ska Finansinspektionen främja goda förfaranden på finansmarknaden samt allmänhetens kunskaper om finansmarknaden.

I den nämnda paragrafens 2—4 mom. föreskrivs om Finansinspektionens övriga uppgifter, t.ex. att bevilja finansmarknadsaktörer verksamhetstillstånd, samt att övervaka att de iakttar de på dem tillämpliga bestämmelserna om finansmarknaden. Dessutom ska Finansinspektionen följa och analysera tillgången på och prissättningen av bankernas bastjänster.

I lagens 4 kap. föreskrivs om administrativa påföljder, dvs. om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift. I lagens 6 kap. föreskrivs dessutom om tillsyn över utländska tillsynsobjekt och deras filialer i Finland och samarbete med utländska tillsynsmyndigheter samt behörig myndighet. I lagens 50 a—50 g § föreskrivs om Finansinspektionens uppgifter som behörig myndighet enligt olika EU-författningar.

RP 123/2016 rd

Lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

De huvudsakliga bestämmelserna om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism i Finland finns i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008), nedan *penningtvättslagen*, i strafflagen och i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) samt i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av penningtvättslagen. Ytterligare bestämmelser om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns i flera speciallagar om rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen och i lagar om behöriga myndigheter.

Syftet med penningtvättslagen är att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, bidra till att sådan verksamhet avslöjas och utreds samt effektivisera spårning och återtagande av brottsvinning. Lagen ska tillämpas på sammanslutningar och näringsidkare (rapporteringskyldiga) exempelvis kreditinstitut och betalningsinstitut.

I lagens 2 kap. föreskrivs om rapporteringsskyldiga och kundkontroll. Den rapporteringsskyldiga ska också identifiera kundens verkliga förmånstagare. Uppgifterna om kundkontroll ska bevaras i fem år efter det att ett fast kundförhållande har upphört.

Enligt penningtvättslagens 9 § ska den rapporteringsskyldiga skaffa uppgifter om sina kunders verksamhet, arten och omfattningen av deras affärsverksamhet samt om grunderna för att en tjänst eller produkt används. Den rapporteringsskyldiga ska ordna övervakning som med beaktande av arten och omfattningen av kundens verksamhet och riskerna är tillräcklig för att säkerställa att kundens verksamhet stämmer överens med den rapporteringsskyldigas erfarenhet av och uppgifter om kunden och dennas verksamhet.

Inrikesministeriet och finansministeriet bereder ändringar i penningtvättslagstiftningen. Ändringarna baseras på Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG.

Dessutom antog kommissionen den 5 juli 2016 ett förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och till ändring av direktiv 2009/101/EG. Syftet med kommissionens förslag är att effektivisera bekämpningen av terrorismfinansiering och i propositionen föreslås bl.a. en skärpning av regleringen när det gäller förbetalda betalkort. Kommissionen föreslår att medlemsstaterna den 1 januari 2017 sätter i kraft direktivet nationellt.

Lagen om identitetskort och ändringar i den

I lagen om identitetskort (829/1999) föreskrivs om identitetskort och dess innehåll, samt om utfärdande och indragning av identitetskort. Enligt lagen utfärdar polisen på ansökan intyg över identiteten (identitetskort) för finska medborgare samt för utlänningar som är stadigvarande bosatta i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994) och har införts i befolkningsdatasystemet samt vilkas identitet har kunnat konstateras på ett tillförlitligt sätt. I lagen om identitetskort finns inga bestämmelser om hur identiteten kan konstateras på ett tillförlitligt sätt.

RP 123/2016 rd

Enligt 4 § i lagen om hemkommun ska som en person med hemkommun betraktas bl.a. en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd som ger rätt till kontinuerlig eller permanent vistelse eller är EU-medborgare och har registrerat sitt uppehållstillstånd i Finland. Också en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd som ger rätt till minst ett års tillfällig vistelse och dessutom med beaktande av förhållandena som helhet har för avsikt att stadigvarande bosätta sig i Finland anses vara stadigvarande bosatt i landet.

Identitetskort kan utfärdas för EU-medborgare och för tredjeländers medborgare. Ett identitetskort för en utlänning kan användas på samma sätt som ett identitetskort som beviljats en finsk medborgare, dvs. för att ange sökandens identitet. På en utlännings identitetskort finns ingen anteckning om medborgarskap och det kan inte heller användas som resedokument. En person som beviljas uppehållstillstånd kan under de förutsättningar som föreskrivs i utlänningslagen (301/2004) beviljas främlingspass eller resedokument för en flykting. Resedokument beviljas enligt utlänningslagen i första hand för resa och förutsätter i princip att sökandens identitet har konstaterats.

Regeringens proposition (RP 41/2016 rd) med förslag till en ny lag om identitetskort och vissa lagar i samband med den avläts till riksdagen den 7 april 2016. Den nya lagen om identitetskort ska innehålla mera detaljerade bestämmelser än den gällande lagen om identifiering av sökanden och konstaterade av identiteten i samband med ansökan om identitetskort. Om en utlänning inte kan lägga fram en identitetshandling i samband med ansökan om identitetskort för utlänning kan den myndighet som tar emot ansökan konstatera sökandens identitet genom att jämföra fingeravtrycken med fingeravtrycken på det uppehållstillståndskort som sökanden visar upp. Dessutom bör personuppgifterna i befolkningsdatasystemet och utlänningsregistret stämma överens med de personuppgifter som sökanden uppger.

Identitetskort för utlänningar kan enligt förslaget beviljas alla utlänningar som har kontinuerligt eller tillfälligt uppehållstillstånd och hemkommun i Finland. Identitetskort för utlänningar anses uppfylla de i penningtvättslagen angivna kraven på kontroll av identiteten och det skulle också kunna användas som ett dokument varmed en person som fått uppehållstillstånd kan identifieras i en inlåningsbank. I och med den nya lagen om identitetskort får invandrare med uppehållstillstånd bättre möjligheter att sköta sina bankärenden.

Lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer

I lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009) föreskrivs om stark autentisering och elektroniska signaturer samt om tillhandahållande av tjänster i anslutning till dem för tjänsteleverantörer som använder tjänsterna och för allmänheten. Enligt lagens 17 § ska den inledande identifieringen göras personligen, om sökanden inte har ett tidigare verktyg för stark autentisering. Om sökanden redan har ett verktyg för stark autentisering, får det identifieringsverktyg som avses i lagen sökas elektroniskt.

I lagens 17 § föreskrivs vidare att när den personliga inledande identifieringen görs ska tjänsteleverantören noggrant identifiera den som ansöker om ett identifieringsverktyg genom att fastställa identiteten med hjälp av ett giltigt pass eller identitetskort som har utfärdats av en myndighet i en EES-stat, i Schweiz eller San Marino. Vid den inledande identifieringen får leverantören, om denna så önskar, även använda ett giltigt körkort som har utfärdats efter den 1 oktober 1990 av en myndighet i en EES-stat eller ett giltigt pass som har utfärdats av en myndighet i någon annan stat. Om identiteten hos den som ansöker om ett identifieringsverktyg inte kan verifieras på ett tillförlitligt sätt, ska polisen utföra den inledande identifiering som gäller ansökan.

RP 123/2016 rd

Starka elektroniska autentiserings tjänster produceras framför allt av kreditinstitut, företag för mobiltelefoni och av Befolkningsregistercentralen. Kreditinstitutens identifieringsverktyg har en betydande marknadsandel. De vanligaste elektroniska signaturerna är sådana som är baserade på identifieringsverktyg. En elektronisk signatur är ofta baserad på en stark autentisering av undertecknaren.

Vid kommunikationsministeriet bereds de ändringar i den nationella lagstiftningen som förutsätts i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, nedan *eIDAS-förordningen*, som träder i kraft den 1 juli 2016. Avsikten är enligt propositionen att ändra säkerhetsnivåerna för stark elektronisk identifiering så att de i Finland stämmer överens med de tillitsnivåer som anges i eIDAS-förordningen (väsentlig och hög tillitsnivå). Avsikten är dessutom att i lagen definiera bl.a. inom identifieringsnätverket verksamma tillhandahållare av identifieringsverktyg och tillhandahållare av förmedlingstjänster för identifiering samt att precisera lagens skyldigheter i fråga om dessa två typer av aktörer. Enligt propositionsutkastet ska från början av år 2019 inte längre kunna utfärdas identifieringsverktyg på grundval av körkort som utfärdats i Finland eller i någon annan EES-stat.

Enligt stycke 44 i betalkontodirektivets ingress bör de tjänster som är knutna till betalkonton göra det möjligt att köpa varor och tjänster online och ge konsumenterna möjlighet att lägga upp betalningsuppdrag via kreditinstitutets tjänster, om sådana finns. Enligt direktivets artikel 17.2 får medlemsstaterna fastställa en skyldighet för kreditinstitut som är etablerade på deras territorium att tillsammans med ett betalkonto med grundläggande funktioner tillhandahålla ytterligare tjänster som anses var väsentliga för konsumenter, baserat på allmän praxis på nationell nivå.

Det är skäl att i samband med att direktivet genomförs ta ställning till frågan om Finland endast borde förutsätta att kreditinstitutet i anslutning till betaltjänster och utnyttjandet av dem tillhandahåller begränsade nätbankskoder i samband med tjänster som är knutna till betalkonton med grundläggande funktioner. Alternativt kunde Finland med stöd av direktivets artikel 17.2 förutsätta en sådan nationell utvidgning av begreppet grundläggande banktjänster att alla personer som får ett betalkonto med grundläggande funktioner beviljas mera omfattande identifieringsverktyg än enligt lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer, som kan användas för identifiering t.ex. i samband med myndighetstjänster. Bankerna är för närvarande inte skyldiga att bevilja sina kunder nätbankskoder, utan ett kreditinstitut kan vägra bevilja sådana t.ex. under sådana förutsättningar som nämns i penningtvättslagen, exempelvis på grund av de risker som är förenade med en kund. Som ett starkt elektroniskt identifieringsverktyg fungerar också ett mobilcertifikat och ett sådant av Befolkningsregistercentralen beviljat medborgarcertifikat som finns på identitetskortet. Ett identitetskort kostar 54 euro om man hämtar det hos polisen och 50 euro om man hämtar det elektroniskt. En lämplig kortläsare kostar 30—60 euro.

Diskrimineringslagen

Syftet med diskrimineringslagen (1325/2014) är enligt lagens 1 § att främja likabehandling och förebygga diskriminering samt att effektivisera rättssäkerheten för den som utsatts för diskriminering. I lagens 8 § föreskrivs att ingen får diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Diskriminering är förbjuden oberoende av om den grundar sig på ett faktum eller ett antagande i fråga om personen själv eller någon an-

nan. I lagens 15 § föreskrivs om rimliga anpassningar för att likabehandling för personer med funktionsnedsättning ska uppnås.

I diskrimineringslagens 15 § föreskrivs att myndigheter, utbildningsanordnare, arbetsgivare och de som tillhandahåller varor eller tjänster ska göra sådana ändamålsenliga och rimliga anpassningar som behövs i det enskilda fallet för att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra utträta ärenden hos myndigheter och få utbildning och arbete samt varor och tjänster som tillhandahålls allmänheten och att klara av sina arbetsuppgifter och avancera i arbetet. Vid bedömningen av vilka anpassningar som är rimliga ska förutom behoven hos personer med funktionsnedsättning även beaktas aktörens storlek och ekonomiska ställning, arten och omfattningen av aktörens verksamhet, de uppskattade kostnaderna för anpassningarna och stöd som kan fås för åtgärderna.

2.1.2 Asylsökandes bankärenden

I Finland har man genom lagstiftning för varje fysisk person tryggt rätten till grundläggande banktjänster. En inlåningsbank får med stöd av kreditinstitutslagen endast av vägande skäl vägra öppna ett vanligt inlåningskonto och bevilja verktyg för användning av kontot eller sköta betaltjänstupdrag för en fysisk person som lagligen vistas i en EES-stat. Kriterierna för laglig vistelse i Finland framgår av utlänningslagen.

En inlåningsbank får emellertid inte öppna ett konto för en fysisk person om banken inte kan identifiera och kontrollera kunden under sådana förutsättningar som föreskrivs i penningtvättslagen. En kund kan identifieras och identiteten kontrolleras bl.a. med hjälp av ett dokument som utfärdats av en myndighet, t.ex. pass.

År 2015 anlände till Finland ca 32 500 asylsökande varav ett betydande antal utan identitetshandlingar. Den genomsnittliga behandlingstiden för asylsökandenas ansökningar har varit 157 dagar. En asylsökande kan beviljas antingen tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd. Det första uppehållstillståndet beviljas för viss tid. Ett tillfälligt uppehållstillstånd beviljas för vistelse av tillfällig eller kontinuerlig karaktär. Tillståndsmyndigheten avgör syftet med vistelsen med beaktande av de uppgifter som utläningen lämnat om syftet med sin inresa.

Migrationsverket genomför i samarbete med andra myndigheter ett projekt som går ut på att bevilja asylsökande betalkort. Avsikten är att projektet under år 2016 ska framskrida till produktionsskedet. Asylsökande kommer att beviljas s.k. *prepaid-kort* med vilka de kan lyfta medel och som de kan använda som betalningsmedel. Kortet laddas med de förmåner som beviljas asylsökande, men i fortsättningen kan kortet också laddas med löneinkomster. Detta är viktigt eftersom arbetsgivarna i Finland betalar löner på bankkonto i stället för kontant. Migrationsverket svarar för kundkontroll och identifiering av asylsökande och kortets egenskaper kan begränsas beroende på om den asylsökandes identitet har kunnat kontrolleras på ett tillförlitligt sätt.

Användningen av prepaid-kort kommer att förbättra de asylsökandes möjligheter att betala elektroniskt. Med ett prepaid-kort är det möjligt att medan en asylansökan behandlas använda tjänster med andra betalningsmedel än kontanter. Efter att en utläning har fått ett beslut om uppehållstillstånd har utläningen möjlighet att få ett personkort som kan användas som identitetshandling, på motsvarande sätt som ett identitetskort som beviljats en finsk medborgare. Dessa kort i kombination med en snabbare process för behandling av asylansökningar kommer att förbättra de asylsökandes möjligheter att anlita betal- och banktjänster.

2.2 EU:s lagstiftning

2.2.1 Betalkontodirektivet

Kapitel I Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Enligt betalkontodirektivets *artikel 1* fastställs i direktivet bestämmelser om insyn i och jämförbarhet hos de avgifter som tas ut av konsumenter för betalkonton som de innehar inom EU, regler för byte av betalkonto inom en medlemsstat och regler för att för konsumenterna förenkla öppnande av betalkonton över nationsgränserna. Dessutom fastställs i direktivet en ram för de regler och villkor som medlemsstaterna ska använda för att garantera konsumenternas rätt att öppna och använda betalkonton med grundläggande funktioner inom EU. Direktivets kapitel II och III tillämpas på betaltjänstleverantörer medan kapitel IV ska tillämpas på kreditinstitut.

Medlemsstaterna får enligt artikel 1 besluta att de enheter som avses i artikel 2.5, dvs. värdepappersföretag, centralbanker, postgiroinstitut och i Finland Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete Ab och Finnvera Oyj/Finnvera Abp, i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG, inte ska omfattas av tillämpningen av hela eller delar av detta direktiv.

Direktivet tillämpas på betalkonton där konsumenter åtminstone ska kunna placera medel på ett betalkonto, ta ut kontanter från ett betalkonto, utföra och ta emot betalningstransaktioner, inklusive betalningar till och från tredje part.

Enligt direktivets artikel 1 får medlemsstaterna besluta om de ska tillämpa direktivet i sin helhet eller delvis också på andra betalkonton än sådana som avses ovan.

Öppnande och nyttjande av ett betalkonto med grundläggande funktioner enligt betalkontodirektivet ska ske i överensstämmelse med direktiv 2005/60/EG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism, nedan *det tredje penningtvättsdirektivet*.

I direktivets *artikel 2* föreskrivs om ett antal definitioner, av vilka de viktigaste definitionerna gäller begreppen betalkonto och tjänster som är knutna till betalkontot. Med betalkonto avses ett konto som är öppnat i en eller flera konsumenters namn och som används för att utföra betalningstransaktioner. Med tjänster som är knutna till betalkontot avses alla tjänster med anknytning till öppnandet, användandet och avslutandet av ett betalkonto, däribland betaltjänster och betalningstransaktioner som omfattas av artikel 3 g i det första betaltjänstdirektivet, samt kontokrediter och överskridande.

Kapitel II Jämförbarhet hos avgifter i samband med betalkonton

Enligt direktivets *artikel 3* ska medlemsstaterna upprätta en preliminär förteckning över som minst 10 och högst 20 av de mest representativa tjänster som är knutna till ett betalkonto och som omfattas av en avgift på nationell nivå som erbjuds av minst en betaltjänstleverantör. Förteckningen ska innehålla standardiserade termer och definitioner för var och en av de identifierade tjänsterna. Endast en term ska användas för varje tjänst på vart och ett av medlemsstatens officiella språk. Medlemsstaterna ska upprätta förteckningen med hänsyn till de tjänster som konsumenterna oftast använder i samband med sina betalkonton och som medför de högsta sammanlagda kostnaderna för konsumenterna, både sammanlagt och per enhet.

RP 123/2016 rd

Medlemsstaterna skulle översända de preliminära förteckningarna till kommissionen och Europeiska bankmyndigheten senast den 18 september 2015. På grundval av de preliminära förteckningarna ska Europeiska bankmyndigheten utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn där den standardiserade unionsterminologin anges för de tjänster som är gemensamma för åtminstone en majoritet av medlemsstaterna. Den standardiserade EU-terminologin ska omfatta gemensamma termer för och definitioner av de gemensamma tjänsterna och den ska göras tillgänglig på EU:s institutioners officiella språk. På vart och ett av en medlemsstats officiella språk ska endast en term användas för varje tjänst.

Europeiska bankmyndigheten ska lämna dessa förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 18 september 2016. Medlemsstaterna ska integrera den standardiserade unionsterminologin i den preliminära förteckningen och offentliggöra den resulterande slutliga förteckningen över de mest representativa bankkontotjänsterna utan dröjsmål och senast inom tre månader efter ikraftträdandet av den delegerade akten. Dessutom ska medlemsstaterna vart fjärde år genomföra en bedömning och när så krävs en uppdatering av förteckningen över de mest representativa tjänsterna.

I direktivets *artikel 4* föreskrivs om dokument med avgiftsinformation och ordlista. Medlemsstaterna ska se till att betaltjänstleverantörer, innan de ingår avtal om ett betalkonto med en konsument, i god tid ger konsumenten ett dokument på papper eller på annat varaktigt medium, med de standardiserade termerna i den slutliga förteckningen över de mest representativa tjänsterna som är knutna till ett betalkonto och som avses i artikel 3.

Enligt *artikel 4.2* ska dokumentet med avgiftsinformation vara en kortfattad och separat handling samt vara skrivet på det officiella språket i det land där betalkontot erbjuds eller på ett annat språk om konsumenten och betaltjänstleverantören har avtalat om detta.

Medlemsstater får besluta att dokumentet med avgiftsinformation ska tillhandahållas tillsammans med den information som krävs enligt andra unionslagstiftningsakter eller nationella lagstiftningsakter om betalkonton och tillhörande tjänster, på villkor att alla krav som anges i dokumentet uppfylls.

Om en eller flera tjänster erbjuds som en del av ett paket med tjänster som rör ett betalkonto ska dokumentet med avgiftsinformation innehålla uppgifter om avgiften för paketet i sin helhet, vilka och hur många tjänster som ingår i paketet samt om extra avgifter för eventuella tjänster som går utöver det antal tjänster som omfattas av paketavgiften.

Betaltjänstleverantörerna ska enligt *artikel 4.5* se till att dokumentet med avgiftsinformation och ordlistan alltid är tillgängliga för konsumenten. De ska tillhandahållas så att de är lätt tillgängliga, även för personer som inte är kunder, i elektronisk form på betaltjänstleverantörernas webbplatser om möjligt och i betaltjänstleverantörens lokaler som är tillgängliga för konsumenten. De ska också på begäran av en konsument tillhandahållas avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium.

Europeiska bankmyndigheten ska, efter samråd med nationella myndigheter och efter det att konsumentundersökningar gjorts, utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande för ett standardiserat presentationsformat för dokumentet med avgiftsinformation och dess gemensamma symbol.

Enligt *artikel 5* där det föreskrivs om specifikation av avgifter ska betaltjänstleverantörer minst en gång per år utan kostnad förse konsumenter med en specifikation av alla de avgifter och, i förekommande fall, information om räntesatser. En överenskommelse ska träffas med konsumenten om vilken kommunikationskanal som ska användas för specifikation av avgifter.

RP 123/2016 rd

Specifikationen av avgifter ska åtminstone på konsumentens begäran tillhandahållas på papper.

I *artikel 5.2* föreskrivs om den information som ska framgå av avgiftsspecifikationen. Av avgiftsinformationen ska framgå t.ex. den enhetsavgift som tas ut för varje tjänst och det antal tillfällen tjänsten nyttjades under den aktuella perioden, och när tjänsterna kombineras i ett paket, den avgift som tas ut för paketet som helhet samt antalet gånger paketavgiften tas ut under den aktuella perioden och den extra avgift som tas ut för eventuella tjänster som går utöver det antal tjänster som omfattas av paketavgiften.

Enligt *artikel 5.3* ska specifikationen av avgifter vara presenterad och utformad så att den är tydlig och lättläst, med tillräckligt stora tecken.

Medlemsstaterna får besluta att specifikationen av avgifter ska tillhandahållas tillsammans med den information som krävs enligt andra unionslagstiftningsakter eller nationella lagstiftningsakter om betalkonton och tillhörande priser så länge som alla krav i första stycket uppfylls.

Europeiska bankmyndigheten ska, efter samråd med nationella myndigheter och efter det att konsumentundersökningar gjorts, utarbeta tekniska standarder för genomförande för ett standardiserat presentationsformat för specifikationen av avgifter och dess gemensamma symbol.

Enligt *artikel 6* ska medlemsstaterna se till att betaltjänstleverantörer i sin avtalsinformation, kommersiella information och information i marknadsföring till konsumenter, i tillämpliga fall, använder de standardiserade begreppen i den slutliga förteckning som avses i artikel 3. Under de förutsättningar som närmare anges i artikel 6 får betaltjänstleverantörer använda namn på varumärken i dokumentet med avgiftsinformation och i specifikationen av avgifter.

Enligt *artikel 7* ska medlemsstaterna se till att konsumenterna har avgiftsfri tillgång till minst en webbplats med jämförelser av de avgifter som betaltjänstleverantörer tar ut för åtminstone tjänsterna i den slutliga förteckning som avses i artikel 3 på nationell nivå. En jämförelsewebbplats kan drivas antingen av en privat aktör eller en offentlig myndighet. Medlemsstaterna ska se till att information om tillgängligheten av webbplatser som uppfyller kraven är tillgänglig online.

I *artikel 7.3* föreskrivs om de krav som ställs på jämförelsewebbplatser. Sådana webbplatser ska t.ex. vara fristående i funktionellt hänseende, vilket säkerställs genom att alla betaltjänstleverantörer behandlas på samma sätt i sökresultaten och så att tydliga och objektiva kriterier anges som grund för jämförelserna.

Enligt *artikel 8* ska medlemsstaterna se till att en betaltjänstleverantör som tillhandahåller ett betalkonto som en del av ett paket tillsammans med en annan produkt eller tjänst som inte hör ihop med ett betalkonto informerar konsumenten om huruvida det går att köpa betalkontot separat, och i så fall tillhandahåller separat information om kostnaderna och avgifter för var och en av de andra produkter och tjänster som erbjuds i det paketet och som kan köpas separat.

Kapitel III Byte

I direktivets *artikel 9* föreskrivs om tillhandahållande av kontobytestjänsten och i *artikel 10* om kontobytestjänsten. Medlemsstaterna ska se till att betaltjänstleverantörer tillhandahåller en kontobytestjänst enligt beskrivningen i artikel 10 mellan betalkonton i samma valuta till alla konsumenter som öppnar eller innehar ett betalkonto hos en betaltjänstleverantör som är etablerad inom den berörda medlemsstatens territorium.

RP 123/2016 rd

Medlemsstaterna ska se till att kontobytestjänsten inleds av den mottagande betaltjänstleverantören på konsumentens begäran. Medlemsstaterna ska i fråga om kontobytestjänsten efterleva åtminstone punkterna 2—6 i artikel 10 eller fastställa åtgärder som alternativ till dem.

Enligt *artikel 10.2* ska den mottagande betaltjänstleverantören genomföra kontobytestjänsten när den har mottagit konsumentens tillstånd. Om kontot har fler än två innehavare ska tillstånd inhämtas från var och en av dem. I tillståndet ska konsumenten kunna ange det datum från och med vilket stående överföringar och autogireringar ska utföras från det betalkonto som öppnas eller innehas hos den mottagande betaltjänstleverantören. Det datumet ska vara minst sex bankdagar efter den dag då den mottagande betaltjänstleverantören tar emot de handlingar som överförs från den överförande betaltjänstleverantören enligt *artikel 10.4*.

Den mottagande betaltjänstleverantören ska inom två dagar från mottagandet av tillståndet begära att den överförande betaltjänstleverantören utför de uppgifter som anges i *artikel 10.3*, om detta anges i konsumentens tillstånd. Från och med mottagandet av en begäran från den mottagande betaltjänstleverantören ska den överförande betaltjänstleverantören, om detta framgår av konsumentens tillstånd, utföra de uppgifter som anges i artikel 10.4.

Enligt *artikel 10.5* ska den mottagande betaltjänstleverantören inom fem bankdagar från och med att den mottagande betaltjänstleverantören tagit emot den information som begärts från den överförande betaltjänstleverantör som anges i punkt 3, i enlighet med vad som anges i tillståndet och i den mån som den information som den överförande betaltjänstleverantören eller konsumenten tillhandahåller gör det möjligt för den mottagande betaltjänstleverantören att göra detta. Sådana uppgifter är t.ex. att upprätta de stående överföringar som konsumenten har begärt och utföra dem med verkan från och med den dag som anges i tillståndet.

Enligt *artikel 11* ska medlemsstaterna se till att den betaltjänstleverantör hos vilken en konsument innehar ett betalkonto, om konsumenten meddelar betaltjänstleverantören att han önskar öppna ett betalkonto hos en betaltjänstleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat, efter mottagandet av en sådan begäran bistår konsumenten. Dessutom föreskrivs i artikeln om de tidsfrister för uppfyllande av konsumentens begäran som gäller för betaltjänstleverantören.

Enligt *artikel 12* ska medlemsstaterna se till att konsumenterna avgiftsfritt kan få tillgång till sina personuppgifter i fråga om befintliga stående överföringar och autogireringar som finns hos den överförande eller mottagande betaltjänstleverantören. Avgifter som den överförande betaltjänstleverantören tar ut av konsumenten för att avsluta det betalkonto som konsumenten innehar hos den leverantören fastställs enligt artikel 45.2, 45.4 och 45.6 i betaltjänstdirektivet. De eventuella avgifter som den överförande eller mottagande betaltjänstleverantören tar ut av konsumenten för andra tjänster som erbjuds enligt artikel 10 ska vara rimliga och motsvara betaltjänstleverantörens faktiska kostnader.

Direktivets *artikel 13* gäller finansiella förluster som uppstår för konsumenten. Medlemsstaterna ska se till att eventuella finansiella förluster, inbegripet avgifter och räntor, som uppstår för konsumenten och som är en direkt följd av att en betaltjänstleverantör som deltar i bytesförfarandet inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 10, utan dröjsmål ersätts av den betaltjänstleverantören. Ansvar ska emellertid inte vara tillämpligt i fall av osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som den betaltjänstleverantör som åberopar dessa omständigheter inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja trots alla ansträngningar att göra så eller då en betaltjänstleverantör är bunden av andra rättsliga krav som omfattas av unionslagstiftningsakter eller nationell lagstiftningsakter.

Enligt *artikel 14* ska medlemsstaterna se till att betaltjänstleverantörer ger konsumenterna tillgång till information bl.a. om kontobytestjänsten när det gäller den överförande respektive

mottagande betaltjänstleverantörens roll under varje steg i bytesprocessen, tidsplanen för att slutföra de olika stegen och eventuella avgifter för bytet. Informationen ska göras tillgänglig avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium i alla de av betaltjänstleverantörens lokaler som är tillgängliga för konsumenter och ska alltid finnas tillgänglig i elektronisk form på dess webbplats och ska på begäran lämnas till konsumenterna.

Kapitel IV Tillgång till betalkonton

I direktivets *artikel 15* föreskrivs om icke-diskriminering. Enligt artikeln ska medlemsstaterna se till att kreditinstitut inte diskriminerar konsumenter som är lagligen bosatta inom EU på grund av deras nationalitet eller bosättningsort eller på någon annan av de grunder som avses i artikel 21 i stadgan om grundläggande rättigheter när de konsumenterna ansöker om eller använder ett betalkonto inom EU. De villkor som gäller för innehav av ett betalkonto med grundläggande funktioner får under inga omständigheter vara diskriminerande.

Enligt direktivets *artikel 16* ska medlemsstaterna se till att alla kreditinstitut eller ett tillräckligt antal kreditinstitut tillhandahåller konsumenter betalkonton med grundläggande funktioner, i syfte att garantera att samtliga konsumenter på deras territorium har tillgång till sådana konton och för att förhindra snedvridning av konkurrensen. Medlemsstaterna ska se till att betalkonton med grundläggande funktioner inte enbart erbjuds av kreditinstitut som endast tillhandahåller betalkonton med tjänster online. Dessutom föreskrivs i artikeln att medlemsstaterna ska se till att konsumenter som är lagligen bosatta inom EU, inbegripet konsumenter som saknar fast adress och asylsökande samt konsumenter som inte beviljas uppehållstillstånd men som av rättsliga eller faktiska skäl inte kan utvisas, har rätt att öppna och nyttja ett betalkonto med grundläggande funktioner hos kreditinstitut som är etablerade inom deras territorium. Denna rätt ska gälla oberoende av konsumentens bosättningsort.

Kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner ska öppna betalkontot eller avslå en konsuments ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner i varje fall utan onödigt dröjsmål och senast tio bankdagar efter det att den fullständiga ansökan har mottagits. Ett kreditinstitut ska avslå en ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner, om öppnandet av ett sådant konto skulle innebära en överträdelse av bestämmelserna om förebyggande av penningtvätt och bekämpning av finansiering av terrorism som avses i det tredje penningtvättsdirektivet. Dessutom får medlemsstaterna tillåta kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner att avslå en ansökan om ett sådant konto om en konsument redan har ett betalkonto hos ett kreditinstitut som är etablerat inom deras territorium, vilket gör det möjligt för konsumenten att utnyttja de tjänster som förtecknats i *artikel 17.1*, utom när konsumenten uppger att han eller hon har underrättats om att betalkontot ska avslutas. Medlemsstaterna får fastställa avgränsade och specifika ytterligare fall, när kreditinstitut kan vara tvungna eller kan välja att avslå en ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Kreditinstitutet ska efter sitt beslut skriftligen och avgiftsfritt omedelbart underrätta konsumenten om att ansökan har avslagits och om den specifika anledningen till det, såvida inte en sådan underrättelse skulle skada den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen eller strida mot det tredje penningtvättsdirektivet.

I *artikel 17* föreskrivs om egenskaperna hos ett betalkonto med grundläggande funktioner. Ett sådant konto ska innefatta följande tjänster:

- a) tjänster som möjliggör alla operationer som krävs för att öppna, inneha och avsluta ett betalkonto,
- b) tjänster som möjliggör insättning av medel på ett betalkonto,

RP 123/2016 rd

c) tjänster som möjliggör uttag av kontanter inom EU från ett betalkonto över disk eller i uttagsautomater under eller utanför kreditinstitutets öppettider,

d) utförande av följande betalningstransaktioner inom EU:

i) autogirering,

ii) betalningstransaktioner genom ett debetkort, inbegripet betalningar online,

iii) betalningar, inbegripet stående överföringar, vid terminaler och över disk och via kreditinstitutets onlinetjänster, i den mån dessa är tillgängliga.

Medlemsstaterna ska enligt *artikel 17.7* se till att konsumenten kan sköta och initiera betalningstransaktioner från sitt betalkonto med grundläggande funktioner i kreditinstitutets lokaler och/eller genom onlinetjänster, när sådana är tillgängliga.

Enligt *artikel 18* ska medlemsstaterna se till att kreditinstitut avgiftsfritt eller till en rimlig avgift tillhandahåller de tjänster som avses i artikel 17. De avgifter som tas ut av konsumenten för att konsumenten inte fullgör sina åtaganden enligt ramavtalet ska vara rimliga.

Enligt *artikel 19* ska ramavtal om tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner omfattas av det första betaltjänstdirektivet. I artikeln föreskrivs om fall där ett kreditinstitut får häva ett ramavtal om ett betalkonto med grundläggande funktioner.

I direktivets *artikel 20* föreskrivs om allmän information om betalkonton med grundläggande funktioner. Medlemsstaterna ska bl.a. se till att det vidtas adekvata åtgärder för att öka medvetenheten hos allmänheten om att det finns betalkonton med grundläggande funktioner, deras allmänna prisvillkor, förfaranden för att få tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner samt tillvägagångssätten för att få tillgång till förfaranden för alternativ tvistlösning.

Kapitel V Behöriga myndigheter och alternativ tvistlösning

Medlemsstaterna ska enligt *artikel 21* utse nationella behöriga myndigheter med befogenhet att se till att detta direktiv tillämpas och verkställs och ska säkerställa att dessa myndigheter har utrednings- och verkställighetsbefogenheter och tillräckliga resurser så att de kan fullgöra sitt uppdrag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna och alla personer som arbetar med eller har arbetat för behöriga myndigheter samt revisorer och experter som arbetar på deras uppdrag är bundna av tystnadsplikt. Ingen förtrolig information som erhålls i tjänsten får röjas till någon person eller myndighet utom i sammanfattad eller aggregerad form, dock med förbehåll för fall som omfattas av straffrätt eller av detta direktiv. Detta ska emellertid inte hindra de behöriga myndigheterna från att utbyta eller överföra förtrolig information i enlighet med EU-rätten och nationell rätt.

Medlemsstaterna ska se till att de myndigheter som utsetts till behöriga att säkerställa tillämpningen och verkställandet av detta direktiv är någon, eller båda, av följande:

a) behöriga myndigheter enligt definitionen i 4.2 i Europaparlamentets och rådets (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG, nedan *förordningen om Europeiska bankmyndigheten*,

b) andra myndigheter än de behöriga myndigheter som avses i led a, under förutsättning att nationella lagar eller andra författningar kräver att dessa myndigheter samarbetar med de behöriga myndigheter som avses i led a närhelst så krävs för att utföra sitt uppdrag eller detta direktiv, även när det gäller att samarbeta med Europeiska bankmyndigheten enligt vad som krävs i detta direktiv.

I direktivets *artikel 22* föreskrivs att behöriga myndigheter i olika medlemsstater ska samarbeta och utbyta information samt om grunderna för att vägra samarbeta i samband med utrednings- eller tillsynsverksamhet. I *artikel 23* föreskrivs att de behöriga myndigheterna får hänkskjuta frågor till Europeiska bankmyndigheten, om en begäran om samarbete, särskilt om informationsutbyte, har avslagits eller inte besvarats inom rimlig tid, och får begära dess hjälp i enlighet med artikel 19 i förordningen om Europeiska bankmyndigheten.

Medlemsstaterna ska enligt *artikel 24* se till att konsumenterna har tillgång till effektiva förfaranden för alternativ tvistlösning av tvister som kan uppstå till följd av de rättigheter och skyldigheter som införs genom detta direktiv.

I *artikel 25* föreskrivs att utan att det påverkar tillämpning av artikel 16 får medlemsstaterna inrätta en särskild mekanism för att säkerställa att konsumenter som inte har ett betalkonto på deras territorium och som har vägrats tillgång till betalkonto för vilket kreditinstitutet tar ut en avgift avgiftsfritt får faktisk tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner.

Kapitel VI Sanktioner

I *artikel 26* föreskrivs om sanktioner för överträdelser av direktivets bestämmelser. Medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelser av nationell lagstiftning som införlivar detta direktiv och vidta alla åtgärder som krävs för att se till att de genomförs. Sådana sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska föreskriva att den behöriga myndigheten får offentliggöra administrativa sanktioner som påförs för överträdelser av de bestämmelser som antas för införlivande av detta direktiv, om inte offentliggörandet allvarligt äventyrar finansmarknaderna eller åsamkar de berörda parterna oproportionell skada.

Kapitel VII Slutbestämmelser

Medlemsstaterna ska enligt *artikel 27* ge kommissionen information om följande första gången senast den 18 september 2018 och därefter vartannat år:

- a) betaltjänstleverantörernas efterlevnad av artiklarna 4, 5 och 6,
- b) medlemsstaternas efterlevnad av kraven på att se till att jämförelsewebbplatser enligt artikel 7 existerar,
- c) antal byten av betalkonto som har genomförts och andelen ansökningar om byte har fått anslag,
- d) antal kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, antal sådana konton som har öppnats och andelen ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner som har fått avslag.

Enligt *artikel 28* ska kommissionen senast den 18 september 2019 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv, vid behov åtföljd av ett lagstiftningsförslag. I artikeln föreskrivs närmare vad rapporten ska innehålla.

RP 123/2016 rd

Medlemsstaterna ska enligt *artikel 29* senast den 18 september 2016 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Medlemsstaterna ska tillämpa bestämmelserna från och med den 18 september 2016 med följande undantag:

- a) artikel 3 ska tillämpas från och med den 17 september 2014,
- b) medlemsstaterna ska tillämpa de åtgärder som är nödvändiga för att efterleva artiklarna 4.1—4.5, 5.1, 5.2 och 5.3, 6.1 och 6.2 samt 7 senast nio månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i artikel 3.4,
- c) de medlemsstater där det på nationell nivå redan finns en motsvarighet till ett dokument med avgiftsinformation får välja att integrera det gemensamma formatet och dess gemensamma symbol senast 18 månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i artikel 3.4,
- d) de medlemsstater där det på nationell nivå redan finns en motsvarighet till en specifikation av avgifter får välja att integrera det gemensamma formatet och dess gemensamma symbol senast 18 månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i artikel 3.4.

Enligt *artikel 30* träder direktivet i kraft den 20 dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

2.2.2 Betaltjänstdirektivet

Europaparlamentet och rådet antog den 25 november 2015 direktivet (2015/2366) om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *det andra betaltjänstdirektivet*. Senast den 13 januari 2018 ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Direktivet ska också tillämpas från och med nämnda datum. Genom direktivet upphävs det gällande första betaltjänstdirektivet. Det första betaltjänstdirektivet sattes i Finland i kraft genom lagen om betalningsinstitut och betaltjänstlagen.

Syftet med direktivet är att uppdatera och komplettera den nuvarande direktivramen gällande betaltjänster genom flera bestämmelser som främjar konkurrensen och innovativiteten. Genom det andra betaltjänstdirektivet utökas tillämpningsområdet för regleringen. Tillämpningsområdet utvidgas i fråga om betaltjänstleverantörernas informationsskyldigheter och registreringar från interna avgifter till avgifter som överförs till och från tredje länder. Betaltjänstleverantörernas informationsskyldigheter utsträcks från eurobaserade avgifter till att gälla också andra valutor. Dessutom effektiviseras regleringen av informationsskyldigheterna.

En avsevärd del av de nya bestämmelserna i det andra betaltjänstdirektivet är knutna till s.k. tredjeparters betaltjänstleverantörer. Tredjeparters betaltjänstleverantörer har inte några egentliga egna betalkonton utan de skapar för sina kunder kontakter till egentliga betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller kreditinstitut som upprätthåller betalkonton i syfte att sammanställa saldouppgifter eller sända betalningar. Enligt direktivet måste ett betalningsinstitut i fortsättningen ha auktorisation för att verka som tredje part i betaltjänstkedjan. Betaltjänstleverantörer som verkar som tredje part får rätt att på betalarnas vägnar sända avgifter till en tjänstleverantör som har ett betalkonto och sammanställer saldo- och andra uppgifter för tjänstleverantörer som har betalkonton.

Kundskyddet förbättras genom strängare reglering av nätbankernas säkerhetslösningar och sådana tredje parters tjänster som betalar via nätbank.

2.2.3 Tillgänglighetsdirektivet

Kommissionen antog den 2 december 2015 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar vad gäller tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (COM(2015) 615 final), nedan *tillgänglighetsdirektivet*. Riksdagen har fått en U-skrivelse om direktivförslaget (U 10/2016 rd). Syftet med direktivförslaget är att tillnära medlemsstaternas lagar och andra författningar genom att undanröja hinder för den fria rörligheten för vissa tillgängliga produkter och tjänster. För närvarande ställs ekonomiska aktörer inför olika och ofta motsägelsefulla nationella tillgänglighetskrav som hindrar dem från att utnyttja den inre marknadens möjligheter.

Direktivförslaget hjälper medlemsstaterna att uppfylla såväl sina nationella åtaganden som sina skyldigheter enligt Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning när det gäller. Konventionen trädde i Finland i kraft den 10 juni 2016. EU är part i konventionen. Enligt konventionens artikel 9 är parterna i den skyldiga att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa tillgänglighet. Artikel 3 hänvisar till tillgänglighet som en allmän princip i konventionen. Tillgänglighetsprincipen styr genomförandet av konventionen och tolkningen av hela konventionstexten. Tillgängligheten ska sålunda granskas på ett övergripande sätt i fråga om alla de rättigheter som tryggas enligt konventionen.

Tillgänglighet förebygger eller tar bort hinder för användningen av konventionella produkter och tjänster. Detta gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning, inbegripet personer med funktionsnedsättning och äldre personer, att uppfatta, hantera och begripa dessa produkter och tjänster på lika villkor som andra. En miljö där produkter och tjänster är mer tillgängliga ger möjlighet till bättre inkludering och deltagande i samhället. Dessutom stöder en sådan miljö självständigt boende och självständiga val.

Förslaget till tillgänglighetsdirektiv behandlar delvis samma saker som betalkontodirektivet. Banktjänster och -automater hör till de produkter och tjänster som omfattas av förslaget. Det föreslås att sådana nya produkter och tjänster som omfattas av direktivet ska vara tillgängliga. Enligt betalkontodirektivet ska grundläggande banktjänster vara tillgängliga för alla, medan förslaget till tillgänglighetsdirektiv, om det träder i kraft som sådant, ska gå ännu längre när det gäller anpassning av nya banktjänster för personer med funktionsnedsättning.

2.3 Bedömning av nuläget

I 15 kap. 6 § i den gällande kreditinstitutslagen föreskrivs om s.k. grundläggande banktjänster. Finansinspektionen gör på basis av en årlig utredning en bedömning av tillgängligheten och prissättningen av grundläggande banktjänster som är tillgängliga för personkunder. Enligt utredningen fanns det i mars 2015 1 109 bankkontor som betjänade personkunder. De senaste åren har antalet kontor som betjänar personkunder årligen minskat med ca 100. Antalet kontantautomater och betalningsautomater är i stort sett oförändrat, men antalet självbetjäningsskärmar (kundterminaler) har minskat avsevärt sedan år 2014.

När det gäller tillgången till kontanter kan situationen anses ha försämrats en aning under de senaste åren, då bankerna minskat sina kontorsnät och kontanttjänster. Antalet kontantautomater har emellertid hållits i stort sett oförändrat. En bidragande orsak till automatnätets täckningsgrad är ett beslut av aktiebolaget Automatia Pankkiautomaatit Oy, som upprätthåller Otto.-automaterna, att hålla kvar kontantautomater som finns på ett avstånd av mer än 20 kilometer från följande kontantautomat. Det finns skillnader mellan bankgrupperna när det gäller kontorsnäten och de tjänster som kontoren tillhandahåller, bl.a. möjlighet att vidta kontanter i snabbköpskassan.

RP 123/2016 rd

Användningen av kontanter har minskat. Kortbetalning är numera det vanligaste betalnings-sättet (Finlands Banks Gallup 2016) och har i stor utsträckning ersatt användningen av kontanter. Användningen av kontanter förutspås fortsätta att minska medan kortbetalning blir allt vanligare.

Priserna på vissa grundläggande banktjänster har stigit de senaste åren och Finansinspektionen har uppmärksammat vissa kreditinstituts prissättning.

Tabell. Priserna på grundläggande banktjänster åren 2014—2016

Tjänst	Pris/2016	Pris/2015	Pris/2014
Kontoutdrag	avgiftsfritt	avgiftsfritt	avgiftsfritt
Transaktionsförfrågan/automat	1,00–1,49 euro/förfrågan	1,00–1,49 euro/förfrågan	1,00–1,49 euro/förfrågan
Online debetkort (t.ex. Visa Electron)	2,00–2,49 euro/mån.	2,00–2,49 euro/mån.	2,00–2,49 euro/mån.
Debetkort	2,00–2,49 euro/mån	2,00–2,49 euro/mån.	1,50–1,99 euro/mån.
Fakturabetalning			
- via kontor, kontant	7,00–7,49 euro/faktura	7,00–7,49 euro/faktura	6,00–6,49 euro/faktura
- via kontor, girering	5,00–5,49 euro/faktura	5,00–5,49 euro/faktura	5,00–5,49 euro/faktura
- direktbetalning	avgiftsfri	avgiftsfri	avgiftsfri
- betalningstjänstkuvert	2,00–2,49 euro/faktura	2,00–2,49 euro/faktura	1,50–1,99 euro/faktura

Källa: Finansinspektionens utredning om tillgången på och prissättningen av grundläggande banktjänster 2016

Det ursprungliga syftet med bestämmelsen var att säkerställa att grundläggande banktjänster är tillgängliga för alla medborgargrupper och att tjänsternas prissättning och kvalitet är rimlig. Tröskeln för att vägra tjänster är hög. Lagens syfte har uppfyllts i många avseenden och de tjänster som erbjuds kunderna har standardiserats. Det har emellertid förekommit brister i tjänsternas tillgänglighet för alla medborgargrupper och i synnerhet för personer med funktionsnedsättning (se t.ex. Diskriminerings- och jämställdhetsnämndens avgörande 31/2015 (saknar laga kraft) och Östra Finlands förvaltningsdomstols beslut 10955/14/1205). Dessutom stiger priserna på tjänsterna. Finansinspektionen har uppmärksammat kreditinstitutens prissättning.

Den skyldighet att tillhandahålla grundläggande betaltjänster som följer av betalkontodirektivet innebär att det måste göras ändringar i den nationella lagstiftningen. Direktivets tillämpningsområde sträcker sig längre än till inlåningsbankerna och vissa skyldigheter enligt direktivet gäller också betalningsinstitut. Skyldigheten att enligt betalkontodirektivets artikel 16 tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner gäller endast kreditinstitut. Begreppet betalkonto med grundläggande funktioner är, liksom aktörernas informationsskyldighet, mera omfattande än enligt den gällande lagstiftningen. De tjänster som är knutna till ett betalkonto med grundläggande funktioner är i stort sett desamma som de tjänster som är knutna till sådana transaktionskonton som numera beviljas. Den största skillnaden jämfört med nuläget

skulle vara att sådana nätbankskoder som nationellt beviljas för stark elektronisk autentisering skulle betraktas som en betalkontotjänst, vilket innebär att en vägran att tillhandahålla sådana till en kund skulle kunna baseras endast på lagstadgade objektiva kriterier.

Enligt stycke 35 i ingressen till betalkontodirektivet bör konsumenter som är lagligen bosatta inom EU inte diskrimineras på grund av sin nationalitet eller bosättningsort eller av något annat av de skäl som anges i artikel 21 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, när de ansöker om eller använder ett betalkonto inom EU. Dessutom bör medlemsstaterna säkerställa tillgång till betalkonton med grundläggande funktioner, oavsett konsumentens ekonomiska omständigheter, så som anställning, inkomstnivå, kredithistoria eller personliga konkurs. De förutsättningar som anges i direktivet kommer att ändra nuvarande praxis som innebär att inlåningsbankerna inte har beviljat t.ex. instrument för användning av ett konto på den grunden att kunden har fått en anteckning om betalningsstörning.

Enligt stycke 36 i direktivets ingress bör konsumenter som är lagligen bosatta inom EU och som inte har ett betalkonto i en viss medlemsstat ha rätt att öppna och nyttja ett betalkonto med grundläggande funktioner i den medlemsstaten. Begreppet ”lagligen bosatt inom EU” bör omfatta såväl EU-medborgare som tredjelandsmedborgare som redan har vissa rättigheter genom olika EU-akter. Begreppet bör även omfatta personer som söker asyl inom ramen för Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 angående flyktingars rättsliga ställning och protokollet av den 31 januari 1967 samt andra relevanta internationella fördrag. Dessutom bör medlemsstaterna låta begreppet omfatta även andra tredjelandsmedborgare inom det egna territoriet.

Enligt direktivets artikel 16 ska medlemsstaterna se till att konsumenter som är lagligen bosatta inom EU, inbegripet konsumenter som saknar fast adress och asylsökande samt konsumenter som inte beviljas uppehållstillstånd men som av rättsliga eller faktiskt skäl inte kan utvisas, har rätt att öppna och nyttja ett betalkonto med grundläggande funktioner hos kreditinstitut som är etablerade inom deras territorium. Denna rätt ska gälla oberoende av konsumentens bosättningsort. Asylsökande vilkas asylansökan är under behandling beviljas prepaid-kort genom Migrationsverkets försorg. Kreditinstitut och betalningsinstitut som är skyldiga att iakttä penningtvättslagen kan inte enligt lag åläggas att inleda kundförhållanden med fysiska personer vilkas identitet inte kan fastställas med hjälp av identitetshandlingar. Om en asylsökandes identitet kan fastställas med hjälp av identitetshandlingar får den asylsökande rätt till ett betalkonto med grundläggande funktioner. En asylsökande som får permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd i Finland kan också få ett identitetskort för utlänningar och kan då ansöka om ett betalkonto med grundläggande funktioner.

3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN

3.1 Målsättning

Syftet med denna proposition är att i den nationella lagstiftningen beakta de ändringar som betalkontodirektivet förutsätter. Avsikten är att i överensstämmelse med betalkontodirektivet främja konsumenternas rörlighet mellan olika betaltjänstleverantörer och sålunda främja konkurrensen. Propositionen syftar till att undanröja i EES-stater konstaterade hinder för rörligheten, dvs. bristen på insyn i och jämförbarhet hos avgifter samt svårigheterna med att byta betalkonton, öppna konton och få tillgång till tjänster.

3.2 Alternativ

3.2.1 Utnyttjande av den nationella rörligheten

Betalkontodirektivet har karaktären av en minimiharmonisering och ger dessutom medlemsländerna möjligheter att gå in för nationella lösningar. I det följande behandlas dessa möjligheter.

Enligt direktivets artikel 1.5 får medlemsstaterna besluta att de enheter som avses i artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, dvs. vissa centralbanker som utövar verksamhet i värdepappersföretag, postgiroinstitut samt Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete Ab och Finnvera Oyj/Finnvera Abp, inte ska omfattas av tillämpningen av hela eller delar av detta direktiv. Det föreslås att denna möjlighet inte ska utnyttjas eftersom det i de föreslagna bestämmelserna föreskrivs att de som författningarna avser måste tillhandahålla betaltjänster. Detta innebär att många av de ovan nämnda aktörerna redan faller utanför tillämpningsområdet för de föreslagna bestämmelserna. Med tanke på ett balanserat konkurrensläge är det dessutom motiverat att samma reglering gäller för samtliga betaltjänstleverantörer.

Enligt direktivets artikel 1.6.2 får medlemsstaterna besluta att tillämpningen av hela eller delar av detta direktiv ska omfatta andra betalkonton än de som avses i artikel 1.6.1. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det inte anses föreligga något behov att utsträcka tillämpningsområdet till andra betalkonton.

Enligt direktivets artikel 4.2.2 får medlemsstater besluta att dokumentet med avgiftsinformation ska tillhandahållas tillsammans med den information som krävs enligt andra EU-lagstiftningsakter eller nationella lagstiftningsakter om betalkonton och tillhörande tjänster, på villkor att informationen ges i god tid på papper eller på ett annat varaktigt medium. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det inte anses finnas något behov att anknyta dokumentet med avgiftsinformation till lämnandet av information om andra betalkonton som regleras i lagstiftningen.

Enligt direktivets artikel 5.3.2 får medlemsstaterna besluta att specifikationen av avgifter ska tillhandahållas tillsammans med den information som krävs enligt andra EU-lagstiftningsakter eller nationella lagstiftningsakter om betalkonton och tillhörande tjänster så länge som alla krav i artikel 5.3.1 uppfylls. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det inte anses finnas något behov att anknyta avgiftsspecifikationen till lämnandet av information om andra betalkonton som regleras i lagstiftningen.

Enligt direktivets artikel 7.2 får medlemsstaterna kräva att de jämförelsewebbplatser som avses i artikel 7.1 innehåller ytterligare faktorer som jämförelse av den servicenivå som betaltjänstleverantören tillhandahåller. Det föreslås att denna möjlighet utnyttjas så att jämförelsewebbplatserna ska innehålla information om insättningsgarantin i fråga om medel som finns på betalkonton.

Enligt direktivets artikel 10.1.2 får medlemsstaterna fastställa eller bibehålla åtgärder som alternativ till dem som avses i punkterna 2—6, under förutsättning att detta tydligt främjar konsumenten, inte innebär någon ytterligare belastning för konsumenten och att bytet slutförs inom högst samma övergripande tidsram som den som anges i punkterna 2—6. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det inte anses finnas något behov att skapa eller upprätthålla alternativa förfaranden.

Enligt direktivets artikel 10.2.4 får medlemsstaterna kräva att konsumentens tillstånd ska vara skriftligt och att konsumenten får en kopia av tillståndet. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det inte finns något behov av den.

Enligt direktivets artikel 10.3.1 c och enligt artikel 10.4.1 b är det möjligt att i lagstiftningen ta in bestämmelser om ett nationellt system för automatisk omdirigering av inkommande betalningar och autogireringar. Enligt artikel 10.4.1 b får medlemsstaterna dessutom kräva att den överförande betaltjänstleverantören informerar betalaren eller betalningsmottagaren om skälet till att betalningstransaktionen inte godkänts. Sådan omdirigering skulle sannolikt främja konkurrensen mellan betaltjänstleverantörerna, men enligt vad som framgått av remissvaren och under de offentliga utfrågningarna har nyttan av sådan omdirigering ansetts vara mindre än kostnaderna. Enligt direktivet ska den mottagande tjänstleverantören informera dem som gör återkommande inkommande betalningar om det mottagande kreditinstitutets betalkonto, vilket innebär att det inte anses motiverat att i lagen ta in bestämmelser om en särskild informationskyldighet. Det föreslås sålunda att dessa möjligheter inte utnyttjas.

Enligt direktivets artikel 14.1.2 får medlemsstaterna kräva att betaltjänstleverantörer även ger tillgång till annan information, inbegripet i tillämpliga fall information som är nödvändig för att avgöra vilket insättningsgarantisystem inom unionen som betaltjänstleverantören är ansluten till. Det föreslås att denna möjlighet inte ska utnyttjas eftersom de föreslagna bestämmelserna om jämförelsewebbplatsen ska innehålla information om huruvida de medel som finns på ett betalkonto omfattas av insättningsgarantier enligt finsk lag.

Enligt direktivets artikel 16.2.2 får medlemsstaterna, med full respekt för de grundläggande friheter som garanteras genom fördragen, kräva att konsumenter som önskar öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner på deras territorium visar att de har ett genuint intresse av att göra detta. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom alla konsumenter i Finland har rätt till grundläggande banktjänster redan inom ramen för gällande lagstiftning.

Enligt direktivets artikel 16.5 får medlemsstaterna tillåta kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner att avslå en ansökan om ett sådant konto, om en konsument redan har ett betalkonto hos ett kreditinstitut som är etablerat inom deras territorium, utom när konsumenten uppger att han eller hon har underrättats om att betalkontot ska avslutas. Dessutom får kreditinstitutet i sådana fall kontrollera huruvida konsumenten redan har ett betalkonto hos ett kreditinstitut. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas. I Finland är det i allmänhet så att konsumenterna har flera bankrelationer och betalkonton hos olika kreditinstitut och betalningsinstitut som tillhandahåller betaltjänster. Det anses av denna anledning att en implementering av artikel 16.5 kunde försämra konsumenternas nuvarande ställning.

Enligt direktivets artikel 16.6 får medlemsstaterna fastställa avgränsade och specifika ytterligare fall, när kreditinstitut kan vara tvungna eller kan välja att avslå en ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Det föreslås att denna möjlighet utnyttjas på så sätt att en inlåningsbank ges möjlighet att vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner av skäl som anges i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Om en kund har förts upp på en sanktionslista är det motiverat att ge en inlåningsbank möjlighet att avslå kundens ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner.

Enligt direktivets artikel 17.2 får medlemsstaterna fastställa en skyldighet för kreditinstitut som är etablerade på deras territorium att tillsammans med ett betalkonto med grundläggande funktioner tillhandahålla ytterligare tjänster som anses vara väsentliga för konsumenten, baserat på allmän praxis på nationell nivå. Det föreslås att denna medlemsstatsoption utnyttjas. Vidare föreslås att ett kreditinstitut som tillhandahåller stark elektronisk autentisering måste till-

handahålla denna tjänst till alla på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt. Möjligheten till stark autentisering är viktig i dagens samhälle, inte bara i anslutning till betaltjänster. Ett kreditinstitut kan vägra tillhandahålla stark autentisering endast på lagstadgade objektiva grunder.

Enligt direktivets artikel 17.6 får medlemsstaterna i samband med tjänster som avses i artikel 17.1 i vissa fall fastställa ett minsta antal operationer för vilka kreditinstituten endast kan ta ut de eventuella rimliga avgifter som avses i artikel 18. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom enligt de föreslagna bestämmelserna rimliga kostnader får tas ut för betalkonton med grundläggande funktioner som en helhet.

Enligt direktivets artikel 17.8 får medlemsstaterna tillåta kreditinstitut att på konsumentens begäran tillhandahålla en kontokredit kopplad till ett betalkonto med grundläggande funktioner. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom det redan enligt gällande lagstiftning är möjligt att tillhandahålla kreditjänster.

Enligt direktivets artikel 18.4 får medlemsstaterna kräva att kreditinstituten tillämpar olika prissättningssystem beroende på i vilken utsträckning konsumenten är ansluten till banken, något som möjliggör mer fördelaktiga villkor för utsatta konsumenter utan bankkonto. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom de föreslagna bestämmelserna går ut på att prissättningen ska vara så överblickbar, tydlig och jämlik som möjligt.

Enligt direktivets artikel 19.3 får medlemsstaterna fastställa ytterligare avgränsade och specifika fall när ett ramavtal om ett betalkonto med grundläggande funktioner ensidigt får hävas av kreditinstitutet. Ett grundläggande syfte med direktivet är att för konsumenterna skapa en stark rätt när det gäller användning av betalkonton med grundläggande funktioner och betaltjänster. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas. Med beaktande av direktivets grundläggande syfte anses det vara ändamålsenligt att reglera uppsägningsgrunderna i enlighet med direktivet.

Enligt direktivets artikel 25 får medlemsstaterna inrätta en särskild mekanism för att säkerställa att konsumenter som inte har ett betalkonto på deras territorium får faktisk tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner. Det föreslås att denna möjlighet inte utnyttjas eftersom avsikten med de föreslagna bestämmelserna är att prissättningen ska vara så överblickbar, tydlig och jämlik som möjligt.

3.2.2 Direktivbestämmelser som enligt förslaget inte ska sättas i kraft

Det föreslås att direktivets artikel 19.2 e inte ska sättas i kraft. Artikelns innebär att ett kreditinstitut får säga upp en konsumentens betalkonto med grundläggande funktioner om konsumenten har öppnat ett annat betalkonto med de tjänster och egenskaper som är knutna till betalkontot med grundläggande funktioner.

Enligt förslaget ska i de föreslagna bestämmelserna inte genomföras den nationella option som betalkontodirektivets artikel 16.5 möjliggör och som ger ett kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner rätt att avslå en ansökan om ett sådant konto, om en konsument redan har ett betalkonto med de tjänster och egenskaper som kontot med grundläggande funktioner förutsätts ha. Eftersom möjligheten för kreditinstituten att enligt artikel 16.5 vägra tillhandahålla ett betalkonto inte utnyttjas, skulle en implementering av artikel 19.2 e inte vara i linje med detta alternativ.

3.2.3 Övriga alternativ

Portabilitet för betalkontonummer samt omdirigering av betalningar, direktdebiteringar och elektroniska fakturor

Skyldigheten att tillhandahålla kontobytestjänster enligt betalkontodirektivet kan eventuellt kompletteras med en nationell bestämmelse om portabilitet för betalkontonummer. Med portabilitet avses att konsumenten får behålla sitt gamla kontonummer vid byte av bank, på samma sätt som konsumenten får behålla sitt telefonnummer vid byte av operatör. Det finns emellertid skillnaden i portabiliteten när det gäller kontonummer respektive telefonnummer. Under 2000-talet har frågan om nummerportabilitet utretts i Storbritannien, Norge, Nederländerna och Frankrike. Det har konstaterats att också om portabiliteten för betalkontonummer anses underlätta konsumenternas liv och öka konkurrensen mellan bankerna, så är kostnaderna för inrättande av systemet större än nyttan.

Ett annat möjligt kompletteringsalternativ ansågs i samband med genomförandet av betalkontodirektivet vara att inkommande betalningar, direktdebiteringar och elektroniska fakturor under en tid av 13 månader omdirigeras från det överförande kreditinstitutets betalkonto till ett betalkonto eller en elektronisk fakturasadress som upprätthålls av det mottagande kreditinstitutet. Motsvarande omdirigeringsystem används i Nederländerna och Storbritannien. Kontobytestjänstens omdirigeringsfunktion skulle säkerställa att fakturor och betalningar kommer in på kundens nya konto och vidare skulle den ge fakturornas och betalningarnas avsändare tid att uppdatera sina system. Kostnaderna för att inrätta ett sådant system bedömdes i remissvaren och under de offentliga utfrågningarna vara större än nyttan. Kommissionen ska 2019 se över betalkontodirektivet 2019 och då kommer också omdirigeringen på EU-nivå och frågan om portabilitet för betalkontonummer att omprövas.

Elektroniska fakturor i anslutning till betalkonton med grundläggande funktioner

I Finland hade år 2014 ingåtts närmare fyra miljoner avtal med privatkunder om elektronisk fakturering och siffran växer hela tiden. I Finland förekommer inte SEPA-direktfakturering i någon större utsträckning. Med beaktande av direktivets målsättning är det i samband med genomförandet av direktivet motiverat att utsträcka tillämpningsområdet för den nationella lagstiftningen till elektroniska fakturor och till direktdebitering som i väsentliga avseenden sammanhänger med sådana fakturor.

Målgrupp för regleringen av grundläggande banktjänster

I den gällande kreditinstitutslagens paragraf om grundläggande banktjänster definieras en kund som en fysisk person. Enskilda näringsidkare, dvs. företagsverksamhet i form av firma, omfattas sålunda av regleringen som gäller grundläggande banktjänster. En firma är den enda formen av företagsverksamhet som enligt gällande bestämmelser ska beviljas ett vanligt inlåningskonto och verktyg för användning av kontot. Kreditinstitutet kan förutsätta att det för andra former av företagsverksamhet skaffas företagskonton som oftast är dyrare än vanliga inlåningskonton.

Syftet med betalkontodirektivet är att tillhandahålla grundläggande banktjänster till konsumenter, inte till näringsidkare eller yrkesutövare. Definitionen av begreppet konsument är sålunda snävare än definitionen av kundbegreppet i den gällande kreditinstitutslagen. Enligt direktivets definition är en konsument en fysisk person som handlar för ändamål som faller utanför hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke. Kreditinstitutslagens kunddefinition skiljer sig dessutom från konsumentskyddslagens (38/1978, 4 §). I konsumentskyddslagen definieras en konsument som en fysisk person som skaffar en kon-

sumtionsnyttighet huvudsakligen för annat ändamål än den näringsverksamhet som han eller hon idkar.

I syfte att främja en opartisk behandling av olika företagsformer och en enhetlig nationell reglering samt i syfte att närma EU:s lagstiftning till den nationella lagstiftningen föreslås att definitionen av begreppet kund med rätt till grundläggande banktjänster ändras i överensstämmelse med den gällande konsumentskyddslagen. Ändringen innebär inte ett förbud för kreditinstitutet att bevilja sedvanliga inlåningskonton och verktyg för användning av kontona för näringsutövning, men ett kreditinstitut kan, om det så vill, kräva att en enskild näringsidkare öppnar ett konto som är avsett för näringsverksamheten.

3.3 De viktigaste förslagen

3.3.1 Kreditinstitutslagen

Ett viktigt ändringsförslag innebär att betalkontodirektivets bestämmelser om betalkonton med grundläggande funktioner sätts i kraft i Finland. Enligt förslaget ska alla som är lagligen bosatta i en EES-stat tillhandahålls ett betalkonto med grundläggande funktioner och informeras om vilka minimitjänster som sammanhänger med kontot. Det är inlåningsbankerna som ska tillhandahålla dessa konton och tjänster, dvs. de som redan nu tillhandahåller betalkonton och -tjänster. Med kunder avses i bestämmelserna fysiska personer som huvudsakligen handlar för ändamål som faller utanför deras närings- och yrkesverksamhet. Kundkretsen är huvudsakligen densamma som enligt de gällande bestämmelserna om grundläggande banktjänster. Definitionen av kundbegreppet motsvarar definitionen av konsumentbegreppet i konsumentskyddslagen.

När betalkonton med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster erbjuds är det viktigt att kunderna behandlas på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt. Alla som är lagligen bosatta i en EES-stat bör kunna få ett betalkonto med grundläggande funktioner och med tillhörande tjänster. De enda godtagbara skälen för vägran är sådana som har samband med penningtvättslagen och som uttryckligen är förenade med problem att identifiera en kund enligt de krav som penningtvättslagen ställer. I så fall måste en ansökan om betalkonto med grundläggande funktioner avslås. En inlåningsbank kan också under kundförhållandet efter öppnandet av ett betalkonto med grundläggande funktioner, med stöd av penningtvättslagen vägra genomföra en betalning om de i penningtvättslagen föreskrivna kriterierna för avbrytande av en misstänkt transaktion uppfylls. Ett annat godtagbart skäl för att avslå en ansökan om ett konto med grundläggande funktioner är att kunden har nämnts på en sanktionslista. Det bör också i praktiken vara möjligt t.ex. för personer med funktionsnedsättning att få och använda ett betalkonto med grundläggande funktioner och med tillhörande tjänster. Inlåningsbankerna ska vid behov i tillräcklig utsträckning utforma sina tjänster för att förverkliga denna rättighet.

Ett annat viktigt ändringsförslag innebär att inlåningsbanker som tillhandahåller betaltjänster ska åläggas att på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt tillhandahålla alla sina kunder tjänster för stark elektronisk autentisering. Dessa tjänster ska tillhandahållas också kunder som har betalkonton med grundläggande funktioner, på samma sätt som tjänster erbjuds övriga kunder. För att man ska klara sig i dagens samhälle är det viktigt att identifiera sig elektroniskt också i andra sammanhang än i samband med betaltjänster. I nuläget är endast de elektroniska identifieringstjänster som kreditinstitutet tillhandahåller tillräckligt täckande. Enligt förslaget måste en vägran att tillhandahålla en tjänst baseras på lagstadgade objektiva grunder. Det kan t.ex. vara fråga om att det någon annanstans i lagen ställs krav för beviljande av ett elektroniskt identifieringsverktyg (bl.a. personbeteckning och anteckning i befolkningsdatasystemet). Om en tjänst för stark elektronisk autentisering av dessa skäl inte kan tillhandahållas är det

RP 123/2016 rd

nödvändigt att tillhandahålla en elektronisk identifieringstjänst som gör det möjligt att använda betaltjänster.

Det tredje viktiga ändringsförslaget innebär att kreditinstituten blir skyldiga att tillhandahålla en kontobytestjänst. Eftersom också andra betaltjänstleverantörer enligt betalkontodirektivet är skyldiga att tillhandahålla en kontobytestjänst ska i lagen om betalningsinstitut tas in hänvisningar till kreditinstitutslagen. I förslaget föreskrivs i detalj bl.a. om den överförande och den mottagande tjänsteleverantörens skyldigheter och om den tid som kan användas för överföringen. Dessutom föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att hjälpa en konsument med gränsöverskridande kontobytestjänst.

3.3.2 Lagen om betalningsinstitut

Det viktigaste ändringsförslaget när det gäller lagen om betalningsinstitut är att betalningsinstituten åläggs att tillhandahålla kontobytestjänster.

3.3.3 Lagen om Finansinspektionen

Det viktigaste ändringsförslaget innebär att Finansinspektionen får större befogenheter att påföra ordningsavgifter för överträdelse av vissa bestämmelser om genomförande av betalkontodirektivet. Ordningsavgift kan enligt förslaget påföras den som försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla en kontobytestjänst, mot skadeståndsskyldigheten i samband därmed eller mot den mottagande eller överförande tjänsteleverantörens skyldigheter. Ordningsavgift kan också påföras den som försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner, skyldigheter i fråga om egenskaper hos betalkonton eller tillhandahållande eller uppsägning av tjänster.

Ett annat viktigt förslag innebär att Finansinspektionen ska vara den behöriga myndighet och kontaktpunkt som avses i betalkontodirektivet.

Ett tredje viktigt förslag innebär att Finansinspektionen ska se till att det i Finland finns minst en webbplats med jämförelser av de avgifter som tjänsteleverantörerna tar ut för sina betaltjänster.

3.3.4 Betaltjänstlagen

De viktigaste ändringsförslagen gäller dokument med avgiftsinformation och ordlista samt specifikation av avgifter.

Genom dokumentet med avgiftsinformation och ordlistan får konsumenterna på förhand information om de standardiserade begreppen i fråga om betaltjänster och, om tjänsteleverantören tillhandahåller betaltjänster, även om de avgifter som debiteras. I specifikationen av avgifter ska minst en gång per år ges uppgifter om betalkonton samt om avgifter och eventuella räntesatser.

Liksom för närvarande föreskrivs att Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska vara tillsynsmyndigheter. Finansinspektionen ska utses till den kontaktpunkt som avses i betalkontodirektivet. Tillsynsmyndigheter får endast på de grunder som anges i lagen vägra samarbeta med tillsynsmyndigheterna i andra EES-stater. I vissa fall kan meningsskiljaktigheter mellan tillsynsmyndigheter hänskjutas till Europeiska bankmyndigheten.

4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för branschen

De föreslagna bestämmelserna gäller endast sådana kreditinstitut och betalningsinstitut som tillhandahåller betaltjänster. Därför får propositionen sannolikt inga betydande konsekvenser till andra aktörer.

En kontobytestjänst av det slag som avses i de föreslagna bestämmelserna orsakar kostnader för de kreditinstitut och betalningsinstitut som tillhandahåller betaltjänster. I Finland tillämpar kreditinstituten redan gemensamma regler för överföring av konton. De föreslagna bestämmelserna kommer att jämfört med nuläget minska den tid som kreditinstituten har till sitt förfogande för kontoöverföring. Den föreslagna snabbare kontobytestjänsten och de övriga ändringar som föreslås kommer att orsaka kreditinstituten och betalningsinstituten kostnader för systemändringar. Dessa kostnader kommer sannolikt i slutändan att tas ut hos kunderna.

Enligt förslaget kommer begreppet grundläggande banktjänster att omfatta också nätbankstjänster och -koder. Av denna anledning ska aktörer som tillhandahåller nätbankstjänster skapa ett registreringssystem för personer som inte med åberopande av objektiva skäl kan tillhandahållas koder för stark autentisering (numera TUPAS-koder). Att utveckla och införa ett sådant registreringssystem innebär kostnader för aktörerna inom branschen.

Dessutom kommer kreditinstituten och de betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betalkonton att få kostnader för att tillhandahålla konsumenterna dokument med avgiftsinformation, specifikation av avgifter och jämförelsewebbplatser samt för upprätthållande av jämförelsewebbplatser. Jämfört med de nya system som måste byggas upp blir initialkostnaderna i dessa fall relativt små, men följderna blir en ökning av den administrativa bördan.

Dessutom kommer kreditinstituten sannolikt att bli tvungna att anpassa sina grundläggande banktjänster till personer med funktionsnedsättning. Enligt Diskriminerings- och jämställdhetsnämndens beslut (den 14 december 2015) borde ett kreditinstitut ha anpassat sina nätbankskoder för synskadade. Nämnden gjorde i beslutet bedömningen att en skrivare för punktskrift kostar 3 000—4 000 euro och att en utskrivna sida punktskrift som köptjänst skulle kosta kreditinstitutet 0,35 euro. Punktskrift är en form av anpassning som kan komma i fråga och andra är t.ex. elektroniska kodkort, fingeravtrycksidentifiering och tillåtelse att anlita personlig assistent. Kreditinstituten förutsätts vidta rimliga anpassningsåtgärder och alternativen är många, vilket för sin del sänker kreditinstitutens anpassningskostnader.

4.1.2 Konsekvenser för kunderna

I Finland byter konsumenterna kreditinstitut uppskattningsvis 180 000 gånger per år. I Finland har konsumenterna ofta bankrelationer med flera kreditinstitut. En konsument som byter kreditinstitut avtalar i många fall om en bankrelation med ett nytt kreditinstitut, men håller ändå kvar sin relation också till det gamla kreditinstitutet. Antalet s.k. rena byten av kreditinstitut är sålunda mindre än 180 000. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att öka konsumentrörligheten och därmed konkurrensen mellan betaltjänstleverantörerna.

De föreslagna bestämmelserna om kontobytestjänst innebär att det blir lättare för konsumenten att flytta över sitt konto från en betaltjänstleverantör till en annan. Enligt bestämmelserna övergår skyldigheten att informera betalare om ett nytt kontonummer från konsumenten till

konsumentens nya betaltjänstleverantör. Alla kostnader för de föreslagna ändringarna kommer sannolikt att i en eller annan form tas ut hos kunderna.

I propositionen föreslås inga bestämmelser om fakturerares skyldigheter, vilket innebär att de inte enligt lag är tvungna att ändra sina system för att utifrån en kunds nya elektroniska fakturaadress identifiera den mottagande betaltjänstleverantörens meddelande. Kontobytestjänster förutsätter inte heller att faktureraren sänder en faktura till flera elektroniska fakturaadresser. Fakturerarna kan således fortsättningsvis sända elektroniska fakturor till den adress som finns i deras system. Det ligger emellertid i kundens intresse att fakturerarna godkänner en ändringsanmälan gällande den mottagande betaltjänstleverantörens elektroniska fakturaadress och på motsvarande sätt uppdaterar kundens elektroniska fakturaadress. Detta skulle också vara förenligt med fakturerarnas intresse eftersom de då kan vara säkra på att deras elektroniska fakturor går till rätt adress.

Dessutom underlättas prisjämförelser mellan olika leverantörers betaltjänster tack vare att kunderna enligt förslaget får tillgång till en jämförelsewebbplats, vilket sannolikt kommer att öka kundrörligheten mellan olika betaltjänstleverantörer. Tack vare jämförelsewebbplatsen får kunderna bättre insyn i prissättningen av betalkonton och grundläggande banktjänster. Dessutom kommer många bankkunder att dra nytta av att de grundläggande banktjänsterna utökas med nätbankstjänster och -koder, vilket närmare behandlas i stycke 4.3.

Den föreslagna ändringen av begreppet kund med rätt till grundläggande banktjänster i överensstämmelse med konsumentskyddslagen kan öka kontokostnaderna för enskilda näringsidkare, dvs. för företagsverksamhet i form av firma. I slutet av 2015 fanns det i Finland 216 000 enskilda näringsidkare. Ändringen skulle få betydelse för firmor som för närvarande inte har något företagskonto utan endast ett vanligt inlåningskonto och som huvudsakligen bedriver närings- eller yrkesverksamhet samt för nybildade firmor. Bankerna kunde förutsätta att sådana företag öppnar ett företagskonto. Priset på ett företagskonto beror på banken som tillhandahåller kontot, på egenskaperna hos tjänsterna i anslutning till kontot och på antalet transaktioner. Som lägst är priset vanligen ca 10 euro per månad och inkluderar ett begränsat antal transaktioner. För 1 000 transaktioner per månad (ca 45 transaktioner per dag) är priset ca 100 euro per månad. För småföretag är det sålunda inte fråga om någon särskild betydande kostnadsökning.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Enligt de föreslagna bestämmelserna ska Finansinspektionen se till att det finns en jämförelsewebbplats som hålls uppdaterad. Dessutom ska Finansinspektionen upprätthålla en lista över jämförelsewebbplatser till vilka betaltjänstleverantörerna ska sända uppgifter om sina prissättningar. De åtgärder som krävs för att inrätta en jämförelsewebbplats och se till att den är förenlig med bestämmelserna och föreskrifterna bedöms inte förutsätta extra resurser för Finansinspektionens vidkommande. Om Finansinspektionen själv måste upprätthålla en jämförelsewebbplats kan den eventuellt behöva extra resurser.

Enligt de föreslagna bestämmelserna ska Finansinspektionen vara den behöriga myndighet och kontaktpunkt som avses i betalkontodirektivet. Detta bedöms inte förutsätta att Finansinspektionen ges extra resurser. Inte heller konsumentombudsmannens uppgifter beräknas öka så mycket att detta får betydelse för personalresurserna.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

De föreslagna bestämmelserna främjar jämlikheten. De får positiva konsekvenser för personer som haft svårigheter med att öppna ett betalkonto eller få nätbankskoder. Till denna kategori

RP 123/2016 rd

hör t.ex. personer med betalningsstörningar och personer med funktionsnedsättning samt asylsökande. Bankernas praxis har också varierat när det gäller att öppna betalkonton, bevilja nätbankskoder och godkänna utländska identitetshandlingar. Riksdagens justitieombudsman påtalar i sitt avgörande (2617/2/13) från år 2014 att bankernas praxis i stor utsträckning varierar när det gäller att bevilja nätbankskoder till personer som har intressebevakare. I vissa fall har nätbankskoder beviljats utan intressebevakarens samtycke medan nätbankskoder i andra fall inte har beviljats trots att intressebevakaren gett sitt samtycke.

Enligt de föreslagna bestämmelserna får en inlåningsbank vägra tillhandahålla betalkonto med grundläggande funktioner och tillhörande betaltjänster endast av skäl som anges i penningtvättslagstiftningen och i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen. Enligt de föreslagna bestämmelserna omfattar de grundläggande banktjänsterna också nätbankstjänster och -koder, vilket är nytt jämfört med gällande lagstiftning. En inlåningsbank kan endast på lagstadgade objektiva grunder vägra tillhandahålla stark elektronisk autentisering.

I slutet av 2015 fanns det i Finland 370 000 personer som hade åtminstone en anteckning om betalningsstörning. En sådan anteckning borde inte göra det svårt för en person att sköta sina ärenden i ett kreditinstitut, men flera anteckningar försvårar livet för personen i fråga. Kreditinstituten är skyldiga att tillhandahålla grundläggande banktjänster också till personer med betalningsstörningar, men de har gjort den tolkningen att nätbankstjänster och -koder inte räknas som grundläggande banktjänster. De föreslagna bestämmelserna innebär att också personer med en anteckning om betalningsstörning ska få använda stark elektronisk autentisering via nätbankstjänster och -koder.

I Finland har det konstaterats fall där personer med funktionsnedsättning haft svårigheter att få banktjänster. Konsumentparlamentet gjorde år 2015 en enkät som visade att 15 procent av de funktionshindrade personer som svarade haft problem med att få banktjänster. Särskilt svårt hade det varit att få nätbankskoder. Också av Diskriminerings- och jämlikhetsnämndens beslut (den 14 december 2015) framgår det att personer med funktionsnedsättning har svårt att få nätbankskoder. En synskadad person hade diskriminerats i ett fall där banken med hänvisning till säkerhets- och kostnadsaspekter vägrade bevilja en synskadad person nätbankskoder. Diskriminerings- och jämlikhetsnämnden konstaterar i sitt beslut att kostnaderna för att anpassa nätbankskoderna efter den synskadade personens behov inte skulle ha försvårat kreditinstitutets affärsverksamhet och att kreditinstitutet inte hade bevis för att personen skulle använda koderna på fel sätt. Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden och dess föregångare har, utöver i det fall som nämns ovan, under de tre senaste åren också i några andra fall behandlat ärenden där kreditinstitut påstods ha diskriminerat personer som velat få banktjänster och bankkoder (exempelvis dnr 2014/1765 och dnr 2012/1739).

Det är uppenbart att nätbankskoder underlättar livet för personer med betalningsstörningar, funktionsnedsättning och andra som tidigare nekats nätbankskoder utan någon uppenbar objektiv grund. Elektronisk identifiering med hjälp av nätbankskoder kan användas också för andra webbtjänster som kräver stark autentisering, t.ex. för myndigheters webbtjänster. Kreditinstitutens starka elektroniska autentisering är för närvarande inte ett tillräckligt heltäckande alternativ för identifiering av personer när det gäller andra webbtjänster, inklusive myndighetstjänster. Tillgången till nätbankskoder gör det lättare för dessa personer att sköta sina dagliga bankärenden, med beaktande också av avvecklingen av bankkontor och ändringar i prissättningen av betaltjänster.

5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN

5.1 Beredningsskeden och material

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Under beredningen har hållits tre offentliga utfrågningar med inbjudna representanter för myndigheterna, branschen och frivilligorganisationer.

5.2 Remissyttrandena och hur de har beaktats

Regeringens propositionsutkast sändes på remiss den 16 mars 2016 (Statsrådets projektregister VM026:00/2016). Remisstiden gick ut den 19 april 2016. Propositionsutkastet har också lagts ut på ministeriets webbsidor.

Yttrandena inkom från följande myndigheter och sammanslutningar: justitieministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket, Migrationsverket, Finlands Bank, Finansbranschens Centralförbund, Nordea Bank Finland Abp, OP Andelslag, S-Banken Ab, Finlands Näringsliv EK, Försäkrings- och finansrådgivningen (FINE), Företagarna i Finland, Konsumentförbundet, Konsumentparlamentet, Synskadades förbund, Föreningen Finlands Dövblinda rf och Helen Ab. Dessutom meddelade finansministeriets offentliga förvaltnings informations- och kommunikationstekniska avdelning att den inte yttrar sig om propositionen. Remissvaren har bedömts utifrån konkurrensaspekter samt icke-diskriminerande och jämlik behandling.

Remissyttrandena var över lag osamstämmiga och de innehöll motstridiga uppfattningar om de föreslagna bestämmelserna. Till följd av yttrandena gjordes i samråd med justitieministeriet tekniska justeringar i propositionen. Dessutom gjordes ett tillägg som innebär att bestämmelserna om kontobytestjänsten utsträcks till att gälla också betalningsinstitut.

Syftet med betalkontodirektivet är att främja konkurrensen samt att förbättra de grundläggande banktjänsterna och på ett jämlikt, icke-diskriminerande sätt tillhandahålla sådana tjänster till konsumenterna. Remissyttrandena har granskats utifrån dessa målsättningar. En del av yttrandena om grunderna för uppsägning och nekande av betalkonton med grundläggande funktioner beaktats endast delvis, eftersom kundernas ställning skulle försämrats och konkurrensen inte främjas om de beaktades fullt ut. I en del av remissyttrandena understöddes inte förslaget att alla som uppfyller villkoren för stark autentisering skulle ges TUPAS-koder. TUPAS-koder är för närvarande den vanligaste och t.ex. i fråga om Skatteförvaltningens webbsidor enda möjliga formen för autentisering av fysiska personer. Det kan därför anses vara viktigt att TUPAS-koder beviljas alla kunder. Ekonomiutskottet har i sitt utlåtande (19/2013 rd) om en U-skrivelse (U 47/2013 rd) med anledning av betalkontodirektivet uttryckt sin oro över problemen med att ge personer med betalningsstörningar tillgång till TUPAS-koder. I utlåtandet konstateras att TUPAS-systemet utgör en grund också för elektronisk skötsel av andra ärenden än bankärenden. Med anledning av remissyttrandena och de offentliga utfrågningarna har i propositionen strukits de förslag som gäller omdirigering av inkommande betalningar, direktdebiteringar och elektroniska fakturor eftersom de är alltför kostnadskrävande. Dessutom framhålls det att frågan eventuellt kommer att regleras på EU-nivå.

DETALJMOTIVERING

1 Motivering till lagförslagen

1.1 Kreditinstitutslagen

15 kap. Förfaranden vid kundtransaktioner

6 §. *Kunders rätt till grundläggande banktjänster.* I betalkontodirektivet föreskrivs om betalkonton med grundläggande funktioner och om sådana kontons egenskaper. Det föreslås att denna paragraf ändras i överensstämmelse med artiklarna 15, 16 och 20 i betalkontodirektivet.

Enligt förslaget ska paragrafens *1 mom.* ändras så att en inlåningsbank åläggs en allmän skyldighet att på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt tillhandahålla betalkonton, betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster till alla som är lagligen bosatta i en EES-stat. Med denna bestämmelse genomförs artikel 15 i betalkontodirektivet.

En inlåningsbank som tillhandahåller betaltjänster ska dessutom tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner i euro, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster till alla fysiska personer som är lagligen bosatta i en EES-stat. Det förutsätts i betalkontodirektivet att betalkonton med grundläggande funktioner erbjuds också av andra kreditinstitut än sådana som tillhandahåller betalkonton endast som onlinetjänster, vilket för sin del förutsätter att denna skyldighet åläggs alla inlåningsbanker som tillhandahåller betaltjänster. Inlåningsbanker kan utöver betalkonton med grundläggande funktioner i euro dessutom tillhandahålla också sådana konton i andra valutor.

En inlåningsbank ska bemöta alla kunder jämlikt och icke-diskriminerande när den tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster, inklusive stark elektronisk autentisering. Det får inte vara alltför svårt eller betungande att använda ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster eller elektroniska identifieringstjänster. Exempelvis personer med funktionsnedsättning och äldre personer bör kunna använda ett konto med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster samt elektroniska identifieringstjänster, inklusive stark elektronisk autentisering. Inlåningsbankerna ska, för att förverkliga denna rätt, vid behov anpassa sina tjänster och säkerställa att de fungerar också med hjälpmedel. Beroende på kundens behov kan lämpliga anpassningsformer vara bl.a. tillhandahållande av handlingar med punktskrift, elektroniska koder, fingeravtrycksidentifiering eller tillåtelse att anlita en personlig assistent.

En inlåningsbank får inte för erhållande eller användning av ett konto med grundläggande funktioner, tillhörande betaltjänster eller elektroniska identifieringstjänster ställa villkor som den inte ställer för sin övriga kunder. Inte heller får köp av extra tjänster eller aktier i ett kreditinstitut ställas som villkor för erhållande av ett betalkonto med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, inklusive elektroniska identifieringstjänster, om inte köpvillkoret gäller för inlåningsbankens samtliga kunder.

En inlåningsbank kan vägra tillhandahålla en kund stark elektronisk autentisering endast av i agen angivna objektiva skäl, t.ex. om kunden inte har någon personbeteckning eller om kunden inte är införd i befolkningsdatasystemet. Med kunder avses i denna paragraf samt i 6 a och 6 b § fysiska personer som huvudsakligen fungerar och handlar grundläggande banktjänster för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet. Denna definition motsvarar definitionen av begreppet konsumenter som finns i konsumentskyddslagen. Genom ändringen av momentet genomförs betalkontodirektivets artiklar 15, 16.1, 16.2, 16.9, 17.3 och 20.2.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett *nytt 2 mom.* där det föreskrivs att en inlåningsbank utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan ska godkänna eller avslå en kunds ansökan om betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får endast av skäl som anges i penningtvättslagen vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot. I sådana fall är inlåningsbanken också skyldig att vägra öppna ett konto. I penningtvättslagen föreskrivs bl.a. om identifiering av kunder, representanter och verkliga huvudmän samt om identitetskontroll. Om dessa krav inte kan uppfyllas på det sätt som förutsätts i penningtvättslagen kan ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner avslås. Om inlåningsbanken avslår en ansökan av en orsak som avses i penningtvättslagen eller om banken under kundförhållandet märker att betalkontot med grundläggande funktioner används på ett lagstridigt sätt ska banken också vidta åtgärder enligt penningtvättslagen.

En inlåningsbank kan dessutom vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner av orsaker som anges i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen. Också om kunden är uppförd på en sanktionslista kan inlåningsbanken vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner. Genom detta moment genomförs artiklarna 16.3, 16.4, 16.6 och 16.8 i betalkontodirektivet.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett *nytt 3 mom.* enligt vilket kunden utan dröjsmål, skriftligen och avgiftsfritt ska underrättas om den exakta orsaken till vägran. Kunden ska dock inte underrättas ifall det skulle strida mot den nationella säkerheten, den allmänna ordningen eller penningtvättslagen. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av avslagsbeslutet och om rätten att kontakta den relevanta behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter. Genom detta moment genomförs artikel 16.7 i betalkontodirektivet.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett *nytt 4 mom.* där det föreskrivs att inlåningsbankerna ska ge kunderna tillgång till lättillgänglig information och informera om betalkonton med grundläggande funktioner och tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om avgifter och nyttjandevillkor. Med lättillgänglighet avses att informationen ska kunna fås utan svårighet. Av informationen ska framgå att det inte är obligatoriskt att köpa extra tjänster för att få ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster. Genom detta moment genomförs artikel 20.2 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *nya 5 mom.* föreskrivs att inlåningsbankerna ska ge allmänheten adekvat information om möjligheten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner, om egenskaperna hos och villkoren för betalkonton med tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om möjligheterna att anlita alternativa tvistlösningsförfaranden. Genom detta moment genomförs artikel 20.1 i betalkontodirektivet.

6 a §. *Egenskaper hos och avgifter för konton med grundläggande funktioner.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om egenskaper hos och avgifter för konton med grundläggande funktioner. Genom paragrafen genomförs artiklarna 17 och 18 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att till betalkonton med grundläggande funktioner ska vara knutna sådana tjänster som öppnande, användande och avslutande betalkonton, insättning av medel, uttag av kontanter i en EES-stat samt utförande av betalningstransaktioner som direktdebitering, med debetkort, genom överföringar, via terminaler, över disk och via kreditinstitutens onlinetjänster. Uttag av kontanter kan se antingen i ett kontor eller i en automat. Det ska vara möjligt att med ett betalkort göra betalningar online och gireringar ska kunna göras också som stående överföringar och direktbetalningar. Inlåningsbankerna ska tillhandahålla dessa

tjänster i samma utsträckning som de redan tillhandahåller dem till sina övriga kunder. Genom detta moment genomförs artikel 17.1 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att en inlåningsbank inte får begränsa antalet transaktioner i fråga om tjänster eller elektroniska identifieringstjänster som avses i 1 *mom.* Genom denna bestämmelse genomförs artikel 17.4 i betalkontodirektivet. Dessutom föreskrivs att inlåningsbankerna ska tillhandahålla tjänster för stark elektronisk autentisering också till kunder som har betalkonton med grundläggande funktioner, om den tillhandahåller sådana tjänster till sina övriga kunder.

En inlåningsbank får vägra tillhandahålla en kund tjänster för stark elektroniskt autentisering endast av lagstadgade objektiva skäl, exempelvis om kunden saknar personbeteckning eller inte är införd i befolkningsdatasystemet. I sådana fall ska banken tillhandahålla en mera begränsad elektronisk identifieringsmetod som lämpar sig endast för betalkonton med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster.

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs att de avgifter som tas ut hos kunderna ska vara rimliga och motsvara inlåningsbankens faktiska kostnader. Detta krav gäller även också avgifter som tas ut i sådana fall då villkor som fastställts i ett ramavtal inte uppfylls. Vid bedömningen av avgifternas rimlighet ska åtminstone beaktas den nationella inkomstnivån och de genomsnittliga avgifterna för betalkontotjänster i Finland. Genom detta moment genomförs artiklarna 17.5, 17.6 och 18 i betalkontodirektivet.

6 b §. *Ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner och uppsägning av avtal.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som gäller ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner och uppsägning av avtal. Genom paragrafen genomförs artikel 19 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att på ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner ska tillämpas betaltjänstlagen, om inte något annat följer av 2 och 3 *mom.* Genom detta moment genomförs artikel 19.1 i betalkontodirektivet.

Enligt paragrafens 2 *mom.* får en inlåningsbank ensidigt säga upp ett ramavtal som avser ett betalkonto med grundläggande funktioner, endast om minst ett av följande villkor uppfylls: om kunden avsiktligt har använt betalkontot för olagliga ändamål, om det har inte förekommit några transaktioner på betalkontot under 24 månader, om kunden har lämnat felaktiga uppgifter och korrekta uppgifter skulle ha lett till att kontoansökan skulle ha avslagits eller om kunden inte längre är bosatt lagligen i en EES-stat. Uppsägningsgrunderna ska tillämpas på ett sätt som står i proportion till kundens lagöverträdelse. Att bli fräntagen alla grundläggande banktjänster skulle vara en alltför sträng påföljd t.ex. i sådana fall då en kund med funktionsnedsättning ger sina bankkoder till sin personliga assistent för att denna ska sköta ett visst ärende. En inlåningsbank kan å andra sidan säga upp ett betalkonto med grundläggande funktioner om kunden gör sig skyldig till ett brott, exempelvis grovt bedrägeri, mot banken. Genom detta moment genomförs artikel 19.2 i betalkontodirektivet.

Enligt paragrafens 3 *mom.* ska en inlåningsbank skriftligen och avgiftsfritt underrätta en kund om att ett avtal om ett betalkonto med grundläggande funktioner har sagts upp. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 *mom.* 2 eller 4 punkten ska kunden underrättas minst två månader innan uppsägningen träder i kraft, om underrättelsen inte skulle strida mot den nationella säkerheten eller allmänna ordningen. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 *mom.* 1 eller 3 punkten, ska uppsägningen få omedelbar verkan. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av uppsägningsbeslutet och om rätten att kontakta

den relevanta behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter. Genom detta moment genomförs artiklarna 19.4 och 19.5 i betalkontodirektivet.

6 c §. Rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner. Det föreslås att till lagen fogas en paragraf som gäller rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska en inlåningsbank underrätta Finansinspektionen om den tillhandahåller sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 6 och 6 a § i detta kapitel samt om öppnade betalkonton med grundläggande funktioner och om antalet avslag på ansökningar som avser sådana konton. Rapporteringen behövs eftersom Finland i enlighet med betalkontodirektivets artikel 27 ska sända uppgifterna till kommissionen.

6 d §. Jämförelsewebbplatser. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om en webbplats för jämförelse av priserna för betaltjänster. Genom denna paragraf genomförs artikel 7 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *1 mom.* konstateras att det föreskrivs i lagen om Finansinspektionen om Finansinspektionens skyldigheter i fråga om webbplatsen.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om minimiinnehållet i jämförelsewebbplatsen. Webbplatsen ska innehålla jämförelsefaktorer för de mest representativa tjänster som är knutna till betalkonton. Jämförelsen ska gälla åtminstone tjänsterna i EES-staternas standardiserade och nationella förteckning över betaltjänster. Webbplatsen ska över huvud taget vara klart och entydigt utformad samt vid behov bygga på en EU-standardiserad terminologi i en nationell förteckning över betaltjänster. Dessutom förutsätts det att som en jämförelsefaktor anges också om medlen på betalkontot omfattas av Finlands insättningsgaranti. Denna uppgift kan ha betydelse då konsumenten väljer betaltjänstleverantör.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs att jämförelsewebbplatsen ska vara fristående och ge exakt, uppdaterad och tillräckligt täckande information om betaltjänsterna och prissättningen av dem. Detta innebär bl.a. att betaltjänstleverantörerna ska likabehandlas när det gäller användningen av sökresultat och att av webbplatsen tydligt ska framgå dess ägarförhållanden samt att webbplatsen ska uppställa och offentliggöra klara och neutrala jämförelsegrunder. Webbplatsen ska uppdateras tillräckligt ofta och den senaste uppdateringstidpunkten ska anges. Av webbplatsen ska också framgå hur man effektivt kan göra anmälan om felaktiga uppgifter på den. Dessutom ska Finansinspektionen åläggas att på sina webbsidor upprätthålla en förteckning över jämförelsewebbplatser som uppfyller kraven i denna paragraf. För att säkerställa informationens fullständighet ska tjänstleverantörerna enligt betaltjänstlagens 83 § sända uppgifter om sina betaltjänster, prissättningen av dem och om eventuella ändringar till de webbplatser som nämns i Finansinspektionens förteckning. Om webbplatsens information inte ger en helhetsbild av marknaden ska tydlig information ges innan resultaten läggs fram.

Enligt paragrafens *4 mom.* får den som upprätthåller en jämförelsewebbplats ta ut rimliga kostnader för att bygga upp och underhålla webbplatsen. Användningen av webbplatsen ska vara avgiftsfri för konsumenterna.

19 a §. Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter. Enligt paragrafen får Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 6 och 6 a § i detta kapitel samt om kontonas egenskaper och de tjänster som erbjuds, om rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 c § samt om jämförelsewebbplatsens information och egenskaper enligt 6 d § 2 och 3 mom. Det är inte ändamålsenligt att i lagen ta in bestämmelser om alla konton med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster samt tjänster för elektronisk identifiering, med beaktande också av den

tekniska utveckling som sker i fråga om tjänsteutbudet. Den närmare utformningen av rapporteringen om betalkonton med grundläggande funktioner och tidtabellen för EES-rapporteringen preciseras i ett senare skede, vilket innebär att det inte är ändamålsenligt att ta in bestämmelser om saken i denna lag.

Jämförelsewebbplatsen kan upprätthållas av privata eller offentliga aktörer. I Finland kommer sålunda en jämförelsewebbplats eventuellt att upprättas av en privat aktör. Finansinspektionen bemyndigas därför att vid behov meddela närmare föreskrifter om 15 kap. 6 d § 2 och 3 mom. i denna lag. Det är inte ändamålsenligt att i lag föreskriva om alla detaljer i en jämförelsewebbplats och om de uppgifter som ska jämföras, t.ex. om tekniska tillämpningar och uppdateringsfrekvens. Det är sålunda motiverat att Finansinspektionen bemyndigas att vid behov meddela närmare föreskrifter om saken.

AVDELNING IV

KUNDSKYDD OCH FÖRFARANDE VID KUND- TRANSAKTIONER

15 a kap. **Kontobytestjänster**

Det föreslås att till lagen fogas ett nytt kapitel om kontobytestjänster. Genom paragraferna i detta kapitel genomförs artiklarna 9—14 i betalkontodirektivet.

1 §. Skyldighet att tillhandahålla kontobytestjänster. Det föreslås att i lagen tas in en ny paragraf om skyldigheten att tillhandahålla kontobytestjänst. Genom paragrafen genomförs artikel 9 i betalkontodirektivet. Enligt artikeln, så som den är översatt till finska, är kreditinstituten skyldiga att tillhandahålla en kontobytestjänst till konsumenter som öppnar eller innehar ett betalkonto hos ett kreditinstitut som är etablerat i Finland. Skyldigheten gäller erbjudande av en kontobytestjänst mellan betalkonton i samma valuta.

Den finskspråkiga versionen av betalkontodirektivets artikel 9 är emellertid behäftad ett översättningsfel. Skyldigheten att tillhandahålla en kontobytestjänst gäller utöver kreditinstitut också andra betaltjänstleverantörer, exempelvis betalningsinstitut. Direktivet ska sålunda genomföras i enlighet med dess ursprungliga syfte, med en hänvisning till lagen om betalningsinstitut.

2 §. Information om kontobytestjänsten, avgifter och skadeståndsskyldighet. Det föreslås att till lagen fogas en ny bestämmelse som gäller information om kontobytestjänster, avgifter och skadeståndsskyldighet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 12—14 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs att ett kreditinstitut ska ge konsumenterna tillgång till information åtminstone om deras uppgifter som deltar i tillhandahållandet av kontobytestjänsten, tidtabellen för tillhandahållandet, de avgifter som tas ut, information som konsumenterna ombuds lämna och om alternativt tvistlösningsförfarande. Genom detta moment genomförs artikel 14.1 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs att kreditinstitutet ska göra informationen tillgänglig avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium i alla de kreditinstitutets lokaler som är tillgängliga för konsumenter och på sina webbsidor. Informationen ska ständigt vara tillgänglig i elektronisk form och ges till konsumenterna på begäran. Genom detta moment genomförs artikel 14.2 i betalkontodirektivet.

I paragrafens *3 mom.* föreskrivs om avgifterna för kontobytestjänsten. Genom momentet genomförs artikel 12 i betalkontodirektivet. Enligt momentet ska konsumenterna avgiftsfritt från det överförande och mottagande kreditinstitutet få uppgifter om befintliga stående överföring-

ar, direktdebiteringar, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor. Ett överförande kreditinstitut får inte debitera ett mottagande kreditinstitut eller en konsument för att det överlämnar en förteckning över samtliga stående överföringar, tillgänglig information om direktdebiteringsfullmakter, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor, om återkommande inkommande betalningar och elektroniska fakturor samt om direktdebiteringar och direktbetalningar från konton under de föregående 13 månaderna. Det överförande kreditinstitutet får inte heller debitera en konsument för avslutande av ett konto. Debiteringen för andra tjänster i anslutning till en kontobytestjänst ska vara rimlig och motsvara kreditinstitutets kostnader.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om skadeståndsskyldigheten då ett kreditinstitut deltar i en överföringsprocess. Genom detta moment genomförs artikel 13 i betalkontodirektivet. Enligt momentet ska ett kreditinstitut utan dröjsmål ersätta skador som direkt beror på att kreditinstitutet försummar sina skyldigheter i anslutning till en kontobytestjänst enligt detta kapitel. Konsumenten får inte åsamkas kostnader, räntor eller annan ekonomisk skada till följd av eventuella fel som begås av det överförande eller det mottagande kreditinstitutet. I synnerhet får konsumenten inte åsamkas ekonomisk skada till följd av extra kostnader, räntor eller andra debiteringar eller böter, sanktioner eller andra ekonomiska finansiella förluster som beror på dröjsmål med att genomföra transaktioner. Detta ansvar ska emellertid inte vara tillämpligt om kreditinstitutet kan åberopa osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som det inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja trots alla ansträngningar. Ansvaret ska inte heller vara tillämpligt i det fall att kreditinstitutet är bundet av andra skyldigheter på grund av EU:s lagstiftning eller nationella lagar.

3 §. *Det mottagande kreditinstitutets skyldigheter.* Genom denna paragraf genomförs artiklarna 10.1.1, 10.2, 10.3 och 10.5 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om vissa skyldigheter för det mottagande kreditinstitutet. Genom momentet genomförs artiklarna 10.2 och 10.3 i betalkontodirektivet. Kontobytestjänsten ska tillhandahållas på det sätt som anges i konsumentens fullmakt. Konsumenten är inte tvungen att utnyttja alla tjänster som hör till kontobytestjänsten. Konsumenten är t.ex. inte tvungen att avsluta sitt konto i det överförande kreditinstitutet. Konsumenten kan sålunda separat ge fullmakt för de tjänster i anslutning till kontobytestjänsten som konsumenten önskar, och separat till det överförande respektive det mottagande kreditinstitutet. Konsumenten kan i sin fullmakt ange överförbara inkommande betalningar, stående överföringar, direktdebiteringsfullmakter och direktbetalningsfullmakter. Vidare kan konsumenten i fullmakten ange den dag då kontosaldot ska överföras till ett konto hos det mottagande kreditinstitutet och den dag då kontot hos det överförande kreditinstitutet ska avslutas. Konsumenten kan också ange den dag då stående överföringar, direktbetalningar eller direktdebiteringar ska genomföras från kontot i det mottagande kreditinstitutet och elektroniska fakturor tas emot från en elektronisk fakturaadress som upprätthålls av det mottagande kreditinstitutet. Om kontoinnehavarna är flera ska var och en ge fullmakt. Fullmakten ska upprättas på den medlemsstats språk där kontobytestjänsten inleds, om inte något annat har avtalats mellan konsumenten och kreditinstitutet.

Till det mottagande kreditinstitutets skyldigheter hör enligt 1 mom. att inom två bankdagar efter att ha mottagit konsumentens fullmakt be det överförande kreditinstitutet till det mottagande kreditinstitutet och på begäran till konsumenten överlämna en förteckning över samtliga stående överföringar, tillgänglig information om direktdebiteringsfullmakter, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor, om återkommande inkommande betalningar och elektroniska fakturor samt om direktdebiteringar och direktbetalningar från konto under de föregående 13 månaderna, sluta godkänna direktdebiteringar, inkommande betalningar och elektroniska fakturor, annullera stående överföringar och direktbetalningsfullmakter, överföra åter-

stående positivt saldo till ett betalkonto som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet, samt avsluta betalkontot och tillhörande betalningsinstrument hos det överförande kreditinstitutet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att det mottagande kreditinstitutet ska ge det överförande kreditinstitutet tillräcklig information om konusmentkonton som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet och om konsumenternas elektroniska fakturaadresser, för överföring av elektroniska fakturor och saldo enligt 1 *mom.*

I paragrafens 3 *mom.* föreskrivs om det mottagande kreditinstitutets skyldighet att vidta åtgärder inom fem bankdagar från att ha fått den information som avses i 1 *mom.* Med detta moment genomförs artikel 10.5 i betalkontodirektivet. Till det mottagande kreditinstitutets skyldighet hör att vidta åtgärder för att genomföra stående överföringar, direktdebiteringar och direktbetalningar, ta emot elektroniska fakturor samt genomföra och ta emot dem enligt fullmakt. Dessutom ska det mottagande kreditinstitutet informera konsumenterna om deras rättigheter enligt artikel 5.3 d i SETA-förordningen, informera dem som gör återkommande betalningar och direktdebiterar om det mottagande kreditinstitutets betalkonto samt informera fakturerare som fakturerar elektroniskt om elektroniska fakturaadresser och sända dem en kopia av fullmakten samt informera dem som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt om det datum då direktdebiteringar börjar omdirigeras från det mottagande kreditinstitutets betalkonto och elektroniska fakturor tas emot på det mottagande kreditinstitutets elektroniska fakturaadress. Det mottagande kreditinstitutet ska ge fakturerare som använder elektroniska fakturor fullmakt då sådan behövs för ändring av adressen på elektroniska fakturor. Om det saknas uppgifter som behövs för att genomföra dessa åtgärder ska det mottagande kreditinstitutet be det överförande kreditinstitutet eller konsumenten om uppgifterna.

I paragrafens 4 *mom.* föreskrivs att det datum som anges i konsumentens fullmakt och då åtgärder vidtas i fråga om stående överföringar, direktdebiteringar, direktbetalningar och elektroniska fakturor, ska infalla minst sex bankdagar efter den dag då det mottagande kreditinstitutet fick den information som avses i 1 *mom.* 1 punkten. Genom detta moment genomförs artikel 10.2.4 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 5 *mom.* föreskrivs att om konsumenten personligen lämnar den information som avses i 3 *mom.* 3 och 4 punkten till betalarna samt till aktörer som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt, ska det mottagande kreditinstitutet inom den tid som nämns i 3 *mom.* ge konsumenten ett standardbrev med detaljerade uppgifter om betalkontot, elektroniska fakturaadressen och det startdatum som framgår av fullmakten. Genom detta moment genomförs artikel 10.5.2 i betalkontodirektivet.

4 §. *Det överförande kreditinstitutets skyldigheter.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf varmed artiklarna 10.4 och 10.6 i betalkontodirektivet genomförs.

I paragrafens 1 *mom.* föreskrivs att det överförande kreditinstitutet inom fem bankdagar ska överföra den information som avses i 3 § och utföra åtgärderna det datum som anges i konsumentens fullmakt. Kontobytestjänsten ska tillhandahållas på det sätt som anges i konsumentens fullmakt. Konsumenten är inte tvungen att utnyttja alla de tjänster som hör till kontobytestjänsten. En förutsättning för avslutande av ett konto är att konsumenten inte har obetalda åttaganden och att samtliga åtgärder har slutförts. Genom detta moment genomförs artikel 10.4 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 2 *mom.* föreskrivs att användningen av de till kontot anslutna betalningsinstrumenten inte får blockeras före det datum som nämns i konsumentens fullmakt. Om det på grund av konsumentens utestående skyldigheter inte är möjligt att avsluta betalkontot, ska

konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta. Genom momentet genomförs artiklarna 10.4 och 10.6 i betalkontodirektivet.

5 §. Gränsöverskridande kontobytestjänster. Genom denna nya paragraf genomförs artikel 11 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att det överförande kreditinstitutet på begäran av en konsument avgiftsfritt ska ge konsumenten information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten, överföra återstående positivt saldo till ett konto som öppnats av tjänsteleverantören, samt avsluta ett betalkonto. Den förteckning över information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten innebär inte att en ny betal tjänstleverantör är skyldig att utveckla nya tjänster. En förutsättning för överföring av återstående saldo är att konsumentens begäran innehåller alla uppgifter som behövs för att ange den mottagande tjänsteleverantören och konsumentens betalkonto. Genom detta moment genomförs artikel 11.1 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att det datum som konsumenten anger för åtgärder som avses i 1 mom. ska infalla minst sex bankdagar efter den dag då det överförande kreditinstitutet får begäran, om något annat inte har avtalats mellan konsumenten och det överförande kreditinstitutet. Kreditinstitutet ska slutföra de åtgärder som avses i 1 punkten den dag som konsumenten angivit. Om det på grund av konsumentens utestående skyldigheter inte är möjligt att avsluta betalkontot ska konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta. Genom detta moment genomförs artikel 11.2 i betalkontodirektivet.

6 §. Rapportering om kontobytestjänst. Det föreslås att till lagen fogas en paragraf som gäller rapportering om kontobytestjänsten. Rapporteringen behövs eftersom Finland i enlighet med artikel 27 i betalkontodirektivet ska informera kommissionen om antalet överförda konton och avslagna överföringsansökningar.

7 §. Alternativt tvistlösningsförfarande. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om alternativt tvistlösningsförfarande.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att kreditinstitutet ska säkerställa att enskilda meningsskiljaktigheter mellan konsumenter och kreditinstitut om jämförbarheten och öppenheten gällande avgifter för tjänster, om konton med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, om elektroniska identifieringstjänster eller om kontobytestjänst kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer. Ett kreditinstitut ska ingå avtal med ett sådant tvistlösningsorgan om det inte har gjort det redan tidigare. Det valda tvistlösningsorganet ska uppfylla andra förpliktelser än de som ställs i lagen om lösning av konsumenttvister utanför myndigheter (1696/2015).

Enligt paragrafens 2 mom. ska inlåningsbankerna informera konsumenterna om hur en inlåningsbanks beslut att avslå en ansökan om betalkonto med grundläggande funktioner eller säga upp ett sådant betalkonto kan föras till ett alternativt tvistlösningsorgan för behandling. Denna skyldighet inbegriper också tjänster som är knutna till betalkonton med grundläggande funktioner. Banken ska utse ett lämpligt tvistlösningsorgan för konsumenten. Med detta moment genomförs artiklarna 16.7 och 19.5 i betalkontodirektivet.

8 §. Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter. Enligt paragrafen får Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter som avser rapportering om kontobytestjänst enligt 6 §. Det närmare innehållet i och tidtabellerna för rapporteringen i EES-stater fastställs senare, vilket innebär att det inte är ändamålsenligt att ta in bestämmelser om saken i lagen. Det är sålunda motiverat att Finansinspektionen bemyndigas att vid behov meddela närmare föreskrifter.

1.2 Lagen om Finansinspektionen

3 §. Uppgifter. Det föreslås att till paragrafen fogas *nya 5 a—5 c punkter*. I 5 a punkten föreskrivs om Finansinspektionens skyldighet att delta i upprättandet av en förteckning över de mest representativa tjänster som är knutna till ett betalkonto. Genom paragrafen genomförs artikel 3 i betalkontodirektivet.

I paragrafens 5 b punkt föreskrivs om Finansinspektionens skyldighet att se till att det i Finland finns minst en sådan webbplats som avses i kreditinstitutslagen för jämförelse av de avgifter som tjänsteleverantörerna tar ut för sina betaltjänster. Webbplatsen kan upprätthållas antingen av en privat aktör eller av en myndighet. I kreditinstitutslagen föreskrivs om själva webbplatsen och dess egenskaper. Genom denna punkt genomförs artikel 7 i betalkontodirektivet.

Enligt paragrafens 5 c punkt ska Finansinspektionen ge kommissionen information för utvärderingen. Genom denna punkt genomförs artikel 27 i betalkontodirektivet.

Av informationen ska framgå i vilket utsträckning betaltjänstleverantörerna efterlever direktivets bestämmelser om dokument med avgiftsinformation och ordlista, specifikation av avgifter och information till konsumenter. Finansinspektionen är i egenskap av tillsynsmyndighet bäst lämpad att samla in och vidarebefordra informationen. Till kommissionen ska dessutom sändas uppgifter om i vilken utsträckning medlemsstaterna efterlever kraven på att se till att det finns jämförelsewebbplatser. Finansinspektionen ska säkerställa att så är fallet.

Kommissionen ska informeras om antal överföringar av betalkonton och om andelen ansökningar om byte som har avslagits samt om antal kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, antal konton som har öppnats och andelen ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner som har avslagits. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet i förhållande till kredit- och betalningsinstituten. Dessutom ska betaltjänstleverantörerna rapportera till den om betalkonton med grundläggande funktioner och om kontobytestjänsten. Finansinspektionen är sålunda i bäst lämpad att samla in och vidarebefordra information till kommissionen.

4 §. Tillsynsobjekt. I paragrafens 2 mom. 1 punkten föreslås en lagteknisk ändring.

38 §. Ordningsavgift. Enligt artikel 26.1 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelse av nationell lagstiftning som införlivar detta direktiv och vidta alla åtgärder som krävs för att se till att de genomförs. Sådana sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en *ny 7 punkt* där det föreskrivs att den ska åläggas att betala ordningsavgift som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot skyldigheten att i enlighet med kreditinstitutslagen tillhandahålla kontobytestjänst, mot skadeståndsskyldigheten, mot den mottagande respektive mot den överförande tjänsteleverantörens skyldigheter.

Dessutom föreslås att till momentet fogas en *ny 8 punkt* enligt vilken ordningsavgift kan påföras den som försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner, skyldigheter i fråga om egenskaper hos betalkonton med grundläggande funktioner eller tillhandahållande av tjänster eller mot skyldigheter vid uppsägning av betalkonton med grundläggande funktioner.

Enligt 39 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen ska Finansinspektionen meddela tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer offentlig varning om de uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med andra bestämmelser om finansmarknaden än de som avses i 38 § 1 mom. eller 40 § 1 eller 2 mom. eller i strid med föreskrifter som utfärdats med stöd av bestämmelserna. Ett tillsynsobjekt ska också meddelas offentlig varning om tillsynsobjektet uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med villkoren i sitt verksamhetstillstånd eller i strid med stadgarna om verksamheten. Bestämmelsen gäller också andra skyldigheter än de som avses i den nya 7 och 8 punkten, varmed betalkontodirektivet genomförs.

Det har inte ansetts ändamålsenligt att ordningsavgift eventuellt kunde påföras för försummelser som gäller frågan om huruvida avgifter som tas ut hos kunder är rimliga och proportionella. Det finns inte någon generell formel för att fastställa ett rimligt pris och det är i detta fall inte motiverat att lagstadga om ett pristak. Ordningsavgift skulle sålunda påföras enligt Finansinspektionens bedömning i det enskilda fallet, vilket vore problematiskt att kombinera med det exakthetskrav som är förenat med den straffrättsliga laglighetsprincipen som gäller reglering av påföljder av straffkaraktär och ekonomiska påföljder (t.ex. GrUU 9/2012 rd, GrUU 32/2005 rd och GrUU 55/2005 rd). Finansinspektionen har emellertid enligt 39 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen möjlighet att ge en offentlig varning för brott mot dessa skyldigheter. Dessutom ska Finansinspektionen enligt 3 § 3 mom. 3 punkten i den nyss nämnda lagen följa och analysera tillgången på och prissättningen av bankernas bastjänster.

Enligt direktivets artikel 26.2 ska medlemsstaterna föreskriva att den behöriga myndigheten får offentliggöra administrativa sanktioner som påförs för överträdelser av de bestämmelser som antas för införlivande av detta direktiv, om inte offentliggörandet allvarligt äventyrar finansmarknaderna eller åsamkar de berörda parterna oproportionell skada. I 43 § i den gällande lagen om Finansinspektionen föreskrivs om offentliggörande av ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift. Förpliktelsen stämmer överens med direktivets artikel 26.2.

50 i §. Verksamhet som myndighet enligt betalkontodirektivet. I denna nya paragraf föreskrivs att Finansinspektionen är den behöriga myndighet som avses i artikel 21 och den kontaktpunkt som avses i artikel 22 i betalkontodirektivet. Finansinspektionen ska utan obefogat dröjsmål till de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater sända information som de behöver för skötsel av sina avgifter med stöd av betalkontodirektivet.

Övergångsbestämmelser

Det föreslås en övergångsbestämmelse om påförande av ordningsavgifter. Genomförandet av betalkontodirektivet orsakar ändringsbehov när det gäller betaltjänsteleverantörernas funktioner och eventuella kundavtal. Det är sålunda motiverat att föreskriva om en övergångstid för ordningsavgifter.

1.3 Lagen om betalningsinstitut

2 §. Tjänster utanför tillämpningsområdet. I denna paragraf föreslås en sådan ändring att bestämmelserna om kontobytestjänst ska tillämpas på aktörer som tillhandahåller betalkonton av det slag som nämns i paragrafen. Med paragrafen genomförs artikel 9 i betalkontodirektivet.

9 §. Tillåten affärsverksamhet. Det föreslås att i paragrafens 1 mom. 1 punkten för tydlighetens skull görs tillägget att det är tillåtet för betalningsinstitut att tillhandahålla kontobytestjänst.

I paragrafens 2 mom. föreslås för tydlighetens skull tillägget att när ett betalningsinstitut tillhandahåller kontobytestjänst enligt 1 mom. ska på institutet tillämpas 15 a kap. 2—7 § i kre-

ditinstitutslagen. Genom ändringarna i paragrafen genomförs artikel 9 i betalkontodirektivet. Paragrafens 3 mom. stämmer överens med gällande lag.

I paragrafens 4 mom. föreslås en sådan ändring att betalningsinstituten när de tillhandahåller betalkonton och betaltjänster ska behandla alla sina i en EES-stat lagligen bosatta kunder på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt. I detta syfte hänvisas till 15 kap. 6 § i kreditinstitutslagen där inlåningsbanker som tillhandahåller betaltjänster åläggs motsvarande skyldighet. På detta sätt genomförs artikel 15 i betalkontodirektivet. Tillägget är motiverat också för att främja konkurrens och jämlika konkurrensförutsättningar samt säkerställa ett jämlikt bemötande av kunderna.

9 a §. Kontobytestjänst. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs att betalningsinstitut som tillhandahåller betalkonton ska tillhandahålla kontobytestjänst och rapportera om tjänsten till Finansinspektionen. Med paragrafen genomförs artiklarna 9—14 i betalkontodirektivet. I den finskspråkiga direktivtextens artikel 9 finns ett översättningsfel. Artikeln ska verkställas enligt sitt ursprungliga syfte så att skyldigheten att tillhandahålla kontobytestjänst gäller samtliga betaltjänstleverantörer, inklusive betalningsinstitut.

6 kap. Förfaranden

41 c §. Avgörande av vissa tvister. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det förutsätts att konsumenterna har tillgång till effektiva och alternativa tvistlösningsförfaranden i anslutning till de rättigheter och skyldigheter som följer av betalkontodirektivet. Med paragrafen genomförs artikel 24 i betalkontodirektivet.

1.4 Betaltjänstlagen

9 §. Allmän bestämmelse om information och underrättelser. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket tjänsteleverantörerna i sin avtalsinformation, kommersiella information och marknadsföringsinformation till konsumenter ska använda de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen. Tjänsteleverantörerna får när de hänvisar till sina tjänster också använda namn på varumärken, förutsatt att motsvarande standardiserade begrepp tydligt används. Standardiserade begrepp ska användas i den utsträckning som de kan tillämpas på tjänsteleverantörens tjänster. Genom momentet genomförs de allmänna bestämmelserna i betalkontodirektivets artikel 6 om information till konsumenter.

12 §. Information om betaltjänster och betalkonton. Det föreslås att paragrafens rubrik utvidgas till att omfatta också information om betalkonton som det föreskrivs om i 2 mom.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. där det föreskrivs att när det är fråga om ett betalkonto som erbjuds som en del av ett paket tillsammans med en annan produkt eller tjänst som inte hör ihop med kontot, ska konsumenten informeras om huruvida konto kan fås separat. Om betalkontot har fås separat ska tjänsteleverantören dessutom redovisa kostnaderna separat från alla sådana i paketet ingående produkter eller tjänster som kan fås separat. Genom momentet genomförs artikel 8 i betalkontodirektivet.

Tjänsteleverantörers särskilda skyldigheter att informera konsumenter om kostnaderna för ett betalkonto

17 a §. Dokument med avgiftsinformation samt ordlista. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om dokument med avgiftsinformation och ordlista.

RP 123/2016 rd

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en tjänsteleverantör som ingår avtal om ett betalkonto med en konsument ska ge konsumenten ett separat kortfattat dokument på papper eller på ett annat varaktigt medium med de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen. Dokumentet ska antingen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt ges konsumenten i god tid innan avtalet ingås. Om tjänsterna erbjuds av tjänsteleverantören ska av dokumentet framgå motsvarande uppgifter för varje tjänst. Om tjänster erbjuds som en del av ett paket med tjänster som rör ett betalkonto ska dokumentet med avgiftsinformation innehålla uppgifter om avgiften för paketet i sin helhet, vilka och hur många tjänster som ingår i paketet samt om extra avgifter för eventuella tjänster som går utöver det antal tjänster som omfattas av paketavgiften. Informationen i dokumentet ska anges i betalkontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta, enligt vad parterna har kommit överens. I fråga om tjänster får sekundärt, vid sidan av de standardiserade begreppen, användas namn på varumärken. Genom detta moment genomförs artiklarna 4.1, 4.2 a och delvis 4.2 e samt 4.3 i betalkontodirektivet. Dessutom genomförs delvis artikel 6.1.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om materiella krav som ställs på dokument med avgiftsinformation. Genom momentet genomförs direktivets artiklar 4.2 f och 4.2 g. Dokumentet ska för det första rubriceras ”dokument med avgiftsinformation”. Rubriken ska i enlighet med direktivet stå högst uppe på första sidan bredvid en gemensam symbol för EES-staterna. Enligt momentet ska i dokumentet nämnas att det innehåller avgifter för betalkontots mest representativa tjänster och att fullständig förhands- och avtalsinformation för alla tjänster finns i andra dokument.

Dokumentet med avgiftsinformation ska enligt artiklarna 4.2 b, 4.2 c och 4.2 e vara presenterat och utformat så att det är tydligt och lättläst och det ska inte vara svårare att läsa om det är utskrivet eller kopierat i svartvitt. Dessutom ska dokumentet vara korrekt och inte vilseledande. Dessa krav uppfylls genom den allmänna bestämmelsen i lagens 9 § enligt vilken tjänsteleverantören ska ge den information och de underrättelser som avses i denna lag till betal-tjänstanvändaren i en klar och lättbegriplig form. Vidare föreskrivs i lagens 9 § att om parterna inte kommer överens om att använda något annat språk ska informationen och underrättelserna ges på finska eller svenska eller på något annat officiellt språk i den stat där betaltjänsten tillhandahålls. Detta motsvarar vad som i direktivets artikel 4.2 d föreskrivs om dokumentets språk.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att tjänsteleverantören alltid ska hålla en ordlista samt de standardiserade begrepp och tillhörande definitioner som avses i 1 mom. lätt tillgängliga för konsumenterna och även för andra än kunder, om möjligt i elektronisk form på tjänsteleverantörens webbplatser och i lokaler som är öppna för konsumenterna. På begäran av en konsument ska de också tillhandahållas avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium. Genom detta moment genomförs artiklarna 4.4 och 4.5 i betalkontodirektivet. I momentet föreskrivs inte uttryckligen om kravet i direktivets artikel 4.4.2 enligt vilket ordlistan, inbegripet eventuella tillhörande definitioner, ska formuleras på ett klart och otvetydigt sätt så att den inte är vilseledande, eftersom detta följer av den allmänna bestämmelsen i lagens 9 §.

17 b §. Specifikation av avgifter. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om specifikation av avgifter. Med paragrafen genomförs artikel 5 och delvis artikel 6.1 i betalkontodirektivet.

Enligt paragrafens 1 mom. ska tjänsteleverantören minst en gång per år utan kostnad förse konsumenterna med en specifikation, på ett varaktigt medium eller på en konsuments begäran på papper, av alla de avgifter och i förekommande fall, med information om eventuella räntesatser som är förbundna med betalkonton. Konsumenten och tjänsteleverantören kan avtala om informationskanalen för specifikationen. I specifikationen ska användas de standardiserade

begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen, i den omfattning som de är tillämpliga. Informationen i specifikationen ska anges i betal-kontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta som konsumenten och tjänsteleverantören har avtalat om. I fråga om tjänster får sekundärt, vid sidan av de standardiserade begreppen, användas namn på varumärken.

Enligt paragrafens 2 mom. ska specifikationen rubriceras ”specifikation av avgifter” bredvid en symbol som är gemensam för EES-staterna. Rubriken ska stå högst uppe på första sidan, bredvid den gemensamma symbolen. Dessutom ska avgiftsredovisningen enligt direktivets artiklar 5.3 a och 5.3 b vara presenterad och utformad så att den är tydlig och lättläst, med tillräckligt stora tecken samt vara korrekt och inte vilseledande. Specifikationen ska enligt direktivets artikel 5.3 d vara skriven på det officiella språket i det land där betalkontot erbjuds eller på ett annat språk om konsumenten och betaltjänsteleverantören har avtalat om detta. Den ovan nämnda allmänna bestämmelsen i lagens 9 § om att informationen och underrättelserna ska ges i en klar och lättbegriplig form och om det språk som ska användas, motsvarar dessa förpliktelser enligt direktivet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om minimiinnehållet i avgiftsspecifikationen. Av specifikationen ska enligt momentets 1 punkt åtminstone framgå den enhetsavgift som tas ut för varje tjänst och det antal tillfällen som tjänsten nyttjats. När tjänsterna kombineras i ett paket ska den avgift framgå som tagits ut för paketet som helhet samt antalet gånger paketavgiften tagits ut och den extraavgift som tas ut för eventuella tjänster som går utöver det antal tjänster som omfattas av paketavgiften. Enligt momentets 2 punkt ska av specifikationen också framgå det sammanlagda beloppet för de avgifter som tagits ut för varje tjänst, varje paket med tjänster och för tjänster som går utöver det antal tjänster som omfattas av paketavgiften. Dessutom ska av specifikationen enligt momentets 3 punkt, i förekommande fall, framgå den kontokreditsränta som tillämpas på betalkontot och det sammanlagda räntebelopp som tagits ut samt enligt 4 punkten, i förekommande fall, den inlåningsränta som tillämpas på betalkontot och det sammanlagda beloppet för upplupen ränta. Enligt momentets 5 punkt ska framgå det sammanlagda beloppet för de avgifter som har tagits ut för alla tillhandahållna tjänster.

83 §. Tillsynsmyndigheter. I paragrafens 1 och 2 mom. föreslås inga ändringar. I paragrafens 3 mom. föreslås nya bestämmelser om tillsynsmyndigheternas skyldighet att ha ett ändamålsenligt samarbete med utländska EES-tillsynsmyndigheter när de sköter uppgifter som avses i betalkontodirektivet. I momentet föreslås hänvisningar till de detaljerade bestämmelserna i direktivets artiklar 22 och 23 om myndigheternas samarbetsskyldighet och om lösning av tvister mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater. Finansinspektionen ska enligt förslaget vara den kontaktpunkt som avses i direktivets artikel 22.

Det föreslås att bestämmelserna i gällande 3 mom. överförs till 4 mom. Dessutom föreslås i momentet en bestämmelse enligt vilken tjänsteleverantörerna är skyldiga att utan dröjsmål, till de webbplatser som avses i 3 § 3 mom. 5 b punkten i lagen om Finansinspektionen och i 15 kap. 6 d § i kreditinstitutslagen, lämna uppgifter om sina betaltjänster och prissättningen av dem samt om eventuella ändringar. Bestämmelsen behövs för upprätthållande av de jämförelsewebbplatser som avses i artikel 7 i betalkontodirektivet.

84 §. Fullgörande av Finansinspektionens tillsynsuppgifter. I denna paragraf föreslås en lagteknisk ändring.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft den 1 oktober 2016. De nationella bestämmelser och föreskrifter som direktivet förutsätter ska sättas i kraft senast den 18 september 2016.

Bestämmelser om ikraftträdandet av 3 § 3 mom. 5 a och 5 b punkten i lagen om Finansinspektionen och 9 § 2 mom. 17 a och 17 b § i betaltjänstlagen ska dock utfärdas genom förordning av statsrådet, eftersom de bestämmelserna inte kan tillämpas förrän en gemensam terminologi på EU-nivå har skapats. Medlemsstaterna ska enligt direktivets artikel 3 upprätta en preliminär förteckning över som minst 10 och högst 20 av de mest representativa tjänster som är knutna till ett betalkonto och som omfattas av en avgift på nationell nivå som erbjuds av minst en betaltjänstleverantör. Förteckningen ska innehålla standardiserade termer och definitioner för var och en av de identifierade tjänsterna. Endast en term ska användas för varje tjänst på vart och ett av medlemsstatens officiella språk. Vid upprättandet av förteckningen ska medlemsstaterna ta hänsyn till de tjänster som konsumenterna oftast använder i samband med sina betalkonton och som medför de högsta sammanlagda kostnaderna för konsumenterna, både sammanlagt och per enhet.

Medlemsstaterna ska översända de preliminära förteckningarna till kommissionen och Europeiska bankmyndigheten senast den 18 september 2015. På grundval av de preliminära förteckningarna ska Europeiska bankmyndigheten utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn där den standardiserade unionsterminologin anges för de tjänster som är gemensamma för åtminstone en majoritet av medlemsstaterna. Den standardiserade unionsterminologin ska omfatta gemensamma termer för och definitioner av de gemensamma tjänsterna och ska göras tillgänglig på unionens institutioners officiella språk. På vart och ett av en medlemsstats officiella språk ska endast en term användas för varje tjänst.

Europeiska bankmyndigheten ska lämna dessa förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 18 september 2016. Medlemsstaterna ska integrera den standardiserade unionsterminologin i den preliminära förteckningen och offentliggöra den resulterande slutliga förteckningen över de mest representativa bankkontotjänsterna utan dröjsmål och senast inom tre månader efter ikraftträdandet av den delegerade akten. Dessutom ska medlemsstaterna vart fjärde år efter offentliggörande av den slutliga förteckningen genomföra en bedömning och när så krävs en uppdatering av förteckningen över de mest representativa tjänsterna.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

3.1 Näringsfrihet

Enligt 15 kap. 6 § i det första lagförslaget ska inlåningsbankerna på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt tillhandahålla betalkonton, betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster till alla fysiska personer som är lagligen bosatta i en EES-stat och som huvudsakligen handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet. I fråga om betalkonton och betaltjänster är kravet förenligt med artiklarna 15 och 16 i betalkontodirektivet.

I fråga om betalkonton skiljer sig bestämmelsen inte väsentligt från skyldigheten enligt kreditinstitutslagens gällande 15 kap. 6 §, men i den nya bestämmelsen nämns uttryckligen elektroniska identifieringstjänster. Dessutom skulle en samordning av kundbegreppet med konsumentskyddslagens konsumentbegrepp innebära en viss inskränkning av målgruppen för bestämmelsen om grundläggande banktjänster. Å andra sidan skulle definitionen av kundbegreppet vara mera omfattande än betalkontodirektivets definition, eftersom kreditinstituten enligt direktivet är skyldiga att bevilja betalkonto med grundläggande funktioner till fysiska personer som handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet.

Enligt grundlagens 18 § 1 mom. har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon har valt fritt. I jämlikhetsbestämmelsen i grundlagens 6 § 2 mom. föreskrivs å andra sidan att ingen utan godtagbart skäl får

särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Att kreditinstituten åläggs att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner i euro och tillhörande betaltjänster samt elektroniska identifieringstjänster till alla fysiska personer, innebär i viss mån ett ingrepp i den grundlagsfästa näringsfriheten. Ett sådant ingrepp är nödvändigt för att målsättningarna i direktivet ska uppnås. Skyldigheten att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner gäller dessutom endast kreditinstitut som enligt kreditinstitutslagens 2 kap. 1 § har beviljats koncession.

Genom kravet som gäller öppnande av betalkonton med grundläggande funktioner tryggas samtidigt jämlikheten för alla fysiska personer som är lagligen bosatta i en EES-stat. Ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhörande betaltjänster är i praktiken nödvändiga element i vardagslivet och nästan varje finländare har någon typ av betalkonto. Enligt artikel 15 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna se till att kreditinstitut inte diskriminerar konsumenter som handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet. Enligt kreditinstitutslagens 15 kap. 6 § utsträcks kravet på icke-diskriminering till att i överensstämmelse med konsumentdefinitionen i konsumentskyddslagen omfatta all fysiska personer som huvudsakligen handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet.

Betalkontodirektivet förutsätter att de avgifter som tas ut hos konsumenterna är rimliga. I direktivets artikel 12 föreskrivs dessutom att avgifterna ska motsvara betaltjänstleverantörens faktiska kostnader. Enligt betalkontodirektivet ska vissa tjänster tillhandahållas avgiftsfritt.

Regleringen har betydelse med tanke på egendomsskyddet enligt grundlagens 15 § 1 mom., eftersom också kreditinstitut i princip har rätt att sälja sina tjänster till ett pris som de själva har satt. Grundlagsutskottet har emellertid i sin tolkningspraxis godkänt pris- och kostnadsreglering i situationer där man velat hålla priserna på en rimlig nivå från konsumenternas synpunkt (GrUU 49/2005 rd om prissättning av läkemedel och GrUU 27/2004 rd om indrivningskostnader som ska ersättas av gäldenären).

Det finns ett vägande samhällligt behov av en sådan kostnadsreglering som nu föreslås och målet är att för konsumenterna säkerställa rimligt prissatta betalkonton med grundläggande funktioner. Kostnadsregleringen utgör samtidigt ett stöd för en jämlik behandling av kontoinnehavarna och för jämlikheten enligt grundlagens 6 § 1 mom. Enligt grundlagens tidigare tolkningspraxis kan den föreslagna kostnadsregleringen inte betraktas som problematisk från statsförfattningsrättslig synpunkt.

3.2 Administrativa konsekvenser

Enligt artikel 26 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om sanktioner för överträdelse av nationell lagstiftning. Sådana sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Dessutom ska medlemsstaterna föreskriva att den behöriga myndigheten får offentliggöra administrativa sanktioner som påförs för överträdelser av de bestämmelser som antas för införlivande av detta direktiv, om inte offentliggörandet allvarligt äventyrar finansmarknaderna eller åsamkar de berörda parterna oproportionell skada.

De allmänna grunderna för administrativa påföljder ska regleras så som föreskrivs i grundlagens 2 § 3 mom., eftersom det är fråga om utövning av offentlig makt. Grunderna för betalningsskyldigheten i samband med administrativa påföljder och för påföljdernas storlek samt rättsskyddet för de betalningsskyldiga och likaså grunderna för verkställigheten måste fastställas i lag (Lagstiftningen om värdepappersmarknaden GrUU 17/2012 rd samt t.ex. GrUU

RP 123/2016 rd

55/2005 rd och GrUU 32/2002). Dessutom får rekvisiten för sanktionerade handlingar inte lämnas öppna (GrUU 16/2013 rd).

Enligt 38 § i propositionens andra lagförslag ska Finansinspektionen ges rätt att påföra en administrativ påföljdsavgift för brott mot lagstadgade skyldigheter. Den föreslagna befogenheten är inte ny till sin karaktär och regleringen skiljer sig inte från Finansinspektionen tidigare befogenheter att påföra ordningsavgift för brott mot andra bestämmelser.

3.3 Tvistlösningsorgan

Enligt artikel 24 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna se till att konsumenterna har tillgång till effektiva förfaranden för alternativ tvistlösning av tvister som kan uppstå till följd av de rättigheter och skyldigheter som införs genom detta direktiv.

Enligt 15 kap. 6 § och 6 b, 15 a kap. 7 § i propositionens första lagförslag och enligt 41c i det tredje lagförslaget ska tjänsteleverantörerna säkerställa att enskilda meningsskiljaktigheter mellan tjänsteleverantörer och konsumenter kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer. Organets stadgar ska trygga en opartisk, öppen, effektiv och rättvis behandling av meningsskiljaktigheter.

Den föreslagna regleringen förutsätter inte att det i Finland ska finnas endast ett sådant organ. Varje tjänsteleverantör ska vara skyldig att för konsumenter av det slag som avses ovan ordna det så att de kan vända sig till ett oavhängigt organ som kan ge rekommendationer. Organets verksamhet ska inte regleras i sig och den ska inte heller stå under Finansinspektionens tillsyn. Finansinspektionen ska emellertid övervaka att varje tjänsteleverantör uppfyller sina skyldigheter.

Enligt 86 a § 2 mom. i den gällande betaltjänstlagen ska tjänsteleverantörerna meddela Finansinspektionen organets namn och kontaktuppgifter. På Finansinspektionens begäran ska tjänsteleverantören också tillställa Finansinspektionen organets stadgar och annan för tillsynen behövlig utredning enligt vad Finansinspektionen bestämmer.

Konsumenten-kunden som avses ovan ska enligt förslaget inte vara tvungen att utnyttja den erbjudna möjligheten att hänskjuta tvisten till ett oavhängigt organ. Konsumenten kan sålunda stämma in tjänsteleverantören till domstol som svarande i ett tvistemål, oberoende av om konsumenten först har vänt sig till organet eller inte.

Organets verksamhet skulle inte vara liktydig med utövning av offentlig makt. Genom lagstiftning ska enligt förslaget inte i någon större utsträckning regleras hur organet organiseras eller finansieras. I lagen ska endast förutsättas att tjänsteleverantören tillhandahåller kunder som avses ovan möjlighet att få sina meningsskiljaktigheter behandlade på ett opartiskt, sakkunnigt, genomskinligt, effektivt och rättvist sätt.

De föreslagna bestämmelserna om tvistlösningsorganet är inte problematiska från statsförvaltningsrättslig synpunkt.

3.4 Behörighet att meddela föreskrifter

Det föreslås att Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter utökas. Enligt grundlagens 80 § 2 mom. kan även andra myndigheter än sådana som avses i 1 mom. genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom

RP 123/2016 rd

lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

Enligt propositionens första lagförslag får Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 15 kap. 6 och 6 a § samt om kontonas egenskaper och de tjänster som erbjuds, om rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 c § samt om jämförelsewebbplatsens information om egenskaper enligt 6 d § 2 och 3 mom. och sådan rapportering om kontobytestjänst som avses i 15 a kap. 6 §. Det är för dessa punkters vidkommande fråga om en teknisk justering som preciserar lagens och bestämmelsernas innehåll, och bemyndigandena innebär närmast utfärdande av föreskrifter om tekniska detaljer i anslutning till dessa omständigheter. Bemyndigandena att meddela föreskrifter avser sådana auktoriserade kreditinstitut och tjänsteleverantörer samt upprätthållare av jämförelsewebbplatser som står under Finansinspektionens tillsyn, under förutsättning att jämförelsewebbplatserna upprätthålls av någon annan aktör än Finansinspektionen. Bemyndigandena är jämförbara med Finansinspektionens nuvarande behörighet när det gäller att meddela föreskrifter.

Grundlagsutskottet har i flera sammanhang ansett att bemyndiganden av denna typ kan ges Finansinspektionen eller dess föregångare (t.ex. GrUU 28/2008 rd, GrUU 17/2004 rd och GrUU 67/2002 rd). De föreslagna bemyndigandena att meddela föreskrifter kan inte anses vara problematiska från grundlagens synpunkt.

Regeringen anser att de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 6 §, samt
fogas till 15 kap. nya 6 a—6 d och 19 a § samt till lagen ett nytt 15 a kap. som följer:

15 kap

Förfaranden vid kundtransaktioner

6 §

Kunders rätt till grundläggande banktjänster

En inlåningsbank ska på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt tillhandahålla betalkonton, betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster för den som är lagligen bosatt i en EES-stat. En inlåningsbank som tillhandahåller betaltjänster ska tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner i euro, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster för fysiska personer som är lagligen bosatta i en EES-stat, med iakttagande av denna paragraf samt 6 a och 6 b §. När inlåningsbanken tillhandahåller ett betalkonto med grundläggande funktioner, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster ska den bemöta alla kunder på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt. Med kunder avses i denna paragraf samt i 6 a och 6 b § fysiska personer som huvudsakligen handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet.

En inlåningsbank ska utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan godkänna eller avslå en kunds ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast av skäl som anges i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008) och i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).

Kunden ska utan dröjsmål, skriftligen och avgiftsfritt underrättas om den exakta orsaken till vägran. Kunden ska dock inte underrättas ifall det skulle strida mot den nationella säkerheten, den allmänna ordningen eller mot lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av avslagsbeslutet och om rätten att kontakta den behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter.

En inlåningsbank ska ge kunderna avgiftsfri tillgång till lättillgänglig information och informera om betalkonton med grundläggande funktioner och tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om avgifter och nyttjandevillkor.

En inlåningsbank ska ge allmänheten tillräcklig information om möjligheten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner, om egenskaperna hos och villkoren för betalkonton

RP 123/2016 rd

med tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om de förfaranden som möjliggör anlitan­de av alternativa tvistlösningsförfaranden.

6 a §

Egenskaper hos och avgifter för konton med grundläggande funktioner

Följande tjänster ska vara knutna till sådana betalkonton med grundläggande funktioner som tillhandahålls av en inlåningsbank:

- 1) öppnande, användande och avslutande av betalkontot,
- 2) insättning av medel,
- 3) uttag av kontanter inom en EES-stats område,
- 4) utförande av betalningstransaktioner som direktdebitering, med debetkort, genom överföringar, vid terminaler, på kreditinstitutets verksamhetsställen och via kreditinstitutets online-tjänster.

En inlåningsbank ska tillhandahålla tjänster som avses i 1 mom. i lika stor utsträckning som den redan tillhandahåller sådana tjänster för sina kunder som har någon annan typ av betalkonto än ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får inte begränsa antalet transaktioner i fråga om tjänster eller elektroniska identifieringstjänster som avses i 1 mom. Om en inlåningsbank tillhandahåller sina övriga kunder tjänster som stark autentisering ska den tillhandahålla sådana tjänster också för kunder som har betalkonton med grundläggande funktioner.

De avgifter som tas ut hos kunderna ska vara rimliga och motsvara inlåningsbankens faktiska kostnader för tjänsterna. Vid bedömningen av avgifternas rimlighet ska åtminstone beaktas den nationella inkomstnivån och de genomsnittliga avgifterna för betalkontotjänster.

6 b §

Ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner och uppsägning av avtal

På ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner tillämpas betaltjänstlagen (290/2010), om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

En inlåningsbank får säga upp ett ramavtal som avser ett betalkonto med grundläggande funktioner endast om

- 1) kunden avsiktligt har använt betalkontot för olagliga ändamål,
- 2) det inte har förekommit några transaktioner på betalkontot under 24 månader,
- 3) kunden har lämnat felaktiga uppgifter och om korrekta uppgifter skulle ha lett till att ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner skulle ha avslagits, eller om
- 4) kunden inte längre är lagligen bosatt i en EES-stat.

En inlåningsbank ska i enlighet med detta moment skriftligen och avgiftsfritt underrätta en kund om att ett avtal om ett betalkonto med grundläggande funktioner har sagts upp och om grunden för uppsägningen. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 mom. 2 eller 4 punkten ska kunden underrättas senast två månader innan uppsägningen träder i kraft, om underrättelsen inte skulle strida mot den nationella säkerheten eller allmänna ordningen. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 mom. 1 eller 3 punkten, träder uppsägningen omedelbart i kraft. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av uppsägningsbeslutet och om konsumentens rätt att kontakta den behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter.

RP 123/2016 rd

6 c §

Rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner

En inlåningsbank ska underrätta Finansinspektionen om huruvida den tillhandahåller sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 6 och 6 a § samt om antalet öppnade betalkonton med grundläggande funktioner och om antalet avslag på ansökningar som avser sådana konton.

6 d §

Jämförelsewebbplatser

I lagen om Finansinspektionen föreskrivs om Finansinspektionens skyldighet att upprätthålla en webbplats för jämförelse av tjänsteleverantörers priser på sina betaltjänster.

På den jämförelsewebbplats som avses i 1 mom. ska det finnas åtminstone

- 1) jämförelseuppgifter för de mest representativa tjänster som är knutna till betalkonton,
- 2) uppgifter om huruvida de medel som finns på ett betalkonto omfattas av insättningsgarantier enligt lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014).

Jämförelsewebbplatsen ska vara oberoende och ge exakt, uppdaterad och tillräckligt täckande information om betaltjänsterna och prissättningen av dem. Finansinspektionen upprätthåller på sina webbsidor en förteckning över jämförelsewebbplatser enligt denna paragraf.

Den som upprätthåller en jämförelsewebbplats kan hos tjänsteleverantörerna ta ut rimliga kostnader. Användningen av webbplatsen ska vara avgiftsfri för konsumenterna.

19 a §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 och 6 a § samt om kontonas egenskaper och de tjänster som tillhandahålls, om rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 c § samt om jämförelsewebbplatsens information och egenskaper enligt 6 d § 2 och 3 mom.

AVDELNING IV

KUNDSKYDD OCH FÖRFARANDE VID KUNDTRANSAKTIONER

15 a kap

Kontobytestjänst

1 §

Skyldighet att tillhandahålla kontobytestjänster

Ett kreditinstitut ska tillhandahålla konsumenterna kontobytestjänster.

2 §

Information om kontobytestjänsten, avgifter och skadeståndsskyldighet

Ett kreditinstitut ska ge konsumenterna tillgång till information om åtminstone

RP 123/2016 rd

- 1) uppgifterna för dem som deltar i genomförandet av kontobytestjänsten,
- 2) tidtabellen för genomförandet,
- 3) de avgifter som debiteras,
- 4) information som konsumenterna ombes lämna,
- 5) tvistlösningsförfarandet.

Kreditinstitutet ska göra information som avses i 1 mom. tillgänglig avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium i alla de av kreditinstitutets lokaler som är tillgängliga för konsumenter och på sina webbsidor.

Konsumenterna ska avgiftsfritt från det överförande och mottagande kreditinstitutet få uppgifter om befintliga permanenta uppdrag, direktdebiteringar, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor. Ett överförande kreditinstitut får inte debitera ett mottagande kreditinstitut eller en konsument för information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten eller för avslutande av ett konto. Debiteringen för andra tjänster som anknyter till kontobytestjänsten ska vara rimlig och motsvara kreditinstitutets kostnader.

Ett kreditinstitut ska utan dröjsmål ersätta ekonomisk skada som orsakas konsumenten och som direkt beror på att kreditinstitutet försummar sina skyldigheter i anslutning till en kontobytestjänst enligt detta kapitel. Skadeståndsskyldighet föreligger dock inte om kreditinstitutet kan åberopa osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som det inte skulle ha kunnat inverka på och vars konsekvenser hade varit omöjliga att undvika ens med iakttagande av yttersta omsorg.

3 §

Det mottagande kreditinstitutets skyldigheter

Det mottagande kreditinstitutet ska inom två bankdagar efter att ha mottagit konsumentens fullmakt be det överförande kreditinstitutet att

1) till det mottagande kreditinstitutet och på begäran till konsumenten överlämna en förteckning över permanenta uppdrag som är i kraft, över direktdebiteringsfullmakter, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor samt om upprepade inkommande överföringar, elektroniska fakturor, direktdebiteringar och direktbetalningar från konto under de senaste 13 månaderna,

2) upphöra med att godkänna direktdebiteringar, inkommande överföringar och elektroniska fakturor,

3) annullera permanenta uppdrag och direktbetalningsfullmakter,

4) överföra kontosaldot till ett konto som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet,

5) avsluta kontot och tillhörande betalningsinstrument hos det överförande kreditinstitutet.

Det mottagande kreditinstitutet ska ge det överförande kreditinstitutet tillräcklig information om konsumentens konton som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet och om konsumentens elektroniska fakturaadress, för överföring av elektroniska fakturor och kontosaldot enligt 1 mom. 4 punkten.

Det mottagande kreditinstitutet ska inom fem bankdagar från att ha fått den information som avses i 1 mom.

1) vidta åtgärder för att genomföra permanenta uppdrag, direktdebiteringar och direktbetalningar, ta emot elektroniska fakturor samt genomföra och ta emot dem enligt fullmakt,

2) informera konsumenten om tekniska och affärsmässiga krav som gäller kontobytestjänster och direktdebitering i euro samt om de rättigheter som avses i artikel 5.3 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om ändring av förordning (EG) nr 924/2009,

3) ge dem som gör upprepade överföringar och direktdebiterar information om det betalningskonto som det mottagande kreditinstitutet förvaltar samt informera fakturerare som fakturerar elektroniskt om elektroniska fakturaadresser och sända dem en kopia av fullmakten,

4) ge dem som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt information om det datum från och med vilket direktdebiteringar får göras från ett betalningskonto som det mottagande kreditinsti-

RP 123/2016 rd

tutet förvaltar och det datum då elektroniska fakturor tas emot på det mottagande kreditinstitutets elektroniska fakturaadress.

Den utsatta dag som anges i den fullmakt som konsumenten utfärdat och åtgärder börjar vidtas i fråga om de permanenta uppdrag, direktdebiteringar, direktbetalningar och elektroniska fakturor som avses i 3 mom. 1 punkten, får infalla tidigast sex bankdagar efter den dag då det mottagande kreditinstitutet får den information som avses i 1 mom. 1 punkten.

Om konsumenten själv översänder den information som avses i 3 mom. 3 och 4 punkten till betalarna samt till dem som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt, ska det mottagande kreditinstitutet inom den tid som nämns i 3 mom. sända konsumenten ett standardbrev med detaljerade uppgifter om betalkontot, elektroniska fakturaadressen och den utsatta dag som anges i fullmakten.

4 §

Det överförande kreditinstitutets skyldigheter

Det överförande kreditinstitutet ska inom fem bankdagar överföra den information som avses i 3 § och utföra åtgärderna den utsatta dag som anges i den fullmakt som konsumenten utfärdat.

Användningen av de till kontot anslutna betalningsinstrumenten får inte blockeras före den utsatta dag som nämns i den fullmakt som konsumenten utfärdat. Om det på grund av konsumentens obetalda förbindelser inte är möjligt att avsluta betalkontot, ska konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta.

5 §

Gränsöverskridande kontobytestjänster

Det överförande kreditinstitutet ska på begäran av en konsument

- 1) avgiftsfritt ge konsumenten information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) överföra ett positivt saldo till ett konto som förvaltas av den mottagande tjänsteleverantören,
- 3) avsluta ett betalkonto.

Den dag som satts ut av konsumenten för åtgärder som avses i 1 mom. får infalla tidigast sex bankdagar efter den dag då det överförande kreditinstitutet får begäran. Om det på grund av konsumentens obetalda förbindelser inte är möjligt att avsluta betalkontot ska konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta.

6 §

Rapportering om kontobytestjänst

Ett kreditinstitut ska underrätta Finansinspektionen om antalet inom kontobytestjänsten överförda konton och avslagna ansökningar om överföring.

7 §

Alternativt tvistlösningsförfarande

Kreditinstitutet ska säkerställa att enskilda meningsskiljaktigheter mellan konsument och kreditinstitut om jämförbarheten och öppenheten gällande avgifter för tjänster, om konton med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, om elektroniska identifieringstjänster och om kontobytestjänster kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer till

RP 123/2016 rd

avgöranden. Organets stadgar ska trygga en opartisk, öppen, effektiv och rättvis behandling av meningsskiljaktigheter.

Inlåningsbankerna ska informera konsumenterna om förfarandet för att till ett frivilligt tvistlösningsorgan hänskjuta bankens beslut att avslå ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner eller om uppsägning av sådana betalkonton.

8 §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om rapportering enligt 6 § om en kontobytestjänst.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 1 mom. 6 punkten, sådana de lyder, 4 § 2 mom. 1 punkten i lag 611/2014 och 38 § 1 mom. 6 punkten, i lag 1198/2014, samt
fogas till 3 § 3 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1360/2010, 194/2011, 170/2014 och 611/2014, nya 5 a—5 c punkter, till 38 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 752/2012, 254/2013, 170/2014 och 1198/2014, nya 7 och 8 punkter och till lagen en ny 50 i § som följer:

3 §

Uppgifter

Dessutom ska Finansinspektionen

5 a) delta i upprättandet av en förteckning över de mest representativa tjänster som är knutna till ett betalkonto och över standardiserade begrepp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, nedan *betalkontodirektivet*, samt publicera den slutliga förteckningen med iakttagande av artikel 3 i det direktivet,

5 b) se till att det i Finland finns minst en i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedd webbplats för jämförelser av tjänsteleverantörernas priser på sina betaltjänster,

5 c) ge kommissionen information för utvärdering i enlighet med betalkontodirektivet med iakttagande av 27 artikeln i det direktivet.

4 §

Tillsynsobjekt

Med *tillsynsobjekt* avses i denna lag sammanslutningar och inrättningar enligt 2—4 mom.

Med *auktoriserade tillsynsobjekt* avses i denna lag

1) kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen,

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtligen eller av oaktsamhet

6) försummar eller bryter mot skyldigheten att betala EU:s stabiliseringsavgift enligt 4 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet eller mot skyldigheten att betala insättningsgarantiavgift enligt 5 kap. i den lagen,

7) försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla en kontobytestjänst enligt 15 a kap. 1 § i kreditinstitutslagen eller 9 a § i lagen om betalningsinstitut eller skadeståndsskyldigheten enligt 15 a kap. 2 §, den mottagande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 3 §, den överförande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 4 § eller den överförande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 5 § i kreditinstitutslagen,

8) försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner enligt 15 kap. 6 §, skyldigheter i fråga om egenskaper hos betalkonton med grundläggande funktioner eller tillhandahållande av tjänster enligt 15 kap. 6 a § eller sådana skyldigheter vid uppsägning av betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 15 kap. 6 b § i kreditinstitutslagen.

50 i §

Verksamhet som myndighet enligt betalkontodirektivet

Finansinspektionen är den behöriga myndighet som avses i artikel 21 och den kontaktpunkt som avses i artikel 22 i betalkontodirektivet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelser om ikraftträdandet av 3 § 3 mom., 5 a och 5 b punkten utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 38 § 1 mom. 7 och 8 punkten får tillämpas när sex månader har förflutit från ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 2 § 1 mom. och 9 §, sådana de lyder, 2 § 1 mom. delvis ändrat i lag 612/2014 och 9 § delvis ändrad i lag 899/2011, samt
fogas till lagen nya 9 a och 41 c § som följer:

2 §

Tjänster utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska, med undantag för kontobytestjänster enligt 9 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom., inte tillämpas på tjänster som tillhandahålls av

- 1) kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014),
 - 2) Statskontoret eller andra statliga myndigheter, landskapet Åland, kommunerna, samkommunerna eller andra regionala och lokala myndigheter,
 - 3) Folkpensionsanstalten eller andra självständiga offentligt rättsliga inrättningar,
 - 4) Europeiska centralbanken, Finlands Bank eller någon annan nationell centralbank,
 - 5) företag som har beviljats koncession enligt lagen om posttjänster (313/2001),
 - 6) bolag enligt lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998) eller av bolag enligt lagen om aktiebolaget Fonden för industriellt samarbete Ab (291/1979).
-

9 §

Tillåten affärsverksamhet

Utöver betaltjänster som nämns i auktorisationen får ett betalningsinstitut

1) tillhandahålla valutaväxling, kontobytestjänster enligt 15 a kap. i kreditinstitutslagen samt andra motsvarande funktionella tilläggstjänster eller tilläggstjänster som har ett nära samband med betaltjänster, samt

2) upprätthålla och tillhandahålla betalningssystem.

Betalningsinstitutet får bedriva också annan affärsverksamhet, om inte annat följer av 19 § 2 mom. När betalningsinstitutet tillhandahåller en kontobytestjänst enligt 1 mom. ska på det tillämpas 15 a kap. 2—7 § i kreditinstitutslagen.

Betalningsinstitutet får tillhandahålla endast sådana betalkonton som används uteslutande för genomförande av betalningstransaktioner. De medel som betalningsinstitutet tar emot från betaltjänstanvändarna är inte sådana insättningar eller andra återbetalbara medel som avses i kreditinstitutslagen.

När betalningsinstitutet tillhandahåller betalkonton och betaltjänster ska det bemöta sina kunder på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt med iakttagande av 15 kap. 6 § i kreditinstitutslagen.

RP 123/2016 rd

9 a §

Kontobytestjänst

Ett betalningsinstitut som tillhandahåller betalkonton ska tillhandahålla en kontobytestjänst och i enlighet med 15 a kap. 2—7 § i kreditinstitutslagen rapportera om saken till Finansinspektionen.

6 kap

Förfaranden

41 c §

Avgörande av vissa tvister

På enskilda meningsskiljaktigheter om jämförbarheten och öppenheten gällande avgifter för ett betalningsinstituts tjänster, konton med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, elektroniska identifieringstjänster och kontobytestjänster ska 15 a kap. 7 § i kreditinstitutslagen tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) rubriken för 12 § samt 83 § och 84 §, sådan den lyder i lag 770/2012, samt
fogas till 9 § ett nytt 2 mom., till 12 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 17 a och 17 b § samt en ny mellanrubrik före dem som följer:

9 §

Allmän bestämmelse om information och underrättelser

Tjänsteleverantören ska i sin avtalsinformation, kommersiella information och marknadsföringsinformation till konsumenterna använda de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen (878/2008). I samband med tjänster får marknadsföringsbeteckningar användas, om de standardiserade begrepp som motsvarar dessa individualiseras klart.

12 §

Information om betaltjänster och betalkonton

När ett betalkonto ingår i ett samerbjudande som omfattar sådana andra produkter eller tjänster som inte hör ihop med kontot, ska konsumenten informeras om huruvida kontot kan fås separat. Om betalkontot kan fås separat ska dessutom kostnaderna specificeras i fråga om alla sådana produkter eller tjänster som ingår i samerbjudandet och som kan fås separat.

Tjänsteleverantörers särskilda skyldigheter att informera konsumenterna om kostnaderna för ett betalkonto

17 a §

Dokument med avgiftsinformation samt ordlista

En tjänsteleverantör som ingår avtal om ett betalkonto med en konsument ska i god tid innan avtalet ingås ge konsumenten ett separat kortfattat dokument i skriftlig form eller på något annat bestående sätt med de standardiserade begreppen i den förteckningen som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen och, om dessa tjänster tillhandahålls av tjänsteleverantören, de avgifter som tas ut för respektive tjänst. Om tjänster som är knutna till ett betalkonto ingår i ett samerbjudande ska dokumentet med avgiftsinformation innehålla uppgifter om den sammanlagda avgiften för samerbjudandet, vilka och hur många tjänster som ingår i samerbjudandet samt om tilläggsavgiften för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker. Informationen i dokumentet ska anges i betalkontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta enligt avtal mellan parterna. I fråga om tjänster får sekundärt, vid sidan av beteckningar enligt de standardiserade begreppen, marknadsföringsbeteckningar användas.

RP 123/2016 rd

Dokumentet ska rubriceras så att det utgör ett dokument med avgiftsinformation och det ska individualiseras genom en symbol som placeras bredvid rubriken och som är standardiserad inom EES-staterna. I dokumentet ska nämnas att det innehåller avgifter för betalkontots mest representativa tjänster och att fullständig förhands- och avtalsinformation för alla tjänster finns i andra dokument.

Tjänsteleverantören ska alltid hålla dokumentet samt en ordlista som gäller de standardiserade begrepp och de tillhörande definitioner som avses i 1 mom. lätt tillgängliga för konsumenterna i sina lokaler och sina eventuella webbplatser, samt på begäran av en konsument tillhandahålla dem avgiftsfritt skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

17 b §

Specifikation av avgifter

Tjänsteleverantören ska minst en gång per år avgiftsfritt förse konsumenterna med en specifikation, på ett varaktigt medium och på konsumentens begäran skriftligt, av alla de avgifter som debiterats för tjänster som är knutna till ett betalkonto och av eventuella räntor på betalkontot. I specifikationen ska de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen användas. Informationen i specifikationen ska anges i betalkontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta som parterna avtalat om. I fråga om tjänster får, vid sidan av beteckningar enligt de standardiserade begreppen, marknadsföringsbeteckningar användas.

Specifikationen ska rubriceras så att den utgör en specifikation av avgifter och den ska individualiseras genom en symbol som placeras bredvid rubriken och som är standardiserad inom EES-staterna.

I avgiftsspecifikationen ska nämnas åtminstone

1) den enhetsavgift som tagits ut för varje tjänst och det antal tillfällen när tjänsten nyttjades samt i fråga om tjänster ett samerbjudande, den sammanlagda avgift som tas ut för samerbjudandet samt antalet gånger som den sammanlagda avgiften tagits ut och den tilläggsavgift som tagits ut för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker,

2) det sammanlagda beloppet av de avgifter som tagits ut för respektive tjänst, respektive samerbjudande av tjänster och för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker,

3) räntesatsen för en eventuell kontokredit och det sammanlagda beloppet av den ränta som tagits ut,

4) räntesatsen för en eventuell inlåningsränta och det sammanlagda beloppet av den upp-lupna räntan,

5) det sammanlagda beloppet av de avgifter som har tagits ut för alla tillhandahållna tjänster.

83 §

Tillsynsmyndigheter

Finansinspektionen övervakar att denna lag efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iakttas om betaltjänstanvändaren är en konsument.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska ha ett ändamålsenligt samarbete. När de utför sina tillsynsuppgifter ska de vid behov samarbeta med Kommunikationsverket.

Tillsynsmyndigheterna ska när de utför uppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, ha ett ändamålsenligt samarbete med

RP 123/2016 rd

utländska EES-tillsynsmyndigheter, med iakttagande av artiklarna 22 och 23 i det direktivet. Finansinspektionen är den kontaktpunkt som avses i artikel 22 i det direktivet.

Tjänsteleverantörerna är skyldiga att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen. Tjänsteleverantörerna ska också utan dröjsmål, till de webbplatser som avses i 3 § 3 mom. 5 b punkten i lagen om Finansinspektionen och i 15 kap. 6 d § i kreditinstitutslagen, lämna uppgifter om sina betaltjänster och prissättningen av dem samt om eventuella ändringar.

84 §

Fullgörande av Finansinspektionens tillsynsuppgifter

Bestämmelser om hur Finansinspektionen ska fullgöra sina tillsynsuppgifter, om dess rätt att bestämma om påföljder och om överklagande av Finansinspektionens beslut finns i lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft 20 .

Bestämmelser om ikraftträdandet av 9 § 2 mom., 17 a och 17 b § utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 25 augusti 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Finansminister Petteri Orpo

1.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 6 §, samt
fogas till 15 kap. nya 6 a—6 d och 19 a § samt till lagen ett nytt 15 a kap. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap

15 kap

Förfaranden vid kundtransaktioner

Förfaranden vid kundtransaktioner

6 §

6 §

Kunders rätt till grundläggande banktjänster

Kunders rätt till grundläggande banktjänster

En inlåningsbank får endast av vägande skäl vägra att öppna ett vanligt inlåningskonto och att bevilja instrument för användning av ett sådant konto eller vägra att sköta betaltjänstupdrag för en fysisk person som lagligen vistas i en EES-stat. Skälet till vägran ska ha samband med kunden eller med kundens tidigare beteende eller med en uppenbar avsaknad av något verkligt behov av ett kundförhållande. Kunden ska underrättas om orsaken till vägran.

Denna paragraf tillämpas inte om något annat följer av 18 § eller av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

En inlåningsbank ska på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt tillhandahålla betalkonton, betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster för den som är lagligen bosatt i en EES-stat. En inlåningsbank som tillhandahåller betaltjänster ska tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner i euro, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster för fysiska personer som är lagligen bosatta i en EES-stat, med iakttagande av denna paragraf samt 6 a och 6 b §. När inlåningsbanken tillhandahåller ett betalkonto med grundläggande funktioner, tillhörande betaltjänster och elektroniska identifieringstjänster ska den bemöta alla kunder på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt. Med kunder avses i denna paragraf samt i 6 a och 6 b § fysiska personer som huvudsakligen handlar för ändamål som faller utanför deras närings- eller yrkesverksamhet.

En inlåningsbank ska utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan godkänna eller avslå en kunds ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast av skäl

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som anges i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008) och i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).

Kunden ska utan dröjsmål, skriftligen och avgiftsfritt underrättas om den exakta orsaken till vägran. Kunden ska dock inte underrättas ifall det skulle strida mot den nationella säkerheten, den allmänna ordningen eller mot lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av avslagsbeslutet och om rätten att kontakta den behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter.

En inlåningsbank ska ge kunderna avgiftsfri tillgång till lättillgänglig information och informera om betalkonton med grundläggande funktioner och tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om avgifter och nyttjandevillkor.

En inlåningsbank ska ge allmänheten tillräcklig information om möjligheten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner, om egenskaperna hos och villkoren för betalkonton med tillhörande betaltjänster, om elektroniska identifieringstjänster samt om de förfaranden som möjliggör anlitande av alternativa tvistlösningsförfaranden.

6 a §

Egenskaper hos och avgifter för konton med grundläggande funktioner

Följande tjänster ska vara knutna till sådana betalkonton med grundläggande funktioner som tillhandahålls av en inlåningsbank:

- 1) öppnande, användande och avslutande av betalkontot,
- 2) insättning av medel,
- 3) uttag av kontanter inom en EES-stats område,
- 4) utförande av betalningstransaktioner som direktdebitering, med debetkort, genom överföringar, vid terminaler, på kreditinstitutets verksamhetsställen och via kreditinstitutets onlinetjänster.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

En inlåningsbank ska tillhandahålla tjänster som avses i 1 mom. i lika stor utsträckning som den redan tillhandahåller sådana tjänster för sina kunder som har någon annan typ av betalkonto än ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får inte begränsa antalet transaktioner i fråga om tjänster eller elektroniska identifieringstjänster som avses i 1 mom. Om en inlåningsbank tillhandahåller sina övriga kunder tjänster som stark autentisering ska den tillhandahålla sådana tjänster också för kunder som har betalkonton med grundläggande funktioner.

De avgifter som tas ut hos kunderna ska vara rimliga och motsvara inlåningsbankens faktiska kostnader för tjänsterna. Vid bedömningen av avgifternas rimlighet ska åtminstone beaktas den nationella inkomstnivån och de genomsnittliga avgifterna för betalkontotjänster.

6 b §

Ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner och uppsägning av avtal

På ramavtal om betalkonton med grundläggande funktioner tillämpas betaltjänstlagen (290/2010), om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

En inlåningsbank får säga upp ett ramavtal som avser ett betalkonto med grundläggande funktioner endast om

1) kunden avsiktligt har använt betalkontot för olagliga ändamål,

2) det inte har förekommit några transaktioner på betalkontot under 24 månader,

3) kunden har lämnat felaktiga uppgifter och om korrekta uppgifter skulle ha lett till att ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner skulle ha avslagits, eller om

4) kunden inte längre är lagligen bosatt i en EES-stat.

En inlåningsbank ska i enlighet med detta moment skriftligen och avgiftsfritt underrätta en kund om att ett avtal om ett betalkonto med grundläggande funktioner har sagts upp och om grunden för uppsägningen. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 mom. 2 eller 4 punkten ska kunden underrättas senast två månader innan uppsägningen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

träder i kraft, om underrättelsen inte skulle strida mot den nationella säkerheten eller allmänna ordningen. Om inlåningsbanken säger upp ett betalkonto med grundläggande funktioner med stöd av 2 mom. 1 eller 3 punkten, träder uppsägningen omedelbart i kraft. Inlåningsbanken ska informera kunden om förfarandet för överklagande av uppsägningsbeslutet och om konsumentens rätt att kontakta den behöriga myndigheten och det utsedda alternativa organet för tvistlösning samt tillhandahålla relevanta kontaktuppgifter.

6 c §

Rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner

En inlåningsbank ska underrätta Finansinspektionen om huruvida den tillhandahåller sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 6 och 6 a § samt om antalet öppnade betalkonton med grundläggande funktioner och om antalet avslag på ansökningar som avser sådana konton.

6 d §

Jämförelsewebbplatser

I lagen om Finansinspektionen föreskrivs om Finansinspektionens skyldighet att upprätthålla en webbplats för jämförelse av tjänsteleverantörers priser på sina betaltjänster.

På den jämförelsewebbplats som avses i 1 mom. ska det finnas åtminstone

1) jämförelseuppgifter för de mest representativa tjänster som är knutna till betalkonton,

2) uppgifter om huruvida de medel som finns på ett betalkonto omfattas av insättningsgarantier enligt lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014).

Jämförelsewebbplatsen ska vara oberoende och ge exakt, uppdaterad och tillräckligt täckande information om betaltjänsterna och prissättningen av dem. Finansinspektionen upprätthåller på sina webbsidor en förteckning över jämförelsewebbplatser enligt denna paragraf.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som upprätthåller en jämförelsewebbplats kan hos tjänsteleverantörerna ta ut rimliga kostnader. Användningen av webbplatsen ska vara avgiftsfri för konsumenterna.

19 a §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 och 6 a § samt om kontonas egenskaper och de tjänster som tillhandahålls, om rapportering om betalkonton med grundläggande funktioner enligt 6 c § samt om jämförelsewebbplatsens information och egenskaper enligt 6 d § 2 och 3 mom.

AVDELNING IV

**KUNDSKYDD OCH FÖRFARANDEN
VID KUNDTRANSAKTIONER**

15 a kap

Kontobytestjänst

1 §

Skyldighet att tillhandahålla kontobytestjänster

Ett kreditinstitut ska tillhandahålla konsumenterna kontobytestjänster.

2 §

Information om kontobytestjänsten, avgifter och skadeståndsskyldighet

Ett kreditinstitut ska ge konsumenterna tillgång till information om åtminstone

- 1) uppgifterna för dem som deltar i genomförandet av kontobytestjänsten,*
- 2) tidtabellen för genomförandet,*
- 3) de avgifter som debiteras,*
- 4) information som konsumenterna ombes lämna,*
- 5) tvistlösningsförfarandet.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Kreditinstitutet ska göra information som avses i 1 mom. tillgänglig avgiftsfritt på papper eller på ett annat varaktigt medium i alla de av kreditinstitutets lokaler som är tillgängliga för konsumenter och på sina webbsidor.

Konsumenterna ska avgiftsfritt från det överförande och mottagande kreditinstitutet få uppgifter om befintliga permanenta uppdrag, direktdebiteringar, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor. Ett överförande kreditinstitut får inte debitera ett mottagande kreditinstitut eller en konsument för information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten eller för avslutande av ett konto. Debiteringen för andra tjänster som anknyter till kontobytestjänsten ska vara rimlig och motsvara kreditinstitutets kostnader.

Ett kreditinstitut ska utan dröjsmål ersätta ekonomisk skada som orsakas konsumenten och som direkt beror på att kreditinstitutet försummar sina skyldigheter i anslutning till en kontobytestjänst enligt detta kapitel. Ska-deståndsskyldighet föreligger dock inte om kreditinstitutet kan åberopa osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som det inte skulle ha kunnat inverka på och vars konsekvenser hade varit omöjliga att undvika ens med iakttagande av yttersta omsorg.

3 §

Det mottagande kreditinstitutets skyldigheter

Det mottagande kreditinstitutet ska inom två bankdagar efter att ha mottagit konsumentens fullmakt be det överförande kreditinstitutet att

1) till det mottagande kreditinstitutet och på begäran till konsumenten överlämna en förteckning över permanenta uppdrag som är i kraft, över direktdebiteringsfullmakter, direktbetalningsfullmakter och elektroniska fakturor samt om upprepade inkommande överföringar, elektroniska fakturor, direktdebiteringar och direktbetalningar från konto under de senaste 13 månaderna,

2) upphöra med att godkänna direktdebiteringar, inkommande överföringar och elektroniska fakturor,

3) annullera permanenta uppdrag och direktbetalningsfullmakter,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4) överföra kontosaldot till ett konto som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet,

5) avsluta kontot och tillhörande betalningsinstrument hos det överförande kreditinstitutet.

Det mottagande kreditinstitutet ska ge det överförande kreditinstitutet tillräcklig information om konsumentens konton som förvaltas av det mottagande kreditinstitutet och om konsumentens elektroniska fakturaadress, för överföring av elektroniska fakturor och kontosaldot enligt 1 mom. 4 punkten.

Det mottagande kreditinstitutet ska inom fem bankdagar från att ha fått den information som avses i 1 mom.

1) vidta åtgärder för att genomföra permanenta uppdrag, direktdebiteringar och direktbetalningar, ta emot elektroniska fakturor samt genomföra och ta emot dem enligt fullmakt,

2) informera konsumenten om tekniska och affärsmässiga krav som gäller kontobytestjänster och direktdebitering i euro samt om de rättigheter som avses i artikel 5.3 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om ändring av förordning (EG) nr 924/2009,

3) ge dem som gör upprepade överföringar och direktdebiterar information om det betalkonto som det mottagande kreditinstitutet förvaltar samt informera fakturerare som fakturerar elektroniskt om elektroniska fakturaadresser och sända dem en kopia av fullmakten,

4) ge dem som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt information om det datum från och med vilket direktdebiteringar får göras från ett betalkonto som det mottagande kreditinstitutet förvaltar och det datum då elektroniska fakturor tas emot på det mottagande kreditinstitutets elektroniska fakturaadress.

Den utsatta dag som anges i den fullmakt som konsumenten utfärdar och åtgärder börjar vidtas i fråga om de permanenta uppdrag, direktdebiteringar, direktbetalningar och elektroniska fakturor som avses i 3 mom. 1 punkten, får infalla tidigast sex bankdagar efter den dag då det mottagande kreditinstitutet får den information som avses i 1 mom. 1 punkten.

Om konsumenten själv översänder den information som avses i 3 mom. 3 och 4 punk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ten till betalarna samt till dem som direktdebiterar och fakturerar elektroniskt, ska det mottagande kreditinstitutet inom den tid som nämns i 3 mom. sända konsumenten ett standardbrev med detaljerade uppgifter om betalkontot, elektroniska fakturaadressen och den utsatta dag som anges i fullmakten.

4 §

Det överförande kreditinstitutets skyldigheter

Det överförande kreditinstitutet ska inom fem bankdagar överföra den information som avses i 3 § och utföra åtgärderna den utsatta dag som anges i den fullmakt som konsumenten utfärdat.

Användningen av de till kontot anslutna betalningsinstrumenten får inte blockeras före den utsatta dag som nämns i den fullmakt som konsumenten utfärdat. Om det på grund av konsumentens obetalda förbindelser inte är möjligt att avsluta betalkontot, ska konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta.

5 §

Gränsöverskridande kontobytestjänster

Det överförande kreditinstitutet ska på begäran av en konsument

1) avgiftsfritt ge konsumenten information som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten,

2) överföra ett positivt saldo till ett konto som förvaltas av den mottagande tjänsteleverantören,

3) avsluta ett betalkonto.

Den dag som satts ut av konsumenten för åtgärder som avses i 1 mom. får infalla tidigast sex bankdagar efter den dag då det överförande kreditinstitutet får begäran. Om det på grund av konsumentens obetalda förbindelser inte är möjligt att avsluta betalkontot ska konsumenten utan obefogat dröjsmål underrättas om detta.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Rapportering om kontobytestjänst

Ett kreditinstitut ska underrätta Finansinspektionen om antalet inom kontobytestjänsten överförda konton och avslagna ansökningar om överföring.

7 §

Alternativt tvistlösningsförfarande

Kreditinstitutet ska säkerställa att enskilda meningsskiljaktigheter mellan konsumenter och kreditinstitut om jämförbarheten och öppenheten gällande avgifter för tjänster, om konton med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, om elektroniska identifieringstjänster och om kontobytestjänster kan hänskjutas till ett oavhängigt organ som ger rekommendationer till avgöranden. Organets stadgar ska trygga en opartisk, öppen, effektiv och rättvis behandling av meningsskiljaktigheter.

Inläningsbankerna ska informera konsumenterna om förfarandet för att till ett frivilligt tvistlösningsorgan hänskjuta bankens beslut att avslå ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner eller om uppsägning av sådana betalkonton.

8 §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om rapportering enligt 6 § om en kontobytestjänst.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 1 mom. 6 punkten, sådana de lyder, 4 § 2 mom. 1 punkten i lag 611/2014 och 38 § 1 mom. 6 punkten, i lag 1198/2014, samt
fogas till 3 § 3 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1360/2010, 194/2011, 170/2014 och 611/2014, nya 5 a—5 c punkter, till 38 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 752/2012, 254/2013, 170/2014 och 1198/2014, nya 7 och 8 punkter och till lagen en ny 50 i § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

3 §

Uppgifter

Uppgifter

Dessutom ska Finansinspektionen

Dessutom ska Finansinspektionen

*5 a) delta i upprättandet av en förteckning över de mest representativa tjänster som är knutna till ett betalkonto och över standardiserade begrepp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, nedan **betalkontodirektivet**, samt publicera den slutliga förteckningen med iakttagande av artikel 3 i det direktivet,*

5 b) se till att det i Finland finns minst en i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedd webbplats för jämförelser av tjänsteleverantörernas priser på sina betaltjänster,

5 c) ge kommissionen information för utvärdering i enlighet med betalkontodirektivet med iakttagande av 27 artikeln i det direktivet.

4 §

4 §

Tillsynsobjekt

Tillsynsobjekt

Med *tillsynsobjekt* avses i denna lag sammanslutningar och inrättningar enligt 2—4 mom.

Med *auktoriserade tillsynsobjekt* avses i denna lag

Med *tillsynsobjekt* avses i denna lag sammanslutningar och inrättningar enligt 2—4 mom.

Med *auktoriserade tillsynsobjekt* avses i denna lag

RP 123/2016 rd

Gällande lydelse

1) kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014),

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtliga eller av oaktsamhet

6) försummar eller bryter mot skyldigheten att betala EU:s stabiliseringsavgift enligt 4 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet eller mot skyldigheten att betala insättningsgarantiavgift enligt 5 kap. i den lagen.

Föreslagen lydelse

1) kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen,

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtliga eller av oaktsamhet

6) försummar eller bryter mot skyldigheten att betala EU:s stabiliseringsavgift enligt 4 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet eller mot skyldigheten att betala insättningsgarantiavgift enligt 5 kap. i den lagen,

7) försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla en kontobytestjänst enligt 15 a kap. 1 § i kreditinstitutslagen eller 9 a § i lagen om betalningsinstitut eller skadeståndsskyldigheten enligt 15 a kap. 2 §, den mottagande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 3 §, den överförande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 4 § eller den överförande tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 15 a kap. 5 § i kreditinstitutslagen,

8) försummar eller bryter mot skyldigheten att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner enligt 15 kap. 6 §, skyldigheter i fråga om egenskaper hos betalkonton med grundläggande funktioner eller tillhandahållande av tjänster enligt 15 kap. 6 a § eller sådana skyldigheter vid uppsägning av betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 15 kap. 6 b § i kreditinstitutslagen.

50 i §

Verksamhet som myndighet enligt betal-kontodirektivet

Finansinspektionen är den behöriga myndighet som avses i artikel 21 och den kontaktpunkt som avses i artikel 22 i betal-kontodirektivet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 123/2016 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om ikraftträdandet av 3 § 3 mom., 5 a och 5 b punkten utfärdas dock genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 38 § 1 mom. 7 och 8 punkten får tillämpas när sex månader har förflutit från ikraftträdandet av denna lag.

3.

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 2 § 1 mom. och 9 §, sådana de lyder, 2 § 1 mom. delvis ändrat i lag 612/2014 och 9 § delvis ändrad i lag 899/2011, samt
fogas till lagen nya 9 a och 41 c § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tjänster utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska inte tillämpas på tjänster som tillhandahålls av

- 1) kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014),
- 2) Statskontoret eller andra statliga myndigheter, landskapet Åland, kommunerna, samkommunerna eller andra regionala och lokala myndigheter,
- 3) Folkpensionsanstalten eller andra självständiga offentligrättsliga inrättningar,
- 4) Europeiska centralbanken, Finlands Bank eller någon annan nationell centralbank,
- 5) företag som har beviljats koncession enligt lagen om posttjänster (313/2001),
- 6) bolag enligt lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998) eller av bolag enligt lagen om aktiebolaget Fonden för industriellt samarbete Ab (291/1979).

9 §

Tillåten affärsverksamhet

Utöver betaltjänster som nämns i auktorisationen får ett betalningsinstitut

- 1) tillhandahålla funktionella eller närliggande tilläggstjänster, såsom valutaväxling, samt
- 2) upprätthålla och tillhandahålla betalningssystem.

Föreslagen lydelse

2 §

Tjänster utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska, *med undantag för kontobytestjänster enligt 9 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom.*, inte tillämpas på tjänster som tillhandahålls av

- 1) kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014),
- 2) Statskontoret eller andra statliga myndigheter, landskapet Åland, kommunerna, samkommunerna eller andra regionala och lokala myndigheter,
- 3) Folkpensionsanstalten eller andra självständiga offentligrättsliga inrättningar,
- 4) Europeiska centralbanken, Finlands Bank eller någon annan nationell centralbank,
- 5) företag som har beviljats koncession enligt lagen om posttjänster (313/2001),
- 6) bolag enligt lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998) eller av bolag enligt lagen om aktiebolaget Fonden för industriellt samarbete Ab (291/1979).

9 §

Tillåten affärsverksamhet

Utöver betaltjänster som nämns i auktorisationen får ett betalningsinstitut

- 1) tillhandahålla *valutaväxling, kontobytestjänster enligt 15 a kap. i kreditinstitutslagen samt andra motsvarande funktionella tilläggstjänster eller tilläggstjänster som har ett nära samband med betaltjänster*, samt
- 2) upprätthålla och tillhandahålla betalningssystem.

RP 123/2016 rd

Gällande lydelse

Betalningsinstitutet får bedriva också annan affärsverksamhet, om inte annat följer av 19 § 2 mom.

Betalningsinstitutet får tillhandahålla endast sådana betalkonton som används uteslutande för genomförande av betalningstransaktioner. De medel som betalningsinstitutet tar emot från betaltjänstanvändarna är inte sådana insättningar eller andra återbetalbara medel som avses i kreditinstitutslagen.

Föreslagen lydelse

Betalningsinstitutet får bedriva också annan affärsverksamhet, om inte annat följer av 19 § 2 mom. *När betalningsinstitutet tillhandahåller en kontobytestjänst enligt 1 mom. ska på det tillämpas 15 a kap. 2—7 § i kreditinstitutslagen.*

Betalningsinstitutet får tillhandahålla endast sådana betalkonton som används uteslutande för genomförande av betalningstransaktioner. De medel som betalningsinstitutet tar emot från betaltjänstanvändarna är inte sådana insättningar eller andra återbetalbara medel som avses i kreditinstitutslagen.

När betalningsinstitutet tillhandahåller betalkonton och betaltjänster ska det bemöta sina kunder på ett icke-diskriminerande och jämlikt sätt med iakttagande av 15 kap. 6 § i kreditinstitutslagen.

9 a §

Kontobytestjänst

Ett betalningsinstitut som tillhandahåller betalkonton ska tillhandahålla en kontobytestjänst och i enlighet med 15 a kap. 2—7 § i kreditinstitutslagen rapportera om saken till Finansinspektionen.

6 kap

Förfaranden

41 c §

Avgörande av vissa tvister

På enskilda meningsskiljaktigheter om jämförbarheten och öppenheten gällande avgifter för ett betalningsinstituts tjänster, konton med grundläggande funktioner eller tillhörande tjänster, elektroniska identifieringstjänster och kontobytestjänster ska 15 a kap. 7 § i kreditinstitutslagen tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) rubriken för 12 § samt 83 § och 84 §, sådan den lyder i lag 770/2012, samt
fogas till 9 § ett nytt 2 mom., till 12 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 17 a och 17 b § samt en ny mellanrubrik före dem som följer:

Gällande lydelse

9 §

Allmän bestämmelse om information och underrättelser

Föreslagen lydelse

9 §

Allmän bestämmelse om information och underrättelser

Tjänsteleverantören ska i sin avtalsinformation, kommersiella information och marknadsföringsinformation till konsumenter använda de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen (878/2008). I samband med tjänster får marknadsföringsbeteckningar användas, om de standardiserade begrepp som motsvarar dessa individualiseras klart.

12 §

Information om betaltjänster

12 §

Information om betaltjänster och betalkonton

När ett betalkonto ingår i ett samerbjudande som omfattar sådana andra produkter eller tjänster som inte hör ihop med kontot, ska konsumenten informeras om huruvida kontot kan fås separat. Om betalkontot kan fås separat ska dessutom kostnaderna specificeras i fråga om alla sådana produkter eller tjänster som ingår i samerbjudandet och som kan fås separat.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

**Tjänsteleverantörers särskilda skyldigheter
att informera konsumenter om kostnaderna
för ett betalkonto**

17 a §

**Dokument med avgiftsinformation samt
ordlista**

En tjänsteleverantör som ingår avtal om ett betalkonto med en konsument ska i god tid innan avtalet ingås ge konsumenten ett separat kortfattat dokument i skriftlig form eller på något annat bestående sätt med de standardiserade begreppen i den förteckningen som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen och, om dessa tjänster tillhandahålls av tjänsteleverantören, de avgifter som tas ut för respektive tjänst. Om tjänster som är knutna till ett betalkonto ingår i ett samerbjudande ska dokumentet med avgiftsinformation innehålla uppgifter om den sammanlagda avgiften för samerbjudandet, vilka och hur många tjänster som ingår i samerbjudandet samt om tilläggsavgiften för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker. Informationen i dokumentet ska anges i betalkontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta enligt avtal mellan parterna. I fråga om tjänster får sekundärt, vid sidan av beteckningar enligt de standardiserade begreppen, marknadsföringsbeteckningar användas.

Dokumentet ska rubriceras så att det utgör ett dokument med avgiftsinformation och det ska individualiseras genom en symbol som placeras bredvid rubriken och som är standardiserad inom EES-staterna. I dokumentet ska nämnas att det innehåller avgifter för betalkontots mest representativa tjänster och att fullständig förhands- och avtalsinformation för alla tjänster finns i andra dokument.

Tjänsteleverantören ska alltid hålla dokumentet samt en ordlista som gäller de standardiserade begrepp och de tillhörande definitioner som avses i 1 mom. lätt tillgängliga för konsumenterna i sina lokaler och sina eventuella webbplatser, samt på begäran av en konsument tillhandahålla dem avgiftsfritt skriftligen eller på något annat varaktigt sätt.

Specifikation av avgifter

Tjänsteleverantören ska minst en gång per år avgiftsfritt förse konsumenterna med en specifikation, på ett varaktigt medium och på konsumentens begäran skriftligt, av alla de avgifter som debiterats för tjänster som är knutna till ett betalkonto och av eventuella räntor på betalkontot. I specifikationen ska de standardiserade begreppen i den förteckning som avses i 3 § 3 mom. 5 a punkten i lagen om Finansinspektionen användas. Informationen i specifikationen ska anges i betalkontots valuta eller i någon annan EES-stats valuta som parterna avtalat om. I fråga om tjänster får, vid sidan av beteckningar enligt de standardiserade begreppen, marknadsföringsbeteckningar användas.

Specifikationen ska rubriceras så att den utgör en specifikation av avgifter och den ska individualiseras genom en symbol som placeras bredvid rubriken och som är standardiserad inom EES-staterna.

I avgiftsspecifikationen ska nämnas åtminstone

1) den enhetsavgift som tagits ut för varje tjänst och det antal tillfällen när tjänsten nyttjades samt i fråga om tjänster ett samerbjudande, den sammanlagda avgift som tas ut för samerbjudandet samt antalet gånger som den sammanlagda avgiften tagits ut och den tilläggsavgift som tagits ut för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker,

2) det sammanlagda beloppet av de avgifter som tagits ut för respektive tjänst, respektive samerbjudande av tjänster och för det antal tjänster som överskrider det antal tjänster som den sammanlagda avgiften täcker,

3) räntesatsen för en eventuell kontokredit och det sammanlagda beloppet av den ränta som tagits ut,

4) räntesatsen för en eventuell inlåningsränta och det sammanlagda beloppet av den upplupna räntan,

5) det sammanlagda beloppet av de avgifter som har tagits ut för alla tillhandahållna tjänster.

RP 123/2016 rd

Gällande lydelse

83 §

Tillsynsmyndigheter

Finansinspektionen övervakar att denna lag efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iakttas när betaltjänstanvändaren är en konsument.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska ha ett ändamålsenligt samarbete. När de utför sina tillsynsuppgifter ska de vid behov samarbeta med Kommunikationsverket.

Tjänsteleverantörer är skyldiga att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen.

Föreslagen lydelse

83 §

Tillsynsmyndigheter

Finansinspektionen övervakar att denna lag efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iakttas om betaltjänstanvändaren är en konsument.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska ha ett ändamålsenligt samarbete. När de utför sina tillsynsuppgifter ska de vid behov samarbeta med Kommunikationsverket.

Tillsynsmyndigheterna ska när de utför uppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, ha ett ändamålsenligt samarbete med utländska EES-tillsynsmyndigheter, med iakttagande av artiklarna 22 och 23 i det direktivet. Finansinspektionen är den kontaktpunkt som avses i artikel 22 i det direktivet.

Tjänsteleverantörerna är skyldiga att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen av denna lag. Tjänsteleverantörerna ska också utan dröjsmål, till de webbplatser som avses i 3 § 3 mom. 5 b punkten i lagen om Finansinspektionen och i 15 kap. 6 d § i kreditinstitutslagen, lämna uppgifter om sina betaltjänster och prissättningen av dem samt om eventuella ändringar.

84 §

Fullgörande av Finansinspektionens tillsynsuppgifter

Bestämmelser om hur Finansinspektionen ska fullgöra sina tillsynsuppgifter, om dess rätt att bestämma om påföljder och om överklagande av Finansinspektionens beslut finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

84 §

Fullgörande av Finansinspektionens tillsynsuppgifter

Bestämmelser om hur Finansinspektionen ska fullgöra sina tillsynsuppgifter, om dess rätt att bestämma om påföljder och om överklagande av Finansinspektionens beslut finns i lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft 20 .

Bestämmelser om ikraftträdandet av 9 § 2 mom., 17 a och 17 b § utfärdas dock genom förordning av statsrådet.